

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า
สำหรับสถาบันการเงิน ประเภทบริษัทหลักทรัพย์
และบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน

มิถุนายน 2565

สารบัญ

	หน้า
บทนำ.....	1
อภิธานศัพท์.....	4
หัวข้อที่ 1 การกำหนดนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและ ปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพ ทำลายล้างสูง.....	6
1.1 การกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยง ด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธ ที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของบริษัทหลักทรัพย์และบริษัทหลักทรัพย์จัดการ กองทุน.....	6
1.2 ระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและ การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ภายในองค์กร.....	9
1.3 แนวปฏิบัติ วิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน.....	10
หัวข้อที่ 2 การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง.....	20
2.1 การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร.....	20
2.2 การประเมินความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละรายก่อนการอนุมัติรับลูกค้า.....	26
2.3 การบริหารและบรรเทาความเสี่ยง.....	31
หัวข้อที่ 3 การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าก่อนการอนุมัติรับลูกค้า.....	34
3.1 แนวทางในการระบุตัวตนของลูกค้า.....	34
3.2 แนวทางการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง.....	52

3.3 การตรวจสอบรายชื่อลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า กับรายชื่อบุคคล ที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงิน แก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง.....	55
3.4 การขอข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมจากลูกค้า เพื่อนำมาพิจารณา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรม เป็นครั้งคราวกับลูกค้า.....	56
3.5 วิธีปฏิบัติในการอนุมัติรับลูกค้า.....	57
หัวข้อที่ 4 การทบทวนข้อมูลและตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรม ของลูกค้า.....	59
4.1 การทบทวนข้อมูลของลูกค้าให้เป็นปัจจุบัน.....	59
4.2 ตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า.....	60
หัวข้อที่ 5 การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับลูกค้าความเสี่ยงสูง (Enhanced CDD) และมาตรการตอบโต้กับลูกค้า หรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า ที่มาจากพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูง.....	67
5.1 ลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง.....	67
5.2 ขั้นตอนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับลูกค้าความเสี่ยงสูง (Enhanced CDD).....	67
5.3 มาตรการตอบโต้ (Countermeasures).....	72
หัวข้อที่ 6 การพึ่งพาบุคคลที่สาม การควบคุมภายในและนโยบายสำหรับสาขาและบริษัทในเครือ.....	73
6.1 การพึ่งพาบุคคลที่สาม.....	73
6.2 นโยบายและมาตรการควบคุมภายใน.....	75
6.3 นโยบายและมาตรการสำหรับสาขาและบริษัทในเครือของบริษัทหลักทรัพย์และบริษัท หลักทรัพย์จัดการกองทุน.....	76
หัวข้อที่ 7 การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบ เพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า.....	82
ภาคผนวก.....	84

ตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์หรือบริการด้านการฟอกเงิน และการสนับสนุนทาง การเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (ธุรกิจบริษัท หลักทรัพย์).....	85
ตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์หรือบริการด้านการฟอกเงิน และการสนับสนุนทาง การเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (ธุรกิจบริษัท หลักทรัพย์จัดการกองทุน).....	93

บทนำ

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า

เหตุผลการดำเนินการ

ตามที่คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force: FATF) ได้ออกข้อแนะนำมาตรฐานเพื่อการต่อต้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตลอดจนการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (FATF Recommendations) ให้แต่ละประเทศนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของแต่ละประเทศ และประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศสมาชิกของกลุ่มเอเชียแปซิฟิก (Asia-Pacific Group: APG) ได้ออกกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2563 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2563 เพื่ออนุวัติการตามข้อแนะนำ 10 เรื่อง มาตรการในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ไปจนถึงข้อแนะนำที่ 23 เรื่อง การกำหนดมาตรการอื่น ๆ สำหรับกลุ่มที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Designated Non-Financial Businesses and Professions (DNFBP) นั้น

เนื่องจากผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ปัจจุบันมีอยู่หลายกลุ่มทั้งที่เป็นสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพ ซึ่งมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตามกฎหมายที่แตกต่างกัน ซึ่งตามข้อแนะนำของ FATF ข้อ 34 ได้แนะนำให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลบริหารจัดการแนวทางปฏิบัติเพื่อช่วยสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพให้สามารถดำเนินการตามมาตรการด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายได้ ประกอบกับ มาตรา 40 (3/1) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดแนวทางปฏิบัติ กำกับ ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม สำนักงาน ปปง. โดยกองกำกับและตรวจสอบ จึงได้ออกแนวทางปฏิบัติฉบับนี้ โดยให้ยกเลิกแนวทางปฏิบัติ เรื่อง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่ออกตามกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าฉบับเดิมทั้งหมด

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมแต่ละกลุ่มธุรกิจมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามกฎหมายและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องครบถ้วน และมีประสิทธิภาพ
- 2) เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมแต่ละกลุ่มนำไปปรับใช้ในการกำหนดและดำเนินการตามนโยบาย แนวทางปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติภายในองค์กรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับธุรกิจและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดต่อไป

บททั่วไป

การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence : CDD) เป็นมาตรการหนึ่งที่มีความสำคัญในการคัดกรองลูกค้าของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมเพื่อป้องกันไม่ให้คนร้ายนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำผิดเข้าสู่ระบบผ่านการทำธุรกรรม โดยใช้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 เป็นเครื่องมือในการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ดังนั้น กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 จึงได้กำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (AML/CTPF) ที่ต้องผ่านความเห็นชอบและได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการหรือผู้บริหารระดับสูง เพื่อต้องการให้ผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ โดยนโยบายดังกล่าวจะต้องจัดทำให้สอดคล้องและเป็นไปตามความเสี่ยงภายในองค์กรของตนเอง ซึ่งสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ต้องรู้ถึงความเสี่ยงภายในดังกล่าวจากการประเมินความเสี่ยงภายในองค์กร พร้อมทั้งต้องกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการบริหารและบรรเทาความเสี่ยงขององค์กร รวมทั้งต้องกำหนดให้มีมาตรการ แนวทาง หรือวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายด้วย

นอกจากนี้ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย และเป้าหมายในการบริหารและบรรเทาความเสี่ยงภายในองค์กรในทางปฏิบัติ บริษัทหลักทรัพย์และบริษัทจัดการกองทุนต้องมีกระบวนการในการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าและประเมินและบริหารความเสี่ยงลูกค้าของตนทุกรายตั้งแต่การรับลูกค้า โดยมีข้อควรคำนึงในเรื่อง การห้ามสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้าที่ปกปิดชื่อจริงหรือใช้ชื่อแฝง¹ และการห้ามให้ลูกค้าทราบถึงกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า

¹ ข้อ 4 แห่งกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563

ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนด² โดยเป็นไปตามมาตรฐานสากลในเรื่อง Tipping-off³ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารับเป็นลูกค้าแล้วก็ต้องตรวจสอบธุรกรรมที่ลูกค้าได้ทำขึ้นเพื่อบริหาร และบรรเทาความเสี่ยง ในกรณีที่สงสัยว่าเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน การฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และหากพบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้รายงานมายังสำนักงานตามแบบและหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ ระหว่างที่ยังคงความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือธุรกรรมอยู่นั้นต้องมีการทบทวนและปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ ของลูกค้าที่ใช้ในการแสดงตน การระบุตัวตน เพื่อนำมาพิจารณาในการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยง ให้เป็นปัจจุบัน และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า (ไม่รวมถึงข้อมูล ของลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว) และเมื่อยุติความสัมพันธ์แล้วก็ต้องเก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับการ ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าไว้เป็นเวลา 10 ปี นับแต่วันที่มีการปิดบัญชีหรือยุติความสัมพันธ์ กับลูกค้าดังกล่าว ทั้งนี้ กระบวนการหรือวิธีการปฏิบัติที่สำคัญจะได้กล่าวโดยละเอียดในแนวทางปฏิบัติฉบับนี้ ต่อไป

² พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มาตรา 21/1 ห้ามมิให้ผู้มีหน้าที่รายงาน ตามมาตรา 13 และ มาตรา 16 หรือบุคคลใดเปิดเผยข้อมูลหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันอาจทำให้ลูกค้าหรือบุคคลภายนอกทราบเกี่ยวกับการ ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า การรายงานธุรกรรมหรือการส่งข้อมูลอื่นใดไปยังสำนักงาน เว้นแต่เป็นการปฏิบัติ ตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาลหรือเป็นการเปิดเผยข้อมูลระหว่างสำนักงานใหญ่กับสาขาของผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา 13 และมาตรา 16 ที่ตั้งอยู่ในหรือต่างประเทศเพื่อดำเนินการอันเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

³ Recommendation 10.20 CDD and Tipping – off : In cases where financial institutions form a suspicion of money laundering or terrorist financing, and they reasonably believe that performing the CDD process will tip-off the customer, they should be permitted not to pursue the CDD process, and instead should be required to file an STR

อภิธานศัพท์

นิยามศัพท์ตามกฎหมายกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำ พ.ศ. 2563 มีดังต่อไปนี้

“ลูกค้ำ” หมายความว่า บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย ซึ่งสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16

“ความสัมพันธ์ทางธุรกิจ” หมายความว่า การทำธุรกรรมระหว่างลูกค้ำฝ่ายหนึ่งกับสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 อีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้บริการทางการเงิน ทางธุรกิจทางการค้า หรือทางวิชาชีพของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 อย่างต่อเนื่องหรือในช่วงระยะเวลาที่ตกลงกัน

“ธุรกรรมเป็นครั้งคราว” หมายความว่า การทำธุรกรรมระหว่างลูกค้ำฝ่ายหนึ่งกับสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 อีกฝ่ายหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้บริการทางการเงิน ทางธุรกิจ ทางการค้า หรือทางวิชาชีพของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 เป็นรายครั้งโดยไม่ได้มุ่งหมายที่จะสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

“บุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย” หมายความว่า บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลฝ่ายหนึ่งซึ่งตกลงกันทางกฎหมายให้เป็นผู้ครอบครอง ใช้อำนาจ หรือบริหารจัดการทรัพย์สินไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ เพื่อประโยชน์ของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง

“ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง” หมายความว่า บุคคลธรรมดาผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงหรือ มีอำนาจควบคุมความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้ำกับสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 หรือบุคคลที่ลูกค้ำทำธุรกรรมแทน รวมถึงบุคคลผู้ใช้อำนาจควบคุมนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย

“บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญหรือเคยดำรงตำแหน่งดังกล่าวในประเทศหรือต่างประเทศ ได้แก่ ประมุขแห่งรัฐหรือรัฐบาล รัฐมนตรี เจ้าหน้าที่ระดับสูง ของรัฐ ศาลองค์กรอิสระ องค์กรอัยการ หรือทหาร ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ผู้มีบทบาทสำคัญในพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญหรือเคยดำรงตำแหน่งดังกล่าวในองค์การระหว่างประเทศ และผู้ที่ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าระดับดังกล่าว ทั้งนี้ ตามที่ เลขาธิการ ปปง. ประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ปปง.

“สมาชิกในครอบครัว” หมายความว่า

(1) บิดา มารดา บุตร ผู้รับบุตรบุญธรรม หรือบุตรบุญธรรมของบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง

(2) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันหรือพี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกันของบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง

(3) คู่สมรสหรือผู้ที่อยู่กินด้วยกันฉันท์สามีภรรยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสของบุคคล ที่มีสถานภาพทางการเมืองหรือของบุคคลตาม (1) หรือ (2)

“ผู้ใกล้ชิด” หมายความว่า

(1) บุคคลซึ่งเป็นผู้ครอบครองหรือดูแลทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง

(2) บุคคลซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดอันเนื่องมาจากการสร้างหรือดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจของบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง

“ผู้บริหารระดับสูง” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอำนาจและความรับผิดชอบในการวางแผน การกำกับหรือการควบคุมกิจกรรม รวมถึงการจัดการและการบริหารงานของสถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16

“ความเสี่ยง” หมายความว่า ความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

“แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ” หมายความว่า แหล่งข้อมูลที่มีการให้ข้อมูลหรือจัดทำข้อมูล อย่างมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์ หรือมีการอ้างอิง เพื่อให้ประชาชนหรือกลุ่มธุรกิจสามารถตรวจสอบหรือทราบข้อมูลต่าง ๆ ได้

“Money Laundering and Terrorism and Proliferation of Weapon of Mass Destruction Financing หรือ ML/TPF” หมายความว่า การฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

หัวข้อที่ 1

การกำหนดนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

บริษัทหลักทรัพย์/บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน (บล./บลจ.) เป็นผู้มีหน้าที่รายงานประเภทสถาบันการเงินตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงมีหน้าที่ในการกำหนดและดำเนินการตามนโยบายและระเบียบวิธีการที่เป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของ บล./บลจ. โดยควรจัดทำเป็นภาษาไทย และมีเนื้อหาประกอบด้วย⁴ (1) นโยบายหลักภายในองค์กรด้านการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยง ML/TPF ซึ่งเป็นนโยบายภาพรวมทั้งหมดขององค์กร (2) นโยบายและระเบียบวิธีการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงภายในองค์กร (3) ระเบียบวิธีการในรายละเอียดของเรื่องต่าง ๆ โดยจัดทำในรูปแบบของแนวปฏิบัติ วิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ ทั้งนี้ นโยบายและระเบียบวิธีการดังกล่าวต้องผ่านการเห็นชอบและอนุมัติจากคณะกรรมการหรือผู้บริหารที่มีอำนาจระดับสูงของ บล./บลจ. และมีความสำคัญในระดับสูงสุด โดยกำหนดเป็นเป้าหมายที่ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด⁵

1.1 การกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของ บล./บลจ. ต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

การกำหนดนโยบายหลักของ บล./บลจ. ต้องพิจารณาสาระสำคัญในประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ประกอบกับแนวทางปฏิบัติฯ ฉบับนี้ โดยนโยบายดังกล่าว ต้องมีสาระสำคัญ อย่างน้อยต่อไปนี้

⁴ ประกาศสำนักงาน ป.ป.ง. เรื่องแนวทางในการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ข้อ 3 ข้อ 4 และข้อ 5

⁵ กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำ พ.ศ. 2563 ข้อ 8

(1) บล./บลจ. จะต้องกำหนดและดำเนินการตามนโยบายและระเบียบวิธีการที่เป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของ บล./บลจ. โดยให้เจ้าหน้าที่ภายในองค์กรปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยต้องนำปัจจัยความเสี่ยงเกี่ยวกับลูกค้า พื้นที่ประเทศ ผลิตภัณฑ์ บริการหรือช่องทางบริการมาใช้ประกอบการพิจารณาประเมินความเสี่ยง

(2) บล./บลจ. ต้องให้การสนับสนุนและพร้อมปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และดำเนินการระบุนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าอย่างเคร่งครัด รวมถึงการรายงานธุรกรรม และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามกฎหมายดังกล่าวอย่างครบถ้วน

(3) บล./บลจ. จะต้องกำหนด แนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติในการรับลูกค้า โดยกำหนดกระบวนการเพื่ออนุมัติการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือการทำธุรกรรม หรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือปฏิเสธการทำธุรกรรมกับลูกค้า นับแต่เมื่อได้รับความประสงค์หรือการแจ้งจากลูกค้าเพื่อขอเริ่มความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมสำหรับความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมที่ บล./บลจ. ให้บริการทุกประเภทตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้บรรลุนโยบายและระเบียบวิธีการรับลูกค้าโดยให้บุคลากรดำเนินการตามขั้นตอนการขอหรือการแสวงหาข้อมูลการแสดงตนของลูกค้า ขั้นตอนการขอหรือแสวงหาข้อมูลเพื่อระบุตัวตนของลูกค้า ขั้นตอนการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า ขั้นตอนการพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า และผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า ขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ากับข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และขั้นตอนการอนุมัติหรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรม

(4) บล./บลจ. จะต้องกำหนดแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติหรือคู่มือปฏิบัติ ที่กำหนดมาตรการและวางหลักเกณฑ์เพื่อบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงของลูกค้า ทั้งนี้ ต้องกำหนดหลักการบริหารความเสี่ยงสำหรับลูกค้าทั้งหมด โดยต้องพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงไม่น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด และต้องดำเนินการบริหารความเสี่ยงตลอดระยะเวลาที่ยังดำเนินการความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าและสิ้นสุดลงเมื่อยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า

การบริหารความเสี่ยง เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการประเมินเพื่อระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า ขั้นตอนการกำหนดระดับความเสี่ยงสำหรับลูกค้าแต่ละราย ขั้นตอนการตรวจทานความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมซึ่งสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า ขั้นตอนการตรวจทานข้อมูลการพิสูจน์ทราบลูกค้า

ต้องสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า ขั้นตอนการทบทวนการประเมินความเสี่ยง จนถึงขั้นตอน การยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าแต่ละราย และต้องเก็บรักษาข้อมูลการแสดงตนการระบุตัวตน และพิสูจน์ทราบตัวตน การตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรม และการประเมินความเสี่ยงของลูกค้า ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้บรรลุนโยบายและระเบียบวิธีการในการบริหารความเสี่ยง

(5) บล./บลจ. จะต้องกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการในการประเมินความเสี่ยงสำหรับ ผลิตภัณฑ์ บริการ และช่องทางการบริการ โดยจะต้องดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์และปัจจัยความเสี่ยง ในการประเมินความเสี่ยงสำหรับผลิตภัณฑ์ บริการ และช่องทางการให้บริการ ให้สอดคล้องกับที่กฎหมายกำหนด และในกรณีที่ บล./บลจ. จะมีการดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ มีการให้บริการใหม่ หรือกำหนดรูปแบบใหม่ ในการดำเนินธุรกิจหรือช่องทางหรือกลไกใหม่ในการให้บริการ หรือกรณีที่จะมีการนำเทคโนโลยีใหม่หรือ เทคโนโลยีที่กำลังพัฒนามาใช้กับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีอยู่เดิมและที่จะมีขึ้นใหม่ บล./บลจ. จะต้องกำหนด มาตรการในการระบุและประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ให้แล้วเสร็จก่อนการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการใหม่ หรือการกำหนดรูปแบบใหม่ในการดำเนินธุรกิจ หรือช่องทางหรือกลไกใหม่ในการให้บริการหรือการใช้ เทคโนโลยีใหม่ในการออกผลิตภัณฑ์และบริการ และกำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับการบริหารและ บรรเทาความเสี่ยงดังกล่าวให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยง โดยให้คำนึงถึงลักษณะการดำเนินธุรกิจ ปริมาณ ธุรกรรม และความซับซ้อนของเทคโนโลยีด้วย

(6) บล./บลจ. จะต้องกำหนดแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับการรายงาน การทำธุรกรรม ให้เป็นไปตามแบบ ระยะเวลา หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

(7) บล./บลจ. จะต้องกำหนดให้มีการเก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงตน การทำธุรกรรม และบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมที่ต้องรายงาน การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าและลูกค้า ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ หากสำนักงาน ปปง. ขอตรวจสอบข้อมูล บล./บลจ. ต้องมีข้อมูลให้ตรวจสอบได้และสามารถจัดส่งข้อมูลตามที่สำนักงาน ปปง. ร้องขอได้ตาม กำหนดเวลา รวมถึงจัดทำแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการในการจัดเก็บรักษา รายละเอียดดังกล่าว

(8) บล./บลจ. ต้องกำหนดให้มีมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมกับความเสี่ยงภายในองค์กร และขนาดธุรกิจ

(9) บล./บลจ. จะต้องกำหนดมาตรการในการดำเนินงานเกี่ยวกับการร่วมใช้ข้อมูลระหว่าง บล./บลจ. กับสาขา หรือบริษัทในเครือทั้งในประเทศและต่างประเทศ และอยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน รวมถึง จัดทำแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการในการดำเนินการดังกล่าวและวิธีการในการ รักษาความลับจากการร่วมใช้ข้อมูล

(10) บล./บลจ. จะต้องกำหนดกระบวนการในการพิจารณาเพื่อปรับปรุงนโยบายหลัก และแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ ให้เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ บริการ หรือช่องทางบริการใหม่ ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์อยู่เสมอ

นโยบายดังกล่าวข้างต้น จะระบุรายละเอียดมากน้อยเพียงใดมิใช่สาระสำคัญในขั้นตอนนี้ เพราะการระบุรายละเอียดขั้นต้น มักจะปรากฏอยู่ในแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ

1.2 ระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร

บล./บลจ. จะต้องดำเนินการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร เพื่อให้เข้าใจและรู้จุดที่เป็นความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของตน และต้องกำหนดมาตรการในการบริหาร และบรรเทาความเสี่ยง พร้อมทั้งกำหนดขั้นตอนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำเอกสารการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายใน บล./บลจ.

(2) ดำเนินการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอย่างสม่ำเสมอ โดยพิจารณาจากปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ดังต่อไปนี้ **ปัจจัยความเสี่ยงเกี่ยวกับลูกค้า พื้นที่หรือประเทศ ผลิตภัณฑ์หรือบริการ หรือช่องทางในการให้บริการ** (สำหรับวิธีการประเมินความเสี่ยงภายในองค์กรและตัวอย่างสามารถศึกษาได้ในหัวข้อที่ 2 การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง)

(3) กำหนดมาตรการและวิธีการในการบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงให้เหมาะสมกับผลการประเมินความเสี่ยงดังกล่าว

(4) ปรับปรุงข้อมูลที่ใช้ในการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของ บล./บลจ. ให้เป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบันที่สุด เพื่อให้ผลการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงมีความถูกต้องและครบถ้วน

(5) ให้ บล./บลจ. นำผลการประเมินและบริหารความเสี่ยงตามรายงานการประเมินความเสี่ยงระดับชาติที่สำนักงาน ป.ป.ง. กำหนดขึ้นมาใช้พิจารณาประกอบการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของ บล./บลจ. ด้วย

1.3 แนวปฏิบัติ วิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

บล./บลจ. จะต้องจัดทำแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง โดยการกำหนดให้มีความสอดคล้องกับผลการประเมินและบริหาร ความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของ บล./บลจ. ด้วย

บล./บลจ. ต้องกำหนดแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้

1.3.1 แนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ ในการรับลูกค้า

การรับลูกค้า เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการตามนโยบายหลัก เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง สำคัญในแนวปฏิบัติ วิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ ในการรับลูกค้า ต้องกำหนดกระบวนการเพื่ออนุมัติการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรม หรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมกับลูกค้า โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การจัดให้ลูกค้า แสดงตน การระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดย บล./บลจ. ต้องกำหนดวิธีการให้บุคลากรดำเนินการตามขั้นตอนการขอหรือการแสวงหาข้อมูลการแสดงตนของลูกค้า ขั้นตอนการขอหรือแสวงหาข้อมูลเพื่อระบุตัวตนของลูกค้า ขั้นตอนการหาผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า ขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ากับฐานข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ขั้นตอนการพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า ขั้นตอนการอนุมัติหรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรม นับแต่เมื่อได้รับความประสงค์หรือการแจ้งจากลูกค้าเพื่อขอเริ่มความสัมพันธ์ทางธุรกิจสำหรับความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมที่ บล./บลจ. ให้บริการทุกประเภท ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เช่น

1) วิธีปฏิบัติในการจัดให้ลูกค้าแสดงตน โดยระบุประเภทข้อมูล เอกสารหรือหลักฐานที่ลูกค้า ต้องแสดงหรือให้แก่ บล./บลจ. ประเภทแบบสอบถามข้อมูลที่ต้องกรอก วิธีการกรอก และแนะนำวิธีการปฏิบัติ ต่อลูกค้าในกรณีต่าง ๆ เช่น

- ลูกค้ายี่เคยสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับ บล./บลจ.มาก่อน
- ลูกค้ายี่เป็นบุคคลทุพพลภาพหรือพิการ
- ลูกค้ายี่ให้ข้อมูล เอกสาร หรือหลักฐานไม่ครบถ้วน

บล./บลจ. ต้องกำหนดหลักการที่ไม่ขัดต่อประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง วิธีการแสดงตนของลูกค้ายี่สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ฉบับที่ประกาศราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 ดังนั้น จึงควรพิจารณาประกาศดังกล่าวอย่างเคร่งครัดประกอบกับแนวปฏิบัติฯ ฉบับนี้

2) วิธีปฏิบัติในการขอหรือแสวงหาข้อมูลเพื่อระบุตัวตนของลูกค้ายี่ โดยระบุถึง วิธีการตรวจสอบข้อมูลประเมินผลเบื้องต้นเพื่อพิจารณาการขอข้อมูลเพิ่ม วิธีการตรวจสอบกับข้อมูลรายชื่อตามที่กฎหมายกำหนด และวิธีปฏิบัติในกรณีต่าง ๆ เช่น

- กรณีที่ประเมินได้ว่า ต้องขอข้อมูลลูกค้ายี่เพิ่มเติม เนื่องจากพบปัจจัยความเสี่ยงบางประการ
- กรณีที่พบว่า ลูกค้ายี่ไม่ยินยอมให้ข้อมูล
- กรณีที่พบว่า ลูกค้ายี่ให้ข้อมูลเท็จ
- กรณีที่พบว่า ลูกค้ายี่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือตรงกับรายชื่อที่กฎหมายกำหนด
- วิธีการปฏิเสธลูกค้ายี่
- วิธีการขอขยายระยะเวลาในการอนุมัติรับลูกค้ายี่

3) วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอนในการหาผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ายี่

4) วิธีปฏิบัติในการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้ายี่และการพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้ายี่และผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ายี่กับฐานข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง อาจระบุวิธีการตรวจสอบข้อมูลและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้ายี่ จากข้อมูลหรือหลักฐานต่าง ๆ วิธีและขั้นตอนในการดำเนินการ รวมถึงวิธีการปฏิบัติต่อลูกค้ายี่ในกรณีต่าง ๆ

5) วิธีปฏิบัติในการอนุมัติหรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรม ควรกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการอนุมัติหรือปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมในกรณีต่าง ๆ กับลูกค้ายี่ให้ชัดเจน อย่างน้อยควรกำหนดขั้นตอนดังต่อไปนี้

- วิธีและขั้นตอนในการ อนุมัติรับลูกค้ายี่หรือการทำธุรกรรม ในแต่ละระดับความเสี่ยง
- วิธีการปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรม กับลูกค้ายี่ที่มีระดับความเสี่ยงสูงหรือลูกค้ายี่ที่ไม่สามารถตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ายี่ได้ เป็นต้น

1.3.2 แนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ ในการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงสำหรับลูกค้า

บล./บลจ. ต้องกำหนดหลักการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง สำหรับลูกค้าทั้งหมด โดยต้องพิจารณาปัจจัยในการกำหนดความเสี่ยงไม่น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด และต้องดำเนินการบริหารความเสี่ยงตลอดระยะเวลาที่ยังดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าและสิ้นสุดลงเมื่อยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า

การบริหารความเสี่ยง เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการประเมินเพื่อระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า ขั้นตอนการกำหนดระดับความเสี่ยงสำหรับลูกค้าแต่ละราย ขั้นตอนการตรวจทานข้อมูลการพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า ขั้นตอนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมซึ่งสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า ขั้นตอนการทบทวนการประเมินความเสี่ยง จนถึงขั้นตอนการยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าแต่ละรายสาระสำคัญในการกำหนดนโยบายบริหารความเสี่ยง ควรประกอบด้วย

- หลักเกณฑ์และการกำหนดปัจจัยความเสี่ยงเพื่อประเมินความเสี่ยงสำหรับลูกค้า
- แนวทางในใช้ดุลยพินิจในการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงลูกค้า
- วิธีการสรุปผลการประเมินความเสี่ยงและขออนุมัติดำเนินการปรับปรุงความเสี่ยง
- กระบวนการหลังได้รับอนุมัติผลการประเมินและการเก็บบันทึกข้อมูล

1.3.3 แนวทางปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินและบริหารความเสี่ยงสำหรับผลิตภัณฑ์ บริการ และช่องทางบริการทั้งหมด ที่ บล./บลจ. ให้บริการแก่ลูกค้า และมาตรการในการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงที่อาจเกิดขึ้นก่อนการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการใหม่ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการออกผลิตภัณฑ์และบริการ

บล./บลจ. จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ เพื่อตรวจสอบและประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงสำหรับผลิตภัณฑ์ บริการ และช่องทางบริการทั้งหมด ที่ บล./บลจ. ให้บริการแก่ลูกค้า โดยจะต้องกำหนดแนวทางปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติซึ่งระบุปัจจัยที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงให้ครบถ้วนตามกฎหมาย โดยต้องแสดงถึงวิธีการ รายละเอียด และผลการประเมินความเสี่ยงสำหรับผลิตภัณฑ์ บริการ และช่องทางบริการทั้งหมด รวมถึงต้องกำหนดมาตรการบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (ตัวอย่างวิธีการในการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์มีรายละเอียดปรากฏอยู่ในหัวข้อที่ 2 การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง)

นอกจากนี้ในกรณีที่ บล./บลจ. มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการใหม่ รูปแบบใหม่ ในการดำเนินธุรกิจ หรือช่องทางหรือกลไกใหม่ในการให้บริการ หรือการนำเทคโนโลยีใหม่หรือเทคโนโลยีที่กำลังพัฒนามาใช้กับผลิตภัณฑ์และบริการที่มีอยู่เดิมและที่จะมีขึ้นใหม่ บล./บลจ. จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อตรวจสอบและประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง โดยจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการใหม่ รูปแบบใหม่ในการดำเนินธุรกิจ ช่องทางหรือกลไกใหม่ในการให้บริการ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการออกผลิตภัณฑ์และบริการ เช่น การพิจารณาดังต่อไปนี้

1) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เป็นช่องทางบริการหรือผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีลักษณะหรือข้อมูลเกี่ยวกับระบบอิเล็กทรอนิกส์ใหม่ ที่ บล./บลจ. ใช้เพื่อเชื่อมโยงติดต่อ เข้าถึง การสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน

2) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เป็นช่องทางบริการหรือผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีลักษณะหรือข้อมูลเกี่ยวกับระบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่ผู้หน้าที่รายงานใช้เพื่อเชื่อมโยงติดต่อ เข้าถึง การสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า ซึ่งจัดทำหรือพัฒนาขึ้นใหม่ และจะเริ่มปฏิบัติการขาย หรือให้บริการในอนาคต

โดยผลของการประเมินความเสี่ยงนั้น บล./บลจ. ต้องทราบว่า การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรืออุปกรณ์จะมีความเสี่ยงต่อการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงมากน้อยเพียงใด และการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรืออุปกรณ์นั้น จะมีความเสี่ยงต่อการฝ่าฝืนหรือไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง รวมถึงกฎกระทรวง ระเบียบและประกาศที่เกี่ยวข้อง หรือไม่

การระบุและประเมินความเสี่ยงดังกล่าวให้คำนึงถึงลักษณะการดำเนินธุรกิจ ปริมาณธุรกรรม และความซับซ้อนของเทคโนโลยี โดยต้องกำหนดเงื่อนไขในการให้บริการหรือการทำธุรกรรม เช่น จำกัดจำนวนครั้งของการทำธุรกรรม จำกัดประเภทของการทำธุรกรรม หรือจำกัดจำนวนเงินของการทำธุรกรรมที่สามารถทำได้ และควรกำหนดวิธีการหรือขั้นตอนในการรับลูกค้าหรือรับทำธุรกรรม หรือวิธีการบริหารความเสี่ยงของลูกค้าและติดตามความเคลื่อนไหวของลูกค้า

3) บล./บลจ. ต้องกำหนดแผนในการตรวจทาน ทบทวน และพัฒนามาตรการบรรเทาความเสี่ยงสำหรับการใช้ระบบเทคโนโลยี สารสนเทศหรืออุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยอยู่เสมอ

4) ในกรณีที่พบว่า การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรืออุปกรณ์ มีความเสี่ยงต่อการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการฝ่าฝืนหรือไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วย

การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงิน แก่การก่อการร้าย รวมถึงกฎกระทรวง ระเบียบและประกาศที่เกี่ยวข้อง และไม่สามารถบรรเทาความเสี่ยงที่เหมาะสมได้ตามหลักการข้างต้นได้ บล./บลจ. ต้องไม่ออกผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการใหม่ รูปแบบใหม่ ในการดำเนินธุรกิจ ช่องทางหรือกลไกใหม่ในการให้บริการ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่เกี่ยวข้องกับการออกผลิตภัณฑ์และบริการ หรือยุติการใช้ผลิตภัณฑ์ใหม่การให้บริการใหม่ รูปแบบใหม่ในการดำเนินธุรกิจ ช่องทางหรือกลไกใหม่ในการให้บริการ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่เกี่ยวข้องกับการออกผลิตภัณฑ์และบริการทันที

1.3.4 แนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับการรายงานการทำธุรกรรม

ให้กำหนดรายละเอียดที่เพียงพอเพื่อให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเป็นไปตามกฎหมายรวมทั้งแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอย่างน้อยต้องครอบคลุมในเรื่องของแบบ ระยะเวลา หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กฎหมายกำหนด โดยอาจกำหนดขั้นตอน วิธีการ พร้อมทั้งตัวอย่างในการกรอกแบบ รายงานการทำธุรกรรมทุกแบบตามที่กฎหมายกำหนด

1.3.5 แนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการในการจัดเก็บรายละเอียดของข้อมูลและเอกสาร

บล./บลจ. ต้องดำเนินการจัดเก็บรายละเอียดของลูกค้า เกี่ยวกับการแสดงตนการทำธุรกรรม และการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า รวมถึงรายงานการทำธุรกรรม เพื่อให้เป็นไปตาม มาตรา 22 และมาตรา 22/1 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2559 ดังนี้

1) รายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงตนต้องเก็บรักษาเอกสารเป็นเวลา 5 ปี นับแต่วันที่ มีการปิดบัญชีหรือยุติความสัมพันธ์กับลูกค้า หรือนับแต่วันที่ได้มีการทำธุรกรรมสำหรับกรณีลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

2) รายละเอียดเกี่ยวกับการทำธุรกรรมและบันทึกข้อเท็จจริงต้องเก็บรักษาเอกสารเป็นเวลา 5 ปี นับแต่ได้มีการทำธุรกรรมหรือบันทึกข้อเท็จจริงนั้น

3) รายละเอียดเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ต้องเก็บรักษาเอกสารเป็นเวลา 10 ปี นับแต่วันที่มีการปิดบัญชีหรือยุติความสัมพันธ์กับลูกค้า หรือนับแต่วันที่ได้มีการทำธุรกรรมสำหรับกรณีลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว อย่างน้อยดังต่อไปนี้

3.1) นโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง รวมถึงแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

3.2) ผลการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

3.3) หลักเกณฑ์ภายในองค์กรและมาตรการบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงที่อาจเกิดขึ้นก่อนการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการใหม่ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการออกผลิตภัณฑ์และบริการ

3.4) การทำธุรกรรมของลูกค้าและลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว รวมถึงการตรวจสอบธุรกรรมที่ลูกค้าและลูกค้าผู้ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ได้ทำขึ้นเพื่อบริหารความเสี่ยงสำหรับธุรกรรมที่สงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

3.5) การปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ ของลูกค้าและลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ที่ใช้ในการแสดงตน การระบุตัวตนและข้อมูลที่น่ามาพิจารณา ในการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงให้เป็นปัจจุบัน

3.6) การบริหารความเสี่ยงและการจัดระดับความเสี่ยงลูกค้าและลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

3.7) การดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าและลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ได้แก่

(ก) การระบุตัวตนและการพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าและลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว บุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย และผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง

(ข) การตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าและลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว บุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ากับข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

(ค) วัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือ การทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้า

(ง) ผลการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือผลการตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมตลอดระยะเวลาการสร้างความสัมพันธ์ของลูกค้า และผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมของลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

3.8) การตรวจสอบการมอบอำนาจสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรม
ในนามของลูกค้า

3.9) ผลการดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าของลูกค้าปัจจุบัน

3.10) ผลการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

3.11) การดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

3.12) รายละเอียดเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าอื่นตามที่

เลขที่การ ปง. ประกาศกำหนด

เว้นแต่ จะได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากเลขที่การ ปง. ให้ปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

สำหรับวิธีการเก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงตน การทำธุรกรรมและบันทึกข้อเท็จจริง และการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า บล./บลจ. สามารถจัดเก็บไว้เป็นเอกสารหรือข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ โดยเก็บรักษาไว้อย่างถูกต้องครบถ้วน ตามวิธีการที่ปลอดภัย น่าเชื่อถือ รักษาให้อยู่ในสภาพ ที่พร้อมใช้ในการตรวจสอบและเพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงตามกฎหมาย รวมทั้งสามารถเรียกดูหรือส่งมอบ รายละเอียดดังกล่าวได้ตามที่สำนักงาน ปง. กำหนด

1.3.6 แนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม กับความเสี่ยงภายในองค์กร และขนาดธุรกิจของ บล./บลจ.

บล./บลจ. ต้องกำหนดและดำเนินนโยบายและระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการควบคุมภายใน ให้เหมาะสมกับความเสี่ยงภายในองค์กรและขนาดธุรกิจของ บล./บลจ. ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ข้อ 49 และประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง การกำหนดและดำเนินการตามนโยบายและระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการควบคุม ภายในของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 โดยมีรายละเอียดของนโยบายและระเบียบวิธีการ เกี่ยวกับการควบคุมภายในดังต่อไปนี้

1) กำหนดโครงสร้างในการกำกับดูแลโดยให้มีส่วนงานหรือพนักงานผู้รับผิดชอบ ที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยาย อาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง และมีพนักงานระดับผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานนั้น ๆ ทั้งนี้ บล./บลจ. ควรจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมเพื่อดำเนินการกำกับดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตาม กฎหมายดังกล่าว

2) บล./บลจ. ต้องกำหนดกระบวนการคัดเลือกพนักงานก่อนการว่าจ้างให้ปฏิบัติงาน ด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงิน

แก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง โดยมีขั้นตอนและวิธีการมีมาตรฐานระดับสูงในการคัดเลือกบุคคล เช่น จะต้องมีการตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่าบุคคลที่จะว่าจ้างให้เป็นพนักงานนั้นไม่เป็นบุคคลที่ถูกกำหนด หรืออาจตรวจสอบประวัติอาชญากรรมว่าบุคคลที่จะว่าจ้างให้เป็นพนักงานนั้นไม่เป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดมูลฐานและความผิดฐานพอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน และฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

3) บล./บลจ. ต้องจัดให้พนักงานของ บล./บลจ. ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน และการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงเข้ารับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการพอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงตั้งแต่ออกเริ่มปฏิบัติงานและอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติงานนั้น โดยกำหนดให้มีการอบรมทบทวนความรู้ความเข้าใจดังกล่าวและการกำหนดระยะเวลาไว้อย่างชัดเจน เช่น ทุก ๆ 1 ปี หรือกรณีที่กฎหมายมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอันส่งผลกระทบต่อการทำงานของ บล./บลจ. เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ในการอบรมนั้น บล./บลจ. ควรจัดให้มีการจัดเก็บหลักฐานการฝึกอบรม เช่น ทะเบียนรายชื่อพนักงานผู้เข้ารับการอบรม กำหนดการอบรม หรือแผนการอบรมประจำปีของ บล./บลจ. (พนักงานในความหมายของข้อนี้หมายถึงพนักงานที่ได้รับการบรรจุโดยผ่านขั้นตอนของการทดลองงานเรียบร้อยแล้ว)

4) บล./บลจ. ต้องกำหนดให้มีกลไกในการตรวจสอบภายในที่เป็นอิสระ โดยมีส่วนงานหรือพนักงานผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบภายในที่เป็นอิสระจากการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการพอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร มีหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานและการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร โดยส่วนงานหรือพนักงานผู้รับผิดชอบที่ทำหน้าที่ตรวจสอบภายในนั้นอาจเป็นบุคลากรภายในหรือภายนอกองค์กรก็ได้ แต่ต้องขึ้นตรงต่อผู้บริหารระดับสูงของ บล./บลจ. และจัดให้มีรายงานผลการตรวจสอบภายในนั้นต่อพนักงานระดับผู้บริหารที่มีหน้าที่ในการพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจทราบด้วย ทั้งนี้ การตรวจสอบภายในดังกล่าว ควรกำหนดรอบและหัวข้อในการตรวจสอบภายใน ให้สอดคล้องกับความเสี่ยงภายในองค์กรและบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เช่น หัวข้อเกี่ยวกับนโยบายและระเบียบวิธีการ แนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติต่าง ๆ ต้องสอดคล้องกับกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ของทางราชการที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน หัวข้อ

การจัดให้ลูกค้าและลูกค้ำที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวแสดงตน โดยแสดงข้อมูลและหลักฐานประกอบ การแสดงตนครบถ้วนตามที่กำหนดในนโยบายหรือแนวปฏิบัติของ บล./บลจ. ทั้งนี้ อาจกำหนดวิธีการสุ่มตรวจ การปฏิบัติงานของบุคลากรด้วย และจะต้องจัดทำรายงานผลการตรวจสอบภายในและจัดให้มีรายงานผล การตรวจสอบภายในเพื่อเสนอต่อพนักงานระดับผู้บริหารที่มีหน้าที่ในการพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ ทราบด้วย (การตรวจสอบภายในตามนโยบายนี้ หมายรวมถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานของสำนักงานใหญ่ สาขาและบริษัทในเครือ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ)

การกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการควบคุมภายในข้างต้นนั้น บล./บลจ. ต้องมีกระบวนการในการทบทวนและปรับปรุงนโยบายและระเบียบวิธีการควบคุมภายในที่เหมาะสมกับ ความเสี่ยงภายในองค์กรและขนาดธุรกิจของ บล./บลจ. อย่างสม่ำเสมอ

1.3.7 แนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติ มาตรการในการดำเนินงานเกี่ยวกับการร่วมใช้ ข้อมูลระหว่าง บล./บลจ. กับสาขาหรือบริษัทในเครือทั้งในประเทศและต่างประเทศ และอยู่ในกลุ่มธุรกิจ เดียวกัน

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าและ การบริหารความเสี่ยง บล./บลจ. ต้องกำหนดให้มีนโยบายและขั้นตอนในการดำเนินงานเกี่ยวกับการร่วมใช้ ข้อมูลระหว่าง บล./บลจ. กับสาขาหรือบริษัทในเครือที่ตั้งอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศและอยู่ในกลุ่มธุรกิจ เดียวกัน โดยต้องกำหนดให้มีมาตรการในการรักษาความลับจากการร่วมใช้ข้อมูลอย่างเคร่งครัด และห้าม เปิดเผยข้อเท็จจริงหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันอาจทำให้ลูกค้าทราบเกี่ยวกับการร่วมใช้ข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้ เว้นแต่มีกฎหมายภายในประเทศหรือต่างประเทศกำหนดเกี่ยวกับการใช้ การเปิดเผย หรือการร่วมใช้ข้อมูลของ ลูกค้าไว้แล้วก็ให้ถือปฏิบัติตามนั้น โดยข้อมูลที่ใช้ระหว่าง บล./บลจ. กับสาขาหรือบริษัทในเครือ⁶ ได้แก่

- 1) ข้อมูลบัญชี เช่น ชื่อบัญชี หมายเลขบัญชี ประเภทของบัญชี วัตถุประสงค์ในการเปิดบัญชี ชื่อเจ้าของบัญชี (กรณีชื่อบัญชีกับเจ้าของบัญชีไม่ตรงกัน) และข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง เป็นต้น
- 2) ข้อมูลการทำธุรกรรมของลูกค้า ในส่วนที่จำเป็นต้องใช้ในการบริหารความเสี่ยงของลูกค้า เช่น ลักษณะการทำธุรกรรม บันทึกรายการทำธุรกรรม ประวัติเครดิต ข้อมูลความเคลื่อนไหวทางการเงิน ที่อยู่ สถานที่ ที่เกี่ยวข้องในการทำธุรกรรม ข้อมูลการพยายามทำธุรกรรมหรือการทำธุรกรรมที่ล้มเหลว สกูลเงิน ข้อมูลเกี่ยวกับการยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจเนื่องจากเหตุอันควรสงสัย ฯลฯ
- 3) ข้อมูลหรือผลการวิเคราะห์การทำธุรกรรมหรือกิจกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้อง หรืออาจเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐานการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือ

⁶ ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ FATF Guidance - Private Sector Information Sharing : <https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfgeneral/documents/guidance-information-sharing.html>

การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง⁷ ทั้งนี้ บล./บลจ. สามารถร่วมใช้ข้อมูลผลวิเคราะห์ธุรกรรมที่ผิดปกติที่เป็นข้อมูล บล./บลจ. โดยข้อมูลดังกล่าวข้างต้นไม่รวมถึงแบบรายงานการทำธุรกรรม

4) ข้อมูลอื่นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง โดยอาจกำหนดให้มีการร่วมใช้ข้อมูลของลูกค้าหรือผู้รับประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า เช่น ข้อมูลการระบุตัวตนของลูกค้า ข้อมูลการติดต่อ ลักษณะของการประกอบธุรกิจ โครงสร้างองค์กร ที่อยู่ หลักฐานที่ยืนยันได้ว่าลูกค้ามีตัวตนและที่อยู่จริง หลักฐานที่ใช้ในการแสดงตนและระบุตัวตน สินทรัพย์ทางการเงิน บันทึกรายการ การถือครองอสังหาริมทรัพย์ ข้อมูลแหล่งที่มาของเงินทุนและความมั่งคั่ง กิจกรรมทางเศรษฐกิจ/วิชาชีพ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารที่รวบรวมจากการทบทวนข้อมูลของลูกค้า ข้อมูลการถูกดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน เป็นต้นโดยต้องไม่ขัดกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายอื่นใดที่เกี่ยวข้อง

บทสรุป บล./บลจ. ต้องกำหนดให้นโยบายหลัก และแนวปฏิบัติ วิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติที่เกี่ยวข้องได้รับการทบทวนอย่างสม่ำเสมอ และอาจดำเนินการปรับปรุงหรือพัฒนาให้สอดคล้องกับกฎหมาย หรือหลักเกณฑ์สากลที่ออกมาใหม่ โดยเฉพาะเมื่อมีนโยบายในการออกผลิตภัณฑ์ บริการ หรือใช้ช่องทางการทำธุรกรรมใหม่ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีหรือความเสี่ยงอื่นใดที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน บล./บลจ. ควรกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนในการตรวจสอบว่า นโยบายหลัก และแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติที่เกี่ยวข้องว่ายังได้รับการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และเกิดปัญหาหรืออุปสรรคต่อการปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร ซึ่งอาจพบได้จากผลการตรวจสอบภายใน และควรกำหนดให้ผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารระดับสูงมีส่วนสำคัญในกระบวนการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนานโยบายหลัก และแนวปฏิบัติ วิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการกำหนดกระบวนการแก้ไข พัฒนา เปลี่ยนแปลง (ในกรณีที่ต้องดำเนินการเมื่อพบปัญหา) และกระบวนการได้รับอนุมัติจากผู้บริหารระดับสูงหรือคณะผู้บริหารระดับสูง ทั้งนี้ บล./บลจ. อาจพิจารณากำหนด นโยบาย มาตรการ หลักเกณฑ์ หรือแนวทางปฏิบัติภายในองค์กรอื่น ๆ เพื่อรองรับการปฏิบัติตามนโยบายหลัก เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบธุรกิจ โครงสร้างผลิตภัณฑ์ บริการ และลูกค้า แต่ต้องไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หมายเหตุ : การกำหนดนโยบายข้างต้นให้รวมถึงการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวด้วย

⁷ ระเบียบวิธีเพื่อการประเมินการปฏิบัติตามข้อแนะนำของ FATF และการประเมินประสิทธิภาพของระบบ AML/CFT (ข้อแนะนำที่ 18.2 (b))

หัวข้อที่ 2

การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน

และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

2.1 การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร

การบริหารความเสี่ยงประกอบด้วยขั้นตอนการประเมินความเสี่ยง การบริหารและการบรรเทาความเสี่ยง ทั้งนี้ การบริหารความเสี่ยงภายในองค์กรนั้น คือการประเมินและบริหารความเสี่ยงในภาพรวมขององค์กร โดย บล./บลจ. ต้องกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการประเมินความเสี่ยงภายในองค์กร ดังต่อไปนี้

1) นำความเสี่ยงเกี่ยวกับลูกค้า พื้นที่หรือประเทศ ผลิตภัณฑ์หรือบริการ หรือช่องทางในการให้บริการที่ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงโดยใช้ปัจจัยตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง⁸ มาประกอบการพิจารณาประเมินความเสี่ยงภายในองค์กร

2) นำผลการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงกรณีที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ มีการให้บริการใหม่ หรือกำหนดรูปแบบใหม่ในการดำเนินธุรกิจหรือช่องทางหรือกลไกใหม่ในการให้บริการ หรือกรณีที่จะมีการนำเทคโนโลยีใหม่หรือเทคโนโลยีที่กำลังพัฒนามาใช้กับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีอยู่เดิมและที่จะมีขึ้นใหม่ที่ได้ประเมินความเสี่ยงโดยใช้ปัจจัยตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการกำหนดมาตรการในการบริหารและบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ที่อาจเกิดขึ้นก่อนการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการใหม่ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการออกผลิตภัณฑ์และบริการ มาประกอบการพิจารณาประเมินความเสี่ยงภายในองค์กร⁹ และ

3) นำรายงานผลการประเมินความเสี่ยงระดับชาติที่สำนักงาน ปปง. จัดทำขึ้น มาประกอบการพิจารณาประเมินความเสี่ยงภายในองค์กรด้วย

⁸ ตามข้อ 9 แห่งกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563

⁹ ตามข้อ 5 แห่งประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการกำหนดมาตรการในการบริหารและบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ที่อาจเกิดขึ้นก่อนการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ การให้บริการใหม่ หรือการใช้เทคโนโลยีใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการออกผลิตภัณฑ์และบริการ

โดยการประเมินและบริหารความเสี่ยงภายในองค์กรมีแนวทางในการพิจารณา ดังต่อไปนี้

2.1.1 ความเสี่ยงเกี่ยวกับลูกค้าในบริบทของความเสี่ยงภายในองค์กร

การพิจารณาความเสี่ยงภาพรวมภายในองค์กรให้พิจารณาจากผลการประเมินความเสี่ยงของลูกค้าทั้งหมดภายในองค์กรที่ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงไว้ตามปัจจัยความเสี่ยงที่กำหนดในประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง โดยการพิจารณาปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความเสี่ยงสูงภายในองค์กร

ทั้งนี้ การดำเนินการประเมินความเสี่ยงลูกค้าในภาพรวมองค์กร ต้องพิจารณาจากสัดส่วนจำนวนลูกค้าในแต่ละความเสี่ยงที่ได้ทำการจัดลำดับไว้ในการประเมินความเสี่ยงลูกค้าทุกรายในขั้นตอนการรับลูกค้า โดยหากปริมาณสัดส่วนของลูกค้าเสี่ยงสูงมีจำนวนมาก จะทำให้ความเสี่ยงขององค์กรในด้านลูกค้าสูงขึ้น ทั้งนี้ การกำหนดเกณฑ์การพิจารณาสัดส่วนที่เหมาะสมควรพิจารณาถึงความเสี่ยงที่องค์กรสามารถรับได้ ซึ่งส่วนใหญ่หากองค์กรมีความเข้มแข็งในการปฏิบัติตามกฎหมายสูง (Level of Control) จะมีมาตรการรองรับรับลูกค้าความเสี่ยงสูงได้มากกว่า

ตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงภายในองค์กรที่เกี่ยวกับลูกค้า¹⁰

1) ลูกค้ามีระดับความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (ML/TPF) อยู่ในระดับความเสี่ยงต่ำ มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนลูกค้าทั้งหมด และมีจำนวนลูกค้าเสี่ยงสูงไม่เกินร้อยละ 5 อาจพิจารณาว่าปัจจัยความเสี่ยงภายในองค์กรเกี่ยวกับลูกค้า มีความเสี่ยงต่ำ

ตัวอย่างกรณีที่ผลการประเมินความเสี่ยงด้าน ML/TPF ในด้านลูกค้าความเสี่ยงต่ำ

ประเภท	ระดับความเสี่ยงด้าน ML/TPF				สรุปผล ความเสี่ยง
	จำนวนทั้งหมด (คน)	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
1. ลูกค้าสร้างความสัมพันธ์	100	5	10	85	ต่ำ
2. ลูกค้าที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว	50	-	-	50	ต่ำ
รวมทั้งสิ้น	150 (100%)	5 (3.33%)	10 (6.66%)	135 (90%)	ต่ำ

¹⁰ จำนวนตัวเลขที่ระบุในตัวอย่างเป็นเพียงการยกตัวเลขข้างต้นเป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น ผู้มีหน้าที่รายงานควรกำหนดแนวทางในการบริหารความเสี่ยงให้เหมาะสมกับความเสี่ยงภายในองค์กรของตนเอง

2) ลูกค้ำมีระดับความเสี่ยงด้าน ML/TPF อยู่ในระดับความเสี่ยงสูง มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนลูกค้ำทั้งหมด อาจพิจารณาว่าปัจจัยความเสี่ยงภายในองค์กรเกี่ยวกับลูกค้ำ มีความเสี่ยงสูง โดยอาจไม่ต้องพิจารณาลูกค้ำความเสี่ยงอื่น

ตัวอย่างกรณีที่ผลการประเมินความเสี่ยงด้าน ML/TPF ในด้านลูกค้ำความเสี่ยงสูง

ประเภท	ระดับความเสี่ยงด้าน ML/TPF				สรุปผล ความเสี่ยง
	จำนวนทั้งหมด (คน)	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
1. ลูกค้ำสร้างความสัมพันธ์	100	30	5	65	สูง
2. ลูกค้ำที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว	50	15	5	30	สูง
รวมทั้งสิ้น	150 (100%)	45 (30%)	10 (6.67%)	95 (63.33%)	สูง

2.1.2 ความเสี่ยงเกี่ยวกับพื้นที่หรือประเทศในบริบทของความเสี่ยงภายในองค์กร

ให้พิจารณาจากสถานที่ตั้ง สาขา พื้นที่ให้บริการ หรือแหล่งที่มาของรายได้ขององค์กร ซึ่งอยู่ในพื้นที่เชิงภูมิศาสตร์หรือประเทศในข้อใดข้อหนึ่งที่สามารถทำให้เกิดความเสี่ยงสูง โดยพื้นที่ที่มีความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อองค์กรมีความเสี่ยงสูงขึ้น มีดังนี้

1) พื้นที่หรือประเทศตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ได้แก่ พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินหรือกำหนดจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศ เช่น คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force : FATF) ว่าเป็นพื้นที่หรือประเทศที่ไม่มีมาตรการ หรือไม่มีการใช้หรือประยุกต์ใช้ มาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายอย่างเพียงพอ

2) พื้นที่หรือประเทศตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง พื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูง ที่ต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำ ในระดับเข้มข้นและใช้มาตรการตอบโต้ ได้แก่ พื้นที่ที่สำนักงานพิจารณาให้เป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามที่สำนักงานประกาศกำหนด

นอกจากพื้นที่หรือประเทศตามที่กำหนดข้างต้นแล้ว บล./บลจ. อาจกำหนดให้พื้นที่หรือประเทศอื่น ๆ ดังต่อไปนี้ เป็นลักษณะที่ทำให้เกิดความเสี่ยงสำหรับปัจจัยพื้นที่หรือประเทศอีกด้วยก็ได้

(ก) พื้นที่หรือประเทศที่ถูกกีดกัน หรือใช้มาตรการบังคับ หรือห้ามค้าขายระหว่างประเทศ โดยองค์การระหว่างประเทศ

(ข) พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศหรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่ามีอัตราการทุจริตคอร์รัปชันหรือการประกอบอาชญากรรมร้ายแรงในระดับสูงมาก

(ค) พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศหรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่าเป็นแหล่งสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย แหล่งก่อการร้าย หรือมีองค์กรผู้ก่อการร้ายปฏิบัติการอยู่

ตัวอย่างการกำหนดค่าความเสี่ยงเชิงพื้นที่

พื้นที่	ค่าความเสี่ยง
- พื้นที่ในประเทศที่ไม่ใช่พื้นที่เสี่ยงสูงที่สำนักงานประกาศ และไม่ใช้พื้นที่ที่มีสถิติการเกิดอาชญากรรมที่เกี่ยวกับความผิดมูลฐานค่อนข้างสูง เช่น ไม่ใช่พื้นที่ชายแดน หรือพื้นที่เมืองเศรษฐกิจต่าง ๆ	1
- ประเทศที่มีมาตรการด้าน AML/CFT ที่เข้มแข็ง	2
- พื้นที่ในประเทศที่มีสถิติการเกิดอาชญากรรมที่เกี่ยวกับความผิดมูลฐานค่อนข้างสูง เช่น ตามจังหวัดชายแดนที่มีจุดผ่อนปรน เป็นต้น - พื้นที่หรือประเทศที่ถูกกีดกัน หรือใช้มาตรการบังคับ หรือห้ามค้าขายระหว่างประเทศโดยองค์การระหว่างประเทศ - พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศหรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่ามีอัตราการทุจริตคอร์รัปชันหรือการประกอบอาชญากรรมร้ายแรงในระดับสูงมาก - พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศหรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่าเป็นแหล่งสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย แหล่งก่อการร้ายหรือมีองค์กรผู้ก่อการร้ายปฏิบัติการอยู่ (นอกเหนือจากที่สำนักงานประกาศกำหนด)	3
- พื้นที่หรือประเทศที่อาจมีความเสี่ยงสูงตามที่สำนักงาน บปง. กำหนด	4

*หมายเหตุ : ตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงเชิงพื้นที่ตามตารางนี้ สามารถนำไปใช้กับการประเมินความเสี่ยงของลูกค้าในปัจจุบันเชิงพื้นที่ได้

2.1.3 ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ

การประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ ใช้ทั้งในบริบทการจัดทำนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมินความเสี่ยงภายในองค์กร และบริบทของการจัดทำนโยบายและระเบียบวิธีการในการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ ในการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการในการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์ บริการ และช่องทางการบริการ มีหลักการพิจารณา ดังนี้

1) การประเมินความเสี่ยงต้องพิจารณาจากลักษณะผลิตภัณฑ์หรือบริการอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(ก) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถให้ รับ หรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ ซึ่งความเสี่ยงจะเพิ่มขึ้นตามจำนวนเงินสดที่ผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นสามารถรองรับได้

(ข) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถโอนหรือเปลี่ยนมือให้แก่บุคคลอื่นได้ ซึ่งความเสี่ยงจะเพิ่มขึ้นตามมูลค่า ความถี่ ความรวดเร็ว หรือความสะดวก ในการโอนหรือเปลี่ยนมือ

(ค) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถใช้หรือนำไปใช้ได้ในประเทศ ซึ่งความเสี่ยงจะเพิ่มขึ้นหากผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นสามารถใช้ข้ามประเทศได้

2) ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่อาจมีความเสี่ยงสูง

(ก) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถให้ รับ หรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ในมูลค่าสูง

(ข) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีลักษณะเป็นการรับโอนมูลค่าเงินที่ไม่จำเป็นต้องระบุผู้โอนหรือผู้รับโอน

(ค) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีการทำธุรกรรมแบบไม่เปิดเผยชื่อ

(ง) ธุรกิจลูกค้าบุคคลรายใหญ่ (Private banking)

หมายเหตุ : ปัจจัยของผลิตภัณฑ์ตามข้อ (ง) นั้น สำหรับธุรกิจหลักทรัพย์ยังไม่มีลักษณะผลิตภัณฑ์หรือบริการดังกล่าว

3) บล./บลจ. อาจพิจารณากำหนดให้ผลิตภัณฑ์หรือบริการ ดังต่อไปนี้ เป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีความเสี่ยงต่ำ

(1) การประกันวินาศภัย

(2) กรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีการชำระเบี้ยประกันไม่เกินห้าหมื่นบาทในแต่ละปี หรือกรมธรรม์ประกันชีวิตที่มีการชำระเบี้ยประกันครั้งเดียวในจำนวนไม่เกินหนึ่งแสนบาท

(3) กรมธรรม์ประกันชีวิตที่ลูกค้าหรือผู้รับผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัยมีสิทธิ์ได้รับคืนเงินหรือผลประโยชน์อื่นตามกรมธรรม์ประกันภัย เมื่อเสียชีวิต พิกัด หรือทุพพลภาพสิ้นเชิงถาวรเท่านั้น และไม่มีการสะสมเงินหรือปันผลหรือดอกเบี้ยควบคู่กับการประกันชีวิตนั้น

(4) การประกันภัยกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของลูกค้าจ้างหรือเพื่อเยียวยาความเสียหาย

(5) ผลิตภัณฑ์ทางการเงินสำหรับผู้ยากไร้ซึ่งรัฐเป็นผู้สนับสนุน และมีการจำกัดวงเงินสำหรับลูกค้าแต่ละราย

(6) ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

(7) การให้บริการรับชำระเงินแทนตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

(8) ผลิตภัณฑ์หรือบริการทางการเงินที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(ก) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือถอนหรือคืนเป็นเงินสดได้ในระยะเวลาอันสั้น หรือแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือถอนหรือคืนเป็นเงินสดได้ในมูลค่าต่ำ

(ข) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่ใช่บริการข้ามประเทศและไม่เกิดมูลค่าในต่างประเทศ หรือเป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการข้ามประเทศหรือเกิดมูลค่าในต่างประเทศเฉพาะกรณีที่เป็นการชำระหนี้หรือค่าสินค้าหรือบริการที่มีมูลค่าต่ำ

(ค) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่สามารถสะสมมูลค่าเงินได้ในจำนวนมาก และไม่สามารถโอนมูลค่าให้แก่ผู้อื่นได้หรือโอนได้ในมูลค่าต่ำ

ทั้งนี้ มูลค่าในการทำธุรกรรมตาม (ก) (ข) และ (ค) เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 50,000 บาทต่อเดือน กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์นั้นต้องมีกำหนดให้รองรับการทำธุรกรรมไม่เกินมูลค่า 50,000 บาทต่อเดือน โดยการพิจารณามูลค่าของการทำธุรกรรมให้นับรวมทั้งขาเข้าและขาออก เช่น ไม่ว่าจะเป็นการรับหรือให้เงินสด รวมถึงการรับโอนหรือโอนเงินหรือทรัพย์สิน การชำระหนี้หรือค่าสินค้าหรือบริการในต่างประเทศจะต้องนับรวมมูลค่าของทุกธุรกรรมที่เกิดขึ้นใน 1 เดือน

ตัวอย่าง เกณฑ์และตารางประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการ (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวกข้อเสนอนี้และตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์หรือบริการด้านการฟอกเงิน การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง)

2.1.4 ความเสี่ยงเกี่ยวกับช่องทางในการให้บริการ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว

ในการประเมินความเสี่ยงในด้านช่องทางในการให้บริการ บล./บลจ. ต้องมีการพิจารณาว่าช่องทางบริการเพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวของตนเองเป็นช่องทางบริการแบบพบหน้าลูกค้า (Face-to-face) หรือเป็นช่องทางในการให้บริการเพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวแบบไม่พบหน้าลูกค้า (Non-face-to-face)¹¹

โดยช่องทางในการให้บริการเพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวแบบไม่พบหน้าลูกค้า (Non-face-to-face) ถือเป็นปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความเสี่ยงสูงภายในองค์กร¹² อย่างไรก็ตาม อาจพิจารณาประกอบกับมาตรการบริหารและบรรเทาความเสี่ยงภายในองค์กรในด้านต่าง ๆ เช่น มาตรการในการระบุตัวตนของลูกค้าเมื่อมีการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรม หรือมาตรการติดตามและตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินของลูกค้า เป็นต้น ซึ่งหากมีมาตรการดังกล่าวภายในองค์กรที่เข้มข้น อาจถือเป็นการลดความเสี่ยงในด้านช่องทางในการให้บริการขององค์กรได้

¹¹ ข้อ 4 (4) แห่งประกาศสำนักงาน ป.ป.ง. เรื่อง แนวทางในการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมินบริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16

¹² ข้อ 3 (4) แห่งประกาศสำนักงาน ป.ป.ง. เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

ตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงของช่องทางการให้บริการ

ช่องทาง	ความเสี่ยง
การให้บริการแบบพบหน้าที่สำนักงาน หรือสาขาของผู้มีหน้าที่รายงาน	ต่ำ (1 คะแนน)
การให้บริการแบบไม่พบหน้า	สูง (4 คะแนน)
การให้บริการแบบพบหน้าผ่านตัวแทนหรือนายหน้า หรือการให้บริการแบบไม่พบหน้า โดยมีมาตรการในการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตน รวมถึงมีมาตรการในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมของลูกค้า (Customer monitoring system)	ปานกลาง (2-3 คะแนน)*

*หมายเหตุ คะแนนขึ้นอยู่กับความเข้มข้นในของการจัดให้มีมาตรการในการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตน และการตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมของลูกค้า เช่น มีการใช้ระบบที่มีมาตรฐานรองรับการดำเนินการ

2.2 การประเมินความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละรายก่อนการอนุมัติรับลูกค้า

2.2.1 การกำหนดปัจจัยในการประเมินความเสี่ยงของลูกค้า

บล./บลจ. ควรกำหนดขั้นตอนในการประเมินเบื้องต้นว่า จำเป็นต้องได้รับหรือขอข้อมูลเอกสาร หรือหลักฐานจากลูกค้าเพิ่มเติมเพื่อระบุตัวตนของลูกค้าหรือไม่ เพื่อให้สอดคล้องกับความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง โดย บล./บลจ. ต้องกำหนดปัจจัยหรือข้อพิจารณาเพื่อประเมินความต้องการข้อมูลเบื้องต้น ดังนี้

1) ปัจจัยความเสี่ยงเกี่ยวกับลูกค้าซึ่งเป็นความเสี่ยงสูงเด็ดขาด ซึ่ง บล./บลจ. ต้องพิจารณาจัดระดับความเสี่ยงให้ลูกค้าเป็นเสี่ยงสูงทันที มี 2 กรณี ได้แก่

- ลูกค้าหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้าเป็นบุคคลที่มีสถานภาพทางการเงินต่างประเทศ หรือเป็นสมาชิกในครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิดของบุคคลดังกล่าว

- ลูกค้าหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ามาจากหรือมีการทำธุรกรรมเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงซึ่งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force : FATF) เรียกร้องให้ประเทศสมาชิกดำเนินมาตรการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นและเรียกร้องให้ดำเนินมาตรการตอบโต้ ตามที่เลขาธิการ ป.ง. ประกาศกำหนด ซึ่งเป็นไปตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง พื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงที่ต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นและใช้มาตรการตอบโต้

2) ปัจจัยที่อาจส่งผลให้ลูกค้ามีความเสี่ยงสูง¹³

กรณีลูกค้าที่ไม่ใช่กลุ่มเสี่ยงสูงเด็ดขาดตามข้อ 1) ให้พิจารณาข้อมูลหรือผลการตรวจสอบการระบุตัวตนของลูกค้าหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงมีลักษณะดังต่อไปนี้ อาจพิจารณาเป็นลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง

2.1) ลักษณะตัวบุคคล

(1) บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองในประเทศหรือในองค์การระหว่างประเทศ หรือเป็นสมาชิกในครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิดของบุคคลดังกล่าว

(2) ลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงตรงกับข้อมูลที่สำนักงานแจ้งซึ่งควรได้รับการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด โดยสำนักงาน ปปง. จะแจ้งรายชื่อดังกล่าวผ่านระบบตรวจสอบรายชื่อบุคคลที่มีความเสี่ยงสูงด้านการฟอกเงินและรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนด (AMLO Person Screening System: APS) เป็นช่องทางหลัก

(3) ลูกค้าที่ไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

2.2) ลักษณะการประกอบธุรกิจของลูกค้า

(1) ลูกค้าประกอบธุรกิจที่มีการรับเงินสดเป็นจำนวนมาก เช่น

- ธุรกิจคาสีโนหรือบ่อนการพนัน
- ธุรกิจรับแลกเปลี่ยนเงินตราทั้งนิติบุคคลและบุคคลธรรมดา
- ธุรกิจที่ให้บริการโอนและรับโอนมูลค่าเงินทั้งภายในประเทศและข้ามประเทศซึ่งไม่ใช่สถาบันการเงิน

- ธุรกิจสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

(2) ลูกค้าได้มาซึ่งเงินสด หรือประกอบธุรกิจที่มีการซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนสินค้าที่มีราคาสูง โดยไม่มีแหล่งที่มาของเงินสด หรือสินค้าอย่างชัดเจน เช่น

- ธุรกิจค้าอัญมณี เพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับที่ประดับด้วยอัญมณี เพชรพลอยหรือทองคำ

- ธุรกิจค้าของเก่าที่มีมูลค่าสูง เช่น วัตถุโบราณ ศิลปะวัตถุ เครื่องราง ของขลัง

- ธุรกิจที่เกี่ยวกับการซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล

- ธุรกิจบริษัทหรือนายหน้าจัดหางาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรับคนเข้ามาทำงานจากต่างประเทศหรือส่งคนไปทำงานในต่างประเทศ

- ธุรกิจนำเที่ยวบริษัททัวร์

¹³ ข้อ 4 (1) แห่งประกาศสำนักงาน ปปง. เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

(3) ลูกค้ำที่มีได้ประกอบธุรกิจแต่ดำเนินกิจกรรมเป็นผลให้ได้มาซึ่งเงินสดหรือทรัพย์สินโดยไม่มีแหล่งที่มาอย่างชัดเจน เช่น วัด โบสถ์ มัสยิด มูลนิธิ สมาคม และชมรม หรือองค์กรไม่แสวงหากำไรต่าง ๆ ซึ่งมีธุรกรรมที่มีมูลค่าสูงและไม่สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้อย่างชัดเจน

2.3) พื้นที่ซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่ไม่ว่าชั่วคราวหรือถาวร หรือแหล่งที่มาของรายได้ หรือพื้นที่ในการทำธุรกรรม เป็นพื้นที่ดังนี้

(1) พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินหรือกำหนดจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ เช่น คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force : FATF) ว่า เป็นพื้นที่หรือประเทศที่ไม่มีมาตรการ หรือไม่มีการใช้หรือประยุกต์ใช้มาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายอย่างเพียงพอ

(2) พื้นที่ที่สำนักงานพิจารณาให้เป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามที่สำนักงานประกาศกำหนด

2.4) กรณีลูกค้ำเป็นนิติบุคคล

(1) โครงสร้างการถือหุ้นของบริษัท มีความผิดปกติหรือมีความซับซ้อนเกินกว่าการดำเนินธุรกิจปกติ

(2) ลูกค้ำเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ที่มีการออกไปหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือกรณีการตรวจสอบพบข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ เช่น สื่อสาธารณะ ฐานข้อมูลภายในองค์กรหรือหน่วยงานราชการอื่น หรือได้รับคำสั่งยึดอายัดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในกรณี (1) ความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวดำเนินไปอย่างผิดปกติ (2) ลูกค้ำอาจเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน (3) ลูกค้ำเป็นนิติบุคคลที่มีตัวแทนอำพรางเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น (nominees shareholders) อาจพิจารณาประเมินความเสี่ยงแยกจากปัจจัยข้างต้น แล้วจึงนำไปพิจารณาร่วมกับความเสี่ยงในปัจจัยอื่น ๆ ต่อไป

2.2.2 แนวทางในการประเมินความเสี่ยงลูกค้ำ

การประเมินความเสี่ยงลูกค้ำสามารถจัดทำได้หลายรูปแบบ โดยอย่างน้อยต้องใช้ปัจจัยหรือลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ ปัจจัยความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่หรือประเทศ ผลิตภัณฑ์หรือบริการธุรกรรม หรือช่องทางในการให้บริการมาประกอบการพิจารณาประเมินความเสี่ยง¹⁴ ซึ่งปัจจัยในการพิจารณาลูกค้ำความเสี่ยงสูงอาจกำหนดค่าน้ำหนักแตกต่างกัน โดย บล./บลจ. สามารถกำหนดหลักเกณฑ์กำหนด

¹⁴ กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำ พ.ศ. 2563 ข้อ 10 กำหนดให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ประเมิน บริหารและบรรเทาความเสี่ยงกับลูกค้ำทุกรายตั้งแต่สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจจนยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือเมื่อมีการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้ำ และให้นำปัจจัยความเสี่ยงตามข้อ 9 วรรคหนึ่ง (1) มาพิจารณาก่อนการกำหนดระดับความเสี่ยงของลูกค้ำด้วย

ค่าน้ำหนักของความเสี่ยงลูกค้าที่อาจเสี่ยงสูงแต่ละลักษณะ เนื่องจากถึงแม้ว่าลูกค้าที่อาจเสี่ยงสูงเหมือนกัน แต่ที่มาและความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละลักษณะก็อาจมีความเข้มข้นต่างกัน ทั้งนี้ สามารถจัดทำแนวทางในการวิเคราะห์โดยกำหนดเป็นคะแนน (Scoring) ก็ได้ โดยสำนักงานได้จัดทำตัวอย่างการพิจารณาความเสี่ยงตามลักษณะลูกค้าไว้ตามตาราง

ตัวอย่างตารางวิเคราะห์ความเสี่ยงของลูกค้า : พิจารณากำหนดค่าคะแนนความเสี่ยง (Scoring)

วิธีการประเมินความเสี่ยงแบบพิจารณากำหนดค่าคะแนนความเสี่ยง (Scoring) เหมาะสำหรับสถาบันการเงินที่มีผลิตภัณฑ์หลากหลายและซับซ้อน เช่น บล./บลจ. ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจประกันภัย ธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล เนื่องจากสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 สามารถกำหนดปัจจัยเพื่อพิจารณาระดับความเสี่ยงได้หลากหลาย และอาจกำหนดระดับความเสี่ยงได้ละเอียดมากกว่า 3 ระดับ เพื่อประโยชน์ในการบริหารความเสี่ยงลูกค้าอย่างต่อเนื่อง และการติดตามความเคลื่อนไหวทางการเงินลูกค้า

ตัวอย่างหลักเกณฑ์ : กำหนดระดับคะแนนความเสี่ยงไว้ที่ระดับ 1 – 4 จากความเสี่ยงต่ำถึงความเสี่ยงสูง โดยหากลูกค้ามีลักษณะปัจจัยตามที่กำหนดมากกว่า 1 ข้อ ให้ถือคะแนนที่มากที่สุด

ที่	ลูกค้า	คะแนนความเสี่ยง
1	ลูกค้าที่มีอาชีพ หรือแหล่งที่มาของรายได้ชัดเจน เช่น ข้าราชการหรือพนักงานในหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องรัฐบาล และมีรายได้จากเงินเดือนเท่านั้น	1
2	ลูกค้านิติบุคคลที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หรือองค์กรที่มีการกำกับดูแลในเรื่องของความปลอดภัยจากหน่วยงานรัฐ	1
3	ลูกค้าที่มีแหล่งรายได้ค่อนข้างชัดเจน แต่อาจมีแหล่งรายได้จากหลายแหล่ง ซึ่งไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลได้อย่างแน่ชัด เช่น อาชีพรับจ้างอิสระ (Freelance)	2
4	โครงสร้างการถือหุ้นของบริษัท มีความผิดปกติหรือมีความซับซ้อนเกินกว่าการดำเนินธุรกิจปกติ	3
5	ลูกค้าไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ	3
6	เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ที่มีการออกไปหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ	3
7	ประกอบธุรกิจที่มีการรับเงินสดเป็นจำนวนมาก หรือประกอบธุรกิจที่มีการซื้อ ขาย หรือแลกเปลี่ยนสินค้าที่มีราคาสูง โดยไม่มีแหล่งที่มาของเงินสด หรือสินค้าอย่างชัดเจน หรือไม่ประกอบธุรกิจแต่ดำเนินกิจกรรมเป็นผลให้ได้มาซึ่งเงินสดหรือทรัพย์สินโดยไม่มีแหล่งที่มาอย่างชัดเจน	4
8	เป็นผู้มีสถานภาพทางการเมือง	4
9	เป็นบุคคลที่มีรายชื่อตรงกับข้อมูลที่สำนักงาน ป.ป.ง. แจ้งว่าเป็นรายชื่อที่ต้องกำหนดให้เป็นลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง	4
10	การสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวดำเนินไปอย่างผิดปกติ	4
11	อาจเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดมูลฐาน	4
12	กรณีที่ตรวจสอบพบว่า ลูกค้าเป็นนิติบุคคลที่มีตัวแทนอำพรางเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น	4

เมื่อกำหนดค่าน้ำหนักของความเสี่ยงลูกค้าแล้ว อาจกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเสี่ยงที่แท้จริงของลูกค้า โดยพิจารณาร่วมกับความเสียงด้านพื้นที่ ผลิตภัณฑ์และบริการ และช่องทางการให้บริการ

ตัวอย่างตารางวิเคราะห์ความเสี่ยงโดยรวมของลูกค้า

หลักเกณฑ์: ระดับคะแนน 4-7 เสี่ยงต่ำ ระดับคะแนน 8-11 เสี่ยงกลาง ระดับคะแนน 12-16 เสี่ยงสูง

ลูกค้า	ผลคะแนนความเสี่ยงของลูกค้า	ปัจจัยเกี่ยวกับพื้นที่*	ปัจจัยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการ	ปัจจัยเกี่ยวกับช่องทางบริการ	ผลรวมความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง
นาย ก ติดรายชื่อ HR 02 อยู่ เชียงราย ใช้ผลิตภัณฑ์เสี่ยงสูง	4	3	4	2	13	สูง
นาย ข ติดรายชื่อ HR 02 อยู่ เชียงราย ใช้ผลิตภัณฑ์เสี่ยงกลาง	4	3	3	2	12	สูง
นาย ค ติดรายชื่อ HR 02 อยู่ กทม. ใช้ผลิตภัณฑ์เสี่ยงกลาง	4	2	3	2	11	กลาง
นาย ง ติดรายชื่อ HR 02 อยู่ กทม. ใช้ผลิตภัณฑ์เสี่ยงต่ำ	4	2	1	2	9	กลาง
นางสาว A เป็นชาวต่างชาติ ประเทศญี่ปุ่น ผลิตภัณฑ์เสี่ยงสูง	3	2	4	2	11	กลาง
นาย จ รับราชการ อยู่ปัตตานี ใช้ผลิตภัณฑ์เสี่ยงสูง	1	4	4	2	11	กลาง
นาย ช รับราชการครู อยู่จังหวัดพังงา ใช้ผลิตภัณฑ์เสี่ยงสูง	1	1	4	2	8	กลาง
นาย ซ รับราชการครู อยู่จังหวัดพังงา ใช้ผลิตภัณฑ์เสี่ยงกลาง	1	1	3	2	7	ต่ำ
นาง ย อยู่ในประเทศเสี่ยงสูง ที่สำนักงาน ปปง. ประกาศ ใช้ผลิตภัณฑ์เสี่ยงสูง	4	4	4	2	14	สูง

*หมายเหตุ 1. ความเสี่ยงในด้านพื้นที่พิจารณาทั้งความเสี่ยงจากตัวลูกค้า ได้แก่ ภูมิทำเล สถานที่อยู่อาศัย สถานที่ทำงาน และพื้นที่ที่มีการทำธุรกรรม โดยใช้ตัวอย่างการกำหนดค่าความเสี่ยงเชิงพื้นที่ ตามข้อ 2.1.2

2. ตารางข้างต้นเป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น สถาบันเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 อาจพิจารณากำหนดแนวทางวิเคราะห์ความเสี่ยงของลูกค้าให้เหมาะสม ตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงภายในองค์กร

นอกจากการพิจารณาความเสี่ยงสำหรับผลิตภัณฑ์ ประเภทบริการ และช่องทางบริการแล้ว บล./บลจ. อาจนำข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยความเสี่ยงต่ำหรือสูงบางเรื่องมาปรับใช้ ในกรณีที่สามารถทราบถึงความเสี่ยงนั้นได้ตั้งแต่ในขั้นตอนการแสดงตน เช่น ลักษณะของการทำธุรกรรมหรือมูลค่าในการทำธุรกรรม วัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรม เป็นต้น

2.3 การบริหารและบรรเทาความเสี่ยง

2.3.1 การบริหารความเสี่ยงสำหรับลูกค้า

บล./บลจ. มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย/มาตรการหรือหลักเกณฑ์ เพื่อบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และนำมาปรับใช้กับลูกค้าทุกราย การบริหารความเสี่ยงในที่นี่ คือ กระบวนการตั้งแต่การประเมินความเสี่ยงเพื่อกำหนดระดับความเสี่ยงที่เหมาะสมสำหรับลูกค้าแต่ละราย โดยการประเมินความเสี่ยงนั้นต้องพิจารณาจากปัจจัยที่กฎหมายกำหนดไว้ ตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ ที่ บล./บลจ. อาจพิจารณากำหนดเพิ่มเติมตามนโยบายภายในองค์กร เพื่อจะได้กำหนดมาตรการตรวจสอบที่มีความเข้มข้นสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า

กระบวนการบริหารความเสี่ยงสำหรับลูกค้า นั้น ต้องดำเนินการอยู่ตลอดเวลาจนกว่าความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าจะยุติลง หรือเมื่อมีการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้า โดยเริ่มดำเนินการครั้งแรกเมื่อ บล./บลจ. อนุมัติสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมกับลูกค้า และต้องดำเนินการตรวจทาน ปรับปรุงอยู่เสมอ ซึ่งในการบริหารความเสี่ยงในระหว่างการทำความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมอยู่ นอกจากจะขึ้นอยู่กับมาตรฐานที่ บล./บลจ. กำหนดขึ้นแล้ว ยังขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการดำเนินการความสัมพันธ์ทางธุรกิจ การทำธุรกรรม การเคลื่อนไหวทางธุรกิจที่ลูกค้าดำเนินไป เนื่องจากหากลูกค้ามีรูปแบบพฤติกรรมหรือความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมที่ผิดปกติและทำให้ บล./บลจ. พบว่ามีโอกาสสูงที่จะเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน หรือการฟอกเงิน บล./บลจ. ต้องดำเนินการบริหารความเสี่ยงด้วยการประเมินความเสี่ยงของลูกค้ารายนั้น ๆ ใหม่อีกครั้งทันที โดยใช้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันที่สุดเป็นส่วนสำคัญในการประเมินระดับความเสี่ยงและดำเนินการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องต่อไปจนกว่าจะยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า

2.3.2 หลักการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

บล./บลจ. ต้องบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการบริหารความเสี่ยงสำหรับลูกค้า โดยหน้าที่ในการประเมินและบริหารความเสี่ยงมิใช่ดำเนินการเพียงขั้นตอนอนุมัติรับลูกค้าเท่านั้น หากแต่ บล./บลจ. ต้องดำเนินการประเมินในขณะดำเนินการความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าต่อเนื่องไปจนกว่าจะยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ดังนั้นจึงต้องกำหนดมาตรการ/แนวปฏิบัติ หรือ หลักเกณฑ์ที่ชัดเจนรองรับการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องดังกล่าว โดยควรกำหนดมาตรการ/แนวปฏิบัติ หรือ หลักเกณฑ์ ในประเด็นต่อไปนี้

1) กำหนดให้การบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องต้องสอดคล้องกับกระบวนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า โดยต้องกำหนดหลักการให้ผลการประเมินความเสี่ยงของลูกค้าแต่ละราย นำไปสู่การกำหนดความเข้มข้นในการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้ารายนั้น ๆ เสมอ ตามหลักการที่ว่า “กลุ่มลูกค้าที่ระดับความเสี่ยงสูงจะอยู่ในกระบวนการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมที่เข้มข้นมากกว่ากลุ่มลูกค้าที่ระดับความเสี่ยงต่ำ”

2) กำหนดให้การปรับปรุงข้อมูลลูกค้าให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยต้องกำหนดให้มีการปรับปรุงความเสี่ยงเมื่อพบว่าข้อมูลของลูกค้ามีความเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงต้องกำหนดกรอบการทำงานสำหรับการปรับปรุงข้อมูลของลูกค้าทุกกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้การดำเนินการปรับปรุงข้อมูลสำหรับกลุ่มลูกค้าที่ระดับความเสี่ยงต่ำอาจจะช้ากว่าหรือมีความถี่น้อยกว่ากระบวนการปรับปรุงข้อมูลสำหรับกลุ่มลูกค้าที่ระดับความเสี่ยงสูงก็ได้ เช่น ลูกค้าที่มีระดับความเสี่ยงสูงจะดำเนินการปรับปรุงข้อมูลทุกๆ 1 ปี ลูกค้าที่มีระดับความเสี่ยงกลางจะดำเนินการปรับปรุงข้อมูลทุกๆ 2 ปี และลูกค้าที่มีระดับความเสี่ยงต่ำจะดำเนินการปรับปรุงข้อมูลทุกๆ 5 ปี

3) กำหนดให้มีการปรับปรุงความเสี่ยง ตามผลการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรม โดยต้องกำหนดเงื่อนไขหรือแบบแผนของผลการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการปรับปรุงความเสี่ยงสำหรับลูกค้า เช่น กำหนดร้อยละของวงเงินในการทำธุรกรรมในกรณีที่ลูกค้ามีความเคลื่อนไหวทางการเงินที่ต่างจากเดิม หรือกำหนดรูปแบบการทำธุรกรรมในกรณีที่ลูกค้ามีความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมต่างไปจากเดิม ซึ่งควรมีทั้งหลักเกณฑ์เพื่อปรับลดระดับความเสี่ยงของลูกค้าและหลักเกณฑ์เพื่อปรับเพิ่มระดับความเสี่ยงของลูกค้า โดยให้ผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้พิจารณาอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยงของลูกค้า

4) ขั้นตอนการบันทึกข้อมูลการบริหารความเสี่ยง บล./บลจ. ควรกำหนดให้มีการบันทึกข้อมูลการปรับปรุงความเสี่ยงแต่ละครั้งของลูกค้าแต่ละรายไว้เป็นข้อมูลทางสถิติขององค์กรและเก็บรักษาไว้ให้มีสภาพพร้อมใช้งาน เพื่อในระยะยาวจะสามารถใช้เป็นปัจจัยในการตรวจสอบว่า มาตรการบริหารความเสี่ยงที่ใช้อยู่มีแนวโน้มให้เพิ่มปริมาณลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงมากขึ้นหรือไม่ ซึ่งอาจเป็นตัวชี้วัดให้มีการปรับปรุงมาตรการ/แนวปฏิบัติ/หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงขององค์กร

การบริหารความเสี่ยงในระดับผู้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ยังรวมถึงการตรวจสอบภายใน (Internal Audit) เฉพาะด้านการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ตั้งแต่ ขั้นตอนการรับลูกค้า ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวของการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ขั้นตอนการตรวจสอบตัวแทน และการพึ่งพาบุคคลที่สาม การกำกับดูแลสาขาหรือบริษัทในเครือ รวมถึงระบบการเก็บรักษาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะได้กล่าวไว้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับตัวแทนและการพึ่งพาบุคคลที่สาม การกำกับดูแลสาขาและบริษัทในเครือ การรายงานธุรกรรมต่อสำนักงานต่อไป

หัวข้อที่ 3

การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำก่อนการอนุมัติรับลูกค้ำ

ขั้นตอนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำ เป็นกระบวนการที่ต้องเกิดขึ้นและดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนการอนุมัติให้สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมกับลูกค้ำ หรือที่เรียกว่า การอนุมัติรับลูกค้ำเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากขั้นตอนการจัดให้ลูกค้ำแสดงตน โดยในการอนุมัติรับลูกค้ำ ต้องประกอบไปด้วยการประเมินความต้องการข้อมูลเบื้องต้นเพื่อระบุตัวตน และการตรวจสอบรายชื่อที่ส่งผลกระทบต่อการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ซึ่งก่อนการอนุมัติรับลูกค้ำ บล./บลจ. ต้องตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำให้แล้วเสร็จก่อน ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) เมื่อเริ่มสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้ำ

(2) เมื่อมีการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวไม่ว่าครั้งเดียวซึ่งมีมูลค่าตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป หรือหลายครั้งที่มีความต่อเนื่องซึ่งมีมูลค่ารวมกันตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป โดยหลักการพิจารณาความต่อเนื่องให้พิจารณาจากการทำธุรกรรมภายใน 1 วันทำการของ บล./บลจ. เช่น กรณีการจองซื้อหน่วยลงทุน โดยอาจตรวจสอบการทำธุรกรรมที่เกิดขึ้นของผู้ทำธุรกรรมรายเดียวกัน ภายในระยะเวลา 1 วัน หรือภายในเวลาทำการ แต่หากเป็นการให้บริการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้พิจารณาจากการทำธุรกรรมของผู้ทำธุรกรรมภายในช่องทางเดียวกัน อุปกรณ์เดียวกัน ภายใน 1 วันหรือภายใน 24 ชั่วโมงที่เปิดให้บริการผ่านช่องทางดังกล่าว

(3) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน การฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

(4) เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อมูลตัวตนของลูกค้ำ

3.1 แนวทางในการระบุตัวตนของลูกค้ำ

บล./บลจ. ต้องระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้ำ โดยใช้เอกสาร ข้อมูล หรือข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ นอกเหนือจากการขอข้อมูลจากลูกค้ำก็ได้ โดยแนวทางในการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้ำ ให้เป็นไปตาม ประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้ำและการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของผู้ได้รับประโยชน์ที่แท้จริง

ทั้งนี้ เนื่องจากการกำหนดแนวทางในการระบุตัวตนของลูกค้ำ ตามกฎหมายกำหนดให้ระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้ำให้เหมาะสมกับความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์หรือบริการ¹⁵ ที่ได้จากผลการประเมิน

¹⁵ ระเบียบวิธีการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์หรือบริการสามารถดูได้ในหัวข้อที่ 2 การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

ความเสี่ยงภายในองค์กร และผลการประเมินความเสี่ยงก่อนการออกผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ ดังนั้นเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ในการประเมินความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อนำไปใช้กำหนดแนวทางในการระบุตัวตนนั้นให้ใช้ปัจจัยตามที่กำหนดไว้ในประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่องแนวทางในการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 เท่านั้น โดยมีปัจจัยดังต่อไปนี้

(ก) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถให้ รับ หรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ ซึ่งความเสี่ยงจะเพิ่มขึ้นตามจำนวนเงินสดที่ผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นสามารถรองรับได้

(ข) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถโอนหรือเปลี่ยนมือให้แก่บุคคลอื่นได้ ซึ่งความเสี่ยงจะเพิ่มขึ้นตามมูลค่า ความถี่ ความรวดเร็ว หรือความสะดวก ในการโอนหรือเปลี่ยนมือ

(ค) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถใช้หรือนำไปใช้ได้ในประเทศ ซึ่งความเสี่ยงจะเพิ่มขึ้นหากผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นสามารถใช้ข้ามประเทศได้

ในกรณีนี้ บล./บลจ. จะกำหนดมาตรการบรรเทาความเสี่ยงผลิตภัณฑ์สามารถนำแนวทางตามข้อ 22 ของกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 มาใช้ในการบรรเทาความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์ก็ได้ โดยต้องกำหนดให้มีมาตรการในการบริหารและบรรเทาความเสี่ยงตามข้อหนึ่งข้อใด ดังต่อไปนี้

- (1) จำกัดจำนวนครั้งของการทำธุรกรรม
- (2) จำกัดประเภทของธุรกรรม เช่น จำกัดไม่ให้ทำธุรกรรมโดยใช้เงินสด หรือจำกัดให้ใช้ได้เฉพาะธุรกรรมที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เสี่ยงต่ำเท่านั้น เป็นต้น
- (3) จำกัดจำนวนเงินของการทำธุรกรรมที่สามารถทำได้

ทั้งนี้ ผลการประเมินความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์หรือบริการจะมีความเสี่ยงต่ำได้ ผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นต้องมีลักษณะที่สอดคล้องกับลักษณะของผลิตภัณฑ์เสี่ยงต่ำตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงด้วย¹⁶ จึงจะสามารถใช้แนวทางระบุตัวตนของลูกค้าในแบบผลิตภัณฑ์เสี่ยงต่ำได้ โดยลักษณะของผลิตภัณฑ์เสี่ยงต่ำตามประกาศดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

¹⁶ ข้อ 5 (8) แห่งประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

(ก) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือถอนหรือคืนเป็นเงินสดได้ในระยะเวลาอันสั้น หรือแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือถอนหรือคืนเป็นเงินสดได้ในมูลค่าต่ำ

(ข) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่ใช่บริการข้ามประเทศและไม่เกิดมูลค่าในต่างประเทศ หรือเป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการข้ามประเทศหรือเกิดมูลค่าในต่างประเทศเฉพาะกรณีที่เป็นการชำระหนี้ หรือค่าสินค้าหรือบริการที่มีมูลค่าต่ำ

(ค) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่สามารถสะสมมูลค่าเงินได้ในจำนวนมาก และไม่สามารถโอนมูลค่าให้แก่ผู้อื่นได้หรือโอนได้ในมูลค่าต่ำ

ทั้งนี้ มูลค่าในการทำธุรกรรมตาม (ก) (ข) และ (ค) เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 50,000 บาท ต่อเดือน โดยการพิจารณามูลค่าของการทำธุรกรรมให้นับรวมทั้งขาเข้าและขาออก เช่น ไม่ว่าจะเป็นการรับหรือให้เงินสด รวมถึงการรับโอนหรือโอนเงินหรือทรัพย์สิน การชำระหนี้หรือค่าสินค้าหรือบริการในต่างประเทศ จะต้องนับรวมทุกธุรกรรม

1.1) กรณีที่ลูกค้าเป็นบุคคลธรรมดา

เมื่อ บล./บลจ. ได้ดำเนินการจัดให้ลูกค้าแสดงตนตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรื เรื่อง วิธีการแสดงตนของลูกค้าสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16¹⁷ แล้ว ให้ดำเนินการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า โดย บล./บลจ. ต้องระบุตัวตนของลูกค้าจากข้อมูลการแสดงตนที่ครบถ้วน และพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้า ทั้งแบบพบเห็นลูกค้าต่อหน้า (Face-to-Face) และแบบไม่พบเห็นลูกค้าต่อหน้า (Non-Face-to-Face) รวมถึงการรับลูกค้านอกสถานที่โดยผู้ดูแลความสัมพันธ์เป็นผู้ดำเนินการ (ในการสร้างความสัมพันธ์ครั้งแรก) ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นปัจจุบันของข้อมูลแสดงตน ตลอดจนพิสูจน์ว่าลูกค้าเป็นเจ้าของข้อมูลและหลักฐานดังกล่าวจริง โดยให้ บล./บลจ. อย่างน้อยต้องดำเนินการตามตารางดังต่อไปนี้

¹⁷ ข้อ 4 ข้อ 5 ข้อ 6 แห่งประกาศสำนักนายกรัฐมนตรื เรื่อง วิธีการแสดงตนของลูกค้าสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 พ.ศ. 2562

ตารางที่ 1 สรุปแนวทางในการระบุตัวตนของลูกค้าแบบบุคคลธรรมดา

การดำเนินการตรวจสอบต้องดำเนินการทั้ง 3 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บข้อมูล การตรวจสอบหลักฐาน และการเปรียบเทียบใบหน้า โดยพิจารณาความเสี่ยงผลิตภัณฑ์และช่องทางการให้บริการ และเลือกวิธีการใดวิธีการหนึ่งในการระบุตัวตน ดังนี้

ความเสี่ยงผลิตภัณฑ์	ช่องทาง	การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและหลักฐาน	พิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า
ต่ำ	พบหน้า	<p>กรณีใช้บัตรประจำตัวประชาชน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วตรวจสอบกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมการปกครอง (DOPA) 2) การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบเปรียบเทียบกับข้อมูลตามหน้าบัตรประจำตัวประชาชน 3) ตรวจสอบข้อมูลกับฐานข้อมูลอื่นใดของหน่วยงานภาครัฐ เช่น สหกรณ์ที่ตั้งขึ้นโดยสมาชิกที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ สามารถตรวจสอบข้อมูลของผู้สมัครสมาชิกจากหน่วยงานที่ตัวเองสังกัดอยู่ได้ 4) ตรวจสอบหลักฐานและรับรองความถูกต้องของข้อมูลโดยเจ้าหน้าที่ว่าลูกค้านั้นเป็นเจ้าของข้อมูลดังกล่าวจริง <p>กรณีใช้หนังสือเดินทางเป็นหลักฐานแสดงตน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) นำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากหนังสือเดินทาง เช่น ข้อมูลจากเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายระยะใกล้ (NFC) มาตรวจสอบเทียบกับข้อมูลบนหนังสือเดินทาง หรือ 2) ตรวจสอบหลักฐานและรับรองความถูกต้องของข้อมูลโดยเจ้าหน้าที่ว่าลูกค้านั้นเป็นเจ้าของข้อมูลดังกล่าวจริง <p>** โดยใช้วิธีการหนึ่งวิธีการใด หรือใช้วิธีการอื่นใดที่มีระดับความน่าเชื่อถือเทียบเคียงกัน</p> <p>ทั้งนี้ กรณีลูกค้าบุคคลธรรมดาต่างชาติหรือต่างด้าวที่ไม่มีหนังสือเดินทางอาจตรวจสอบเอกสารอื่นใดที่หน่วยงานรัฐออกให้ก็ได้ เช่น บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย, เอกสารรับรองบุคคล (Certificate of Identity: CI), Travel Document for Aliens (T.D.), Temporary Passport เป็นต้น</p>	ให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบใบหน้าของลูกค้ากับภาพของลูกค้าจากบัตรประจำตัวประชาชน หรือหนังสือเดินทาง

ความเสี่ยง ผลิตภัณฑ์	ช่องทาง	การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและหลักฐาน	พิสูจน์ทราบตัวตนของ ลูกค้า
ต่ำ	ไม่พบหน้า	<p>กรณีใช้บัตรประจำตัวประชาชน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วตรวจสอบกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมการปกครอง (DOPA) 2) การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบเปรียบเทียบกับข้อมูลตามหน้าบัตรประจำตัวประชาชน 3) ตรวจสอบข้อมูลกับฐานข้อมูลอื่นใดของหน่วยงานภาครัฐ เช่น สหกรณ์ที่ตั้งขึ้นโดยสมาชิกที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ สามารถตรวจสอบข้อมูลของผู้สมัครสมาชิกจากหน่วยงานที่ตัวเองสังกัดอยู่ได้ 4) ตรวจสอบหลักฐานและรับรองความถูกต้องของข้อมูลโดยเจ้าหน้าที่ว่าลูกค้านั้นเป็นเจ้าของข้อมูลดังกล่าวจริง <p>กรณีใช้หนังสือเดินทางเป็นหลักฐานแสดงตน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) นำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากหนังสือเดินทาง เช่น ข้อมูลจากเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายระยะใกล้ (NFC) มาตรวจสอบเทียบกับข้อมูลบนหนังสือเดินทาง 2) ตรวจสอบหลักฐานและรับรองความถูกต้องของข้อมูลโดยเจ้าหน้าที่ว่าลูกค้านั้นเป็นเจ้าของข้อมูลดังกล่าวจริง <p>** โดยใช้วิธีการหนึ่งวิธีการใด หรือใช้วิธีการอื่นใดที่มีระดับความน่าเชื่อถือเทียบเคียงกัน</p> <p>ทั้งนี้กรณีลูกค้าบุคคลธรรมดาต่างชาติหรือต่างด้าวที่ไม่มีหนังสือเดินทางอาจตรวจสอบเอกสารอื่นใดที่หน่วยงานรัฐออกให้ก็ได้ เช่น บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย, เอกสารรับรองบุคคล (Certificate of Identity: CI), Travel Document for Aliens (T.D.), Temporary Passport เป็นต้น</p>	<p>ถ่ายภาพและบันทึกภาพลูกค้าเพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้ในการตรวจสอบเปรียบเทียบภาพใบหน้าของลูกค้ากับภาพของลูกค้าจากบัตรประจำตัวประชาชน หนังสือเดินทาง หรือข้อมูลหรือหลักฐานที่น่าเชื่อถืออื่นเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นลูกค้ารายนั้นจริงแทนการพบเห็นลูกค้าต่อหน้า</p>

ความเสี่ยง ผลิตภัณฑ์	ช่องทาง	การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและหลักฐาน	พิสูจน์ทราบตัวตนของ ลูกค้า
กลาง	พบหน้า	<p>กรณีใช้บัตรประจำตัวประชาชน</p> <p>1) การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วตรวจสอบกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมการปกครอง (DOPA)</p> <p>2) การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบเปรียบเทียบกับข้อมูลตามหน้าบัตรประจำตัวประชาชน</p> <p>3) ใช้ข้อมูลหน้าบัตรและ Laser Code หลังบัตรประจำตัวประชาชน ส่งไปตรวจสอบสถานะบัตรกับระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมการปกครอง (DOPA)</p> <p>4) ตรวจสอบข้อมูลกับฐานข้อมูลอื่นใดของหน่วยงานภาครัฐ เช่น สหกรณ์ที่ตั้งขึ้นโดยสมาชิกที่เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ สามารถตรวจสอบข้อมูลของผู้สมัครสมาชิกจากหน่วยงานที่ตัวเองสังกัดอยู่ได้</p> <p>กรณีใช้หนังสือเดินทางเป็นหลักฐานแสดงตน</p> <p>นำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากหนังสือเดินทาง เช่น ข้อมูลจากเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายระยะใกล้ (NFC) มาตรวจสอบเทียบกับข้อมูลบนหนังสือเดินทาง โดยหากไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากหนังสือเดินทาง อาจตรวจสอบเอกสารสำคัญประจำตัวอื่นที่รัฐบาลไทย หรือหน่วยงานรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้เทียบกับหนังสือเดินทางทดแทนได้</p> <p>***หรือใช้วิธีการอื่นใดที่มีระดับความน่าเชื่อถือเทียบเคียงกัน</p> <p>โดยพิจารณาตามตารางที่ 2 ตัวอย่างเอกสารที่สามารถใช้เพื่อการระบุตัวตน กรณีใช้หนังสือเดินทางในการแสดงตนและไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ เฉพาะเอกสารแสดงตน (ช่องที่ 2)</p>	<p>ให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบหรืออาจพิจารณานำเทคโนโลยีเปรียบเทียบกับข้อมูลชีวมิติของลูกค้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าได้</p>
กลาง	ไม่พบหน้า	<p>กรณีใช้บัตรประจำตัวประชาชน</p> <p>1) การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบเปรียบเทียบกับข้อมูลตามหน้าบัตรประจำตัวประชาชน</p> <p>2) ใช้ข้อมูลหน้าบัตรและ Laser Code หลังบัตรประจำตัวประชาชน ส่งไปตรวจสอบสถานะบัตรกับ DOPA</p>	<p>ต้องถ่ายภาพและบันทึกภาพลูกค้า และใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่ได้มาตรฐานสากลหรือมาตรฐานที่ยอมรับโดยทั่วไป หรือให้</p>

ความเสี่ยง ผลิตภัณฑ์	ช่องทาง	การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและหลักฐาน	พิสูจน์ทราบตัวตนของ ลูกค้า
		<p>กรณีใช้หนังสือเดินทางเป็นหลักฐานแสดงตน</p> <p>นำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากหนังสือเดินทาง เช่น ข้อมูลจากเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายระยะใกล้ (NFC) มาตรวจสอบเทียบกับข้อมูลบนหนังสือเดินทาง โดยหากไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากหนังสือเดินทาง อาจตรวจสอบเอกสารสำคัญประจำตัวอื่นที่รัฐบาลไทย หรือหน่วยงานรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้เทียบกับหนังสือเดินทางทดแทนได้</p> <p>**หรือใช้วิธีการอื่นใดที่มีระดับความน่าเชื่อถือเทียบเคียงกัน</p> <p>โดยพิจารณาตามตารางที่ 2 ตัวอย่างเอกสารที่สามารถใช้เพื่อการระบุตัวตน กรณีใช้หนังสือเดินทางในการแสดงตนและไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ เฉพาะเอกสารแสดงตน (ช่องที่ 2)</p>	<p>เจ้าหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบเปรียบเทียบภาพใบหน้าของลูกค้ากับภาพของลูกค้าจากบัตรประจำตัวประชาชนหรือหนังสือเดินทางเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นลูกค้ารายนั้นจริงแทนการพบเห็นลูกค้าต่อหน้า หรือใช้วิธีการอื่นใดที่มีระดับความน่าเชื่อถือเทียบเคียงกัน</p>
สูง	พบหน้า	<p>กรณีใช้บัตรประจำตัวประชาชน</p> <p>การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วตรวจสอบกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมการปกครอง (DOPA)</p> <p>กรณีใช้หนังสือเดินทางเป็นหลักฐานแสดงตน</p> <p>ให้นำข้อมูลจากเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายระยะใกล้ (NFC) มาตรวจสอบเทียบกับข้อมูลบนหนังสือเดินทาง และตรวจสอบเอกสารสำคัญประจำตัวอื่นที่รัฐบาลไทยออกให้หรือหน่วยงานของรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้</p> <p>** หรือใช้วิธีการอื่นใดที่มีระดับความน่าเชื่อถือเทียบเคียงกัน</p> <p>โดยใช้เอกสารหรือหลักฐานในการตรวจสอบประกอบกัน จำนวนอย่างน้อย 3 ประเภท รายละเอียดตามตารางที่ 2 ตัวอย่างเอกสารที่สามารถใช้เพื่อการระบุตัวตน กรณีใช้หนังสือเดินทางในการแสดงตนและไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้</p>	<p>ให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบ หรืออาจพิจารณานำเทคโนโลยีเปรียบเทียบข้อมูลชีวมิติของลูกค้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าก็ได้</p>

ความเสี่ยง ผลิตภัณฑ์	ช่องทาง	การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและหลักฐาน	พิสูจน์ทราบตัวตนของ ลูกค้า
	ไม่พบหน้า	<p>กรณีใช้บัตรประจำตัวประชาชน</p> <p>การใช้เครื่องอ่านบัตร (Card reader) อ่านข้อมูลจากชิปบนบัตรประจำตัวประชาชน แล้วตรวจสอบกับฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมการปกครอง (DOPA)</p> <p>กรณีใช้หนังสือเดินทางเป็นหลักฐานแสดงตน</p> <p>นำข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากหนังสือเดินทาง เช่น ข้อมูลจากเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายระยะใกล้ (NFC) มาตรวจสอบเทียบกับข้อมูลบนหนังสือเดินทาง และ ตรวจสอบเอกสารสำคัญประจำตัวอื่นที่รัฐบาลไทยหรือหน่วยงานรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้</p> <p>** หรือใช้วิธีการอื่นใดที่มีระดับความน่าเชื่อถือเทียบเคียงกัน โดยใช้เอกสารหรือหลักฐานในการตรวจสอบประกอบกัน จำนวนอย่างน้อย 3 ประเภท รายละเอียดตามตารางที่ 2 ตัวอย่างเอกสารที่สามารถใช้เพื่อการระบุตัวตน กรณีใช้หนังสือเดินทางในการแสดงตน และไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้</p>	<p>ต้องถ่ายภาพและบันทึกภาพลูกค้าและใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่ได้มาตรฐานสากลหรือมาตรฐานที่ยอมรับโดยทั่วไป เพื่อใช้ตรวจสอบเปรียบเทียบภาพใบหน้าของลูกค้ากับข้อมูลชีวมิติจากบัตรประจำตัวประชาชนแบบเนกประสงค์หรือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากหนังสือเดินทาง เพื่อพิสูจน์ว่าเป็นลูกค้ารายนั้นจริงแทนการพบเห็นลูกค้าต่อหน้า หรือใช้วิธีการอื่นใดที่มีระดับความน่าเชื่อถือเทียบเคียงกัน</p>

ตารางที่ 2 ตัวอย่างเอกสารที่สามารถใช้เพื่อการระบุตัวตน

กรณีใช้หนังสือเดินทางในการแสดงตนและไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้

ประเภทเอกสารหรือหลักฐานในการตรวจสอบสำหรับบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทย ในกรณีที่ไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากหนังสือเดินทางได้ พิจารณาแยกตามประเภทของลูกค้า สามารถสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์	เอกสารแสดงตน	เอกสารเพิ่มเติมที่น่าเชื่อถือ
1. กรณีชาวต่างชาติทั่วไป เข้ามาทำงาน	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ (2) ทะเบียนบ้านเล่มปกสีเหลือง (ทร.13) ที่ระบุเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก หรือ (3) ใบอนุญาตทำงานในประเทศ (Work Permit) ที่ส่วนราชการไทยออกให้ (อ่าน QR Code) หรือ (4) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทย ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) หรือ Smart VISA หรือ (5) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	(1) เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public
2. กรณีทำธุรกิจในประเทศไทย	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ (2) ทะเบียนบ้านเล่มปกสีเหลือง (ทร.13) ที่ระบุเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก หรือ (3) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทย ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) หรือ ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) รหัส B (Business) หรือ (4) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	(1) เอกสารแสดงถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย หรือ (2) เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public
3. กรณีเข้ามาศึกษาในประเทศไทยของนักเรียนต่างชาติ	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ (2) ทะเบียนบ้านเล่มปกสีเหลือง (ทร.13) ที่ระบุเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก หรือ	(1) หนังสือรับรองที่โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาออกให้ หรือ (2) เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสาร

วัตถุประสงค์	เอกสารแสดงตน	เอกสารเพิ่มเติมที่น่าเชื่อถือ
	(3) ตรายานุญาตเข้าประเทศไทย ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non – Immigrant Visa) หรือ ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non – Immigrant Visa) รหัส ED (Education) หรือ (4) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	การพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public
4. กรณีเข้ามารับการรักษาพยาบาลในประเทศไทย	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ (2) หนังสืออนุญาตให้พำนักอยู่ในประเทศไทยไม่น้อยกว่า 3 เดือนจากกระทรวงการต่างประเทศ หรือ (3) ตรายานุญาตเข้าประเทศไทย ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non – Immigrant Visa) หรือ ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non – Immigrant Visa) รหัส O (MT-90) หรือ รหัส O (MD) หรือ รหัส B (Business) หรือ (4) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	(1) หนังสือรับรองจากสถานพยาบาลว่าเข้ารับการรักษจริง หรือ (2) เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public
5. กรณีเข้ามาซื้ออสังหาริมทรัพย์	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) และ (2) ตรายานุญาตเข้าประเทศไทย ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) หรือ (3) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public
6. กรณีเพื่อลงทุนซื้อขายหลักทรัพย์	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ (2) ตรายานุญาตเข้าประเทศไทย ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) หรือ (3) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public
7. กรณีเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการของต่างประเทศ หรือ	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ	หนังสือรับรองการเป็นนักการทูต (Diplomatic Visa) เจ้าหน้าที่สถานทูต (Embassy Staff) เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการของต่างประเทศ เจ้าหน้าที่

วัตถุประสงค์	เอกสารแสดงตน	เอกสารเพิ่มเติมที่น่าเชื่อถือ
เจ้าหน้าที่องค์การระหว่างประเทศ	(2) ทรานนุญาตเข้าประเทศไทยประเภททูต (Diplomatic Visa) หรือประเภทราชการ (Official Visa) หรือ (3) ทรานนุญาตเข้าประเทศไทยประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) หรือ (4) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	องค์การสหประชาชาติ (UN Staff) จากหน่วยงานต้นสังกัด หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ
8. กรณี Retirement	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ (2) ทรานนุญาตเข้าประเทศไทยประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non – Immigrant Visa) รหัส O-X หรือ รหัส O-A หรือตราประทับสำหรับกรณีที่ใช้ชีวิตบั้นปลาย (Retirement) ในประเทศไทย หรือ (3) ทรานนุญาตเข้าประเทศไทย ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) หรือ Long Stay ต้องใช้ประกอบกับหนังสือรับรองจากสถานทูต หรือ (4) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	(1) เอกสารแสดงถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย หรือ (2) เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public หรือ (3) หนังสือรับรองจากสถานทูต
9. กรณีผู้ถือบัตร Thailand Elite หรือ Thailand Privilege Card	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ (2) ทรานนุญาตเข้าประเทศไทยประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) หรือ (3) ทรานนุญาตเข้าประเทศไทยประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) รหัส SE (Social Entry) รหัส PE (Privilege Entry) หรือ (4) เอกสารแสดงถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย เช่น หนังสือรับรองแสดงถิ่นที่อยู่ จากสถานทูตหรือจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น หรือ (5) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	(1) บัตร Thailand Elite Card หรือ หนังสือรับรองการเป็นสมาชิก Thailand Elite หรือ (2) เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public

วัตถุประสงค์	เอกสารแสดงตน	เอกสารเพิ่มเติมที่นำเชื่อถือ
10. กรณีนักบวช ต่างชาติเข้ามาศึกษา พุทธศาสนาหรือ ปฏิบัติพุทธศาสนกิจ	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport และ (2) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทยประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non – Immigrant VISA) หรือ (3) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทยประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non – Immigrant Visa) รหัส ED (Education) หรือ (4) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	(1) หนังสือรับรองการเข้าศึกษาจากสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ หรือสำนักนายกรัฐมนตรีหรือมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย หรือหนังสือรับรองจากสำนักพุทธศาสนาประจำจังหวัด หรือ (2) เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public
11. กรณีนักบวช / ผู้เผยแผ่ศาสนา ต่างชาติเข้ามาเพื่อ เผยแผ่ศาสนา	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ Certificated of Identity (CI) หรือ Temporary Passport หรือเอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้ และ (2) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทยประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non – Immigrant VISA) หรือ (3) ตราอนุญาตเข้าประเทศไทยประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non – Immigrant Visa) รหัส R (Religion) (4) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	(1) หนังสือรับรองจากกรมการศาสนา วัตถุประสงค์เผยแผ่ศาสนา และ (2) หนังสือรับรองจากองค์กรศาสนา คริสต์ อิสลาม หรือองค์กรศาสนาของนักบวชนั้น หรือ (3) เอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน SWIFT Authenticate หรือเอกสารการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าผ่าน Notary Public
12. คนต่างด้าวที่ได้รับ อนุญาตให้อยู่ใน ประเทศไทยถาวร ได้แก่ คนต่างด้าวที่มี ชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน (ทร.13) หรือ ชนกลุ่มน้อย และ บุคคลที่ไม่มีสถานะ ทางทะเบียน ซึ่งรอ การพิสูจน์สัญชาติ	(1) บัตรประจำตัวที่กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยออกให้ เช่น บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (เลขประจำตัว 13 หลัก ที่ขึ้นต้นด้วยเลข 6 หรือ 7 หรือ 8 แล้วแต่กรณี) หรือ บัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (เลขประจำตัว 13 หลัก ที่ขึ้นต้นด้วยเลข 0) หรือ สมุดประจำตัวคนต่างด้าว และ (2) แบบรับรองรายการทะเบียนประวัติของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ทร.38 ข) หรือ แบบรับรองรายการทะเบียนราษฎร ทร.13/1 หรือ ทร.14/1 แล้วแต่กรณี หรือ (3) ทะเบียนบ้าน (ทร.13 หรือ ทร.14) (4) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยออกให้ <i>* ทั้งนี้ หลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งต้องปรากฏรูปถ่ายใบหน้า และเลขประจำตัว 13 หลักที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ออกให้</i>	

วัตถุประสงค์	เอกสารแสดงตน	เอกสารเพิ่มเติมที่นำเชื่อถือ
13. แร้งงานต่างด้าว สัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา แต่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในประเทศไทยชั่วคราวเป็นกรณีพิเศษ	(1) หนังสือเดินทาง (Passport) หรือ Travel Document for Aliens (T.D.) หรือ เอกสารรับรองบุคคล (Certificate of Identity: CI) หรือ Temporary Passport หรือบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (เลขประจำตัว 13 หลัก ขึ้นต้นด้วย 00) และ (2) แบบรับรองรายการทะเบียนประวัติของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ (ท.ร. 38/1) หรือ (3) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้	(1) หนังสือรับรองจากนายจ้าง โดยระบุข้อมูลและรายละเอียดของนายจ้าง ลูกจ้าง (ชื่อเต็ม วันเดือนปีเกิด เลขบัตรประจำตัว ประเทศเจ้าของสัญชาติ และที่อยู่ปัจจุบัน) สถานที่ประกอบการ และข้อมูลการติดต่อ และแนบบัตรประจำตัวประชาชนของนายจ้าง หรือ หนังสือรับรองนิติบุคคล หรือ (2) ใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) ที่กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานออกให้

หมายเหตุ: 1) กรณีชาวต่างชาติประเภทอื่นนอกเหนือจากที่ระบุไว้ให้ใช้เอกสารตามที่กำหนดไว้ข้างต้นได้

2) เอกสารแสดงตนที่ส่วนราชการไทยหรือรัฐเจ้าของสัญชาติออกให้ตามที่กำหนดไว้ข้างต้น ต้องมีลักษณะ อย่างน้อยดังต่อไปนี้

2.1) ต้องมีข้อมูลเพียงพอที่จะตรวจสอบกับข้อมูลแสดงตนของลูกค้ำในบัตรประจำตัวประชาชนหรือในหนังสือเดินทาง

2.2) ข้อมูลต้องเป็นปัจจุบัน

2.3) หน่วยงานผู้ออกเอกสารต้องมีกระบวนการตรวจสอบและพิสูจน์ทราบตัวตนของบุคคล และรับรองว่าข้อมูลเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง

3) การเลือกใช้เอกสาร

3.1) สำหรับผลิตภัณฑ์เสี่ยงกลาง ให้เลือกใช้เอกสารที่ระบุไว้ในตารางเอกสารแสดงตน (ช่องที่ 2) ทั้ง 2 รายการ

3.2) สำหรับผลิตภัณฑ์เสี่ยงสูง สามารถเลือกใช้เอกสารที่ระบุไว้ในตารางเอกสารแสดงตน (ช่องที่ 2) ทั้ง 3 รายการ หรือ เลือกจากช่องเอกสารแสดงตน (ช่องที่ 2) จำนวน 2 รายการ และเลือกเอกสารจากช่องเอกสารเพิ่มเติมที่นำเชื่อถือ (ช่องที่ 3) 1 รายการ ก็ได้

ในกรณีที่หน่วยงานทางการมีการเปลี่ยนแปลงประเภทเอกสาร ขอให้ บล./บลจ. ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับประเภทเอกสารของหน่วยงานทางการตามที่ประกาศ

1.1.1 กรณีมีเหตุจำเป็นไม่สามารถตรวจสอบเอกสารหลักฐานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดได้

1) กรณีที่บัตรประจำตัวประชาชนไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลจากเครื่องอ่านบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ได้ อันเนื่องจากชิปที่อยู่ในบัตรประจำตัวประชาชนเสียหายชำรุด หรือไม่สามารถอ่านได้เนื่องจากข้อจำกัดของบัตรให้ดำเนินการดังนี้

(1) แจ้งให้ลูกค้าทำบัตรประจำตัวประชาชนใบใหม่ หรือ

(2) ให้นำข้อมูลบนบัตรประจำตัวประชาชน พร้อม Laser Code ตรวจสอบกับระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐ และหากเป็นกรณีผลิตภัณฑ์เสียงสูงต้องขอเอกสารเพิ่มเติม 1 ประเภท โดยเอกสารที่ขอต้องเป็นเอกสารที่ออกโดยหน่วยงานทางการ เช่น ทะเบียนบ้าน หรือ ใบขับขี่ เป็นต้น

(3) กรณีไม่สามารถดำเนินการตามข้อ (1) และ (2) ได้ ให้สามารถระบุตัวตนโดยขอเอกสารเพิ่มเติมอย่างน้อย 1 ประเภท สำหรับผลิตภัณฑ์เสียงกลาง และ 2 ประเภท สำหรับผลิตภัณฑ์เสียงสูง โดยเอกสารที่ขอต้องเป็นเอกสารที่ออกโดยส่วนราชการ เช่น ทะเบียนบ้าน หรือ ใบขับขี่ เป็นต้น เพื่อนำมาพิจารณาประกอบกับบัตรประจำตัวประชาชน

ทั้งนี้ ในการใช้มาตรการในข้อ (3) สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 ต้องมีมาตรการที่แน่ใจได้ว่าเป็นกรณีความเสียหายจากชิปที่อยู่ในบัตรที่แท้จริง ไม่ได้เกิดจากการใช้บัตรปลอมหรือชิปปลอม หากไม่สามารถทำให้แน่ใจได้ควรพิจารณาให้ลูกค้าทำบัตรประจำตัวประชาชนใบใหม่ตาม (1)

2) กรณีที่บัตรประจำตัวประชาชนไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลจากเครื่องอ่านบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ได้ เนื่องจากเป็นบัตรประจำตัวประชาชนรุ่นเก่า ให้ดำเนินการดังนี้

(1) แจ้งให้ลูกค้าทำบัตรประจำตัวประชาชนใบใหม่ หรือ

(2) ขอเอกสารเพิ่มเติมอย่างน้อย 1 ประเภท สำหรับผลิตภัณฑ์เสียงกลาง และ 2 ประเภท สำหรับผลิตภัณฑ์เสียงสูง โดยเอกสารที่ขอต้องเป็นเอกสารที่ออกโดยส่วนราชการ เช่น ทะเบียนบ้าน หรือ ใบขับขี่ เป็นต้น เพื่อนำมาพิจารณาประกอบกับบัตรประจำตัวประชาชน

3) กรณีที่ไม่สามารถตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชนกับระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐได้ เนื่องจาก**ระบบมีปัญหา** ให้ดำเนินการดังนี้

(1) ตรวจสอบข้อมูลจากเครื่องอ่านบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์เทียบกับใบหน้าลูกค้า (Offline) และเปิดบัญชีแต่ยังไม่อนุมัติให้ทำธุรกรรม (เปิดบัญชีในจำนวนเงินศูนย์บาท) โดยให้ตรวจสอบข้อมูลบนบัตรประจำตัวประชาชนกับระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐในภายหลัง ซึ่งบัญชีที่เปิดนั้นจะไม่สามารถทำธุรกรรมได้จนกว่าการตรวจสอบจะเสร็จสิ้น หรือ

(2) ตรวจสอบข้อมูลจากเครื่องอ่านบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์เทียบกับใบหน้าลูกค้า (Offline) และต้องขอเอกสารที่ออกโดยหน่วยงานภาครัฐเพิ่มอีกหนึ่งรายการ (เอกสารเพิ่มเติมไม่จำเป็นต้องมีรูปของลูกค้า) เพื่อตรวจสอบซ้ำ โดยไม่ต้องจำกัดจำนวนเงินในการเปิดบัญชี และควรตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชนกับระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งบัญชีที่เปิดนั้นสามารถทำธุรกรรมได้ทันที แต่หากตรวจสอบภายหลังพบว่าผลการตรวจสอบไม่ผ่าน บล./บลจ. ต้องมีกระบวนการดำเนินการ เช่น มาตรการระงับการใช้บัญชี เป็นต้น หรือ

(3) ตรวจสอบข้อมูลจากเครื่องอ่านบัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Offline) และต้องถ่ายภาพและบันทึกภาพลูกค้า และใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่ได้มาตรฐานสากลหรือมาตรฐานที่ยอมรับโดยทั่วไป เพื่อใช้ตรวจสอบเปรียบเทียบภาพใบหน้าของลูกค้ากับภาพของลูกค้าจากบัตรประจำตัวประชาชนหรือหนังสือเดินทาง เพื่อพิสูจน์ว่าเป็นลูกค้ารายนั้นจริง

1.1.2 การพิสูจน์ตัวตนลูกค้าบุคคลธรรมดา กรณีผู้เยาว์ที่ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน

กรณีเด็กอายุต่ำกว่า 7 ปี ในการระบุตัวตนและพิสูจน์ตัวตนให้ดำเนินการโดยขอบัตรประจำตัวประชาชนผู้ปกครองและตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการตามความเสี่ยงผลิตภัณฑ์ พร้อมทั้งขอสำเนาสูติบัตรผู้เยาว์

1.1.3 การแสดงตนและการพิสูจน์ตัวตนลูกค้าบุคคลธรรมดา กรณีผู้พิการหรือผู้ทุพพลภาพที่ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน

ในการระบุตัวตนของผู้พิการหรือผู้ทุพพลภาพที่ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนให้ดำเนินการขอบัตรประจำตัวคนพิการ และเอกสารที่ออกจากหน่วยงานของรัฐอย่างน้อย 1 รายการ เช่น ทะเบียนบ้าน ใบขับขี่ หนังสือเดินทาง (Passport) บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ บัตรประจำตัวข้าราชการ บัตรประจำตัวพนักงานรัฐวิสาหกิจที่ระบุเลขประจำตัวประชาชน เป็นต้น โดยมาตรฐานในการพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้านั้น ให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการตามความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์และช่องทางการให้บริการตามตารางที่ 1 สรุปแนวทางในการระบุตัวตนของลูกค้าแบบบุคคลธรรมดา

ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวข้างต้นเป็นมาตรการเฉพาะเพื่อขจัดอุปสรรคในการแสดงตนของผู้พิการหรือผู้ทุพพลภาพเท่านั้น บล./บลจ. จะต้องกำหนดกระบวนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ระดับความเสี่ยงของลูกค้า และแหล่งที่มาของรายได้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการนำบัญชีของผู้พิการหรือผู้ทุพพลภาพไปใช้ในการกระทำความผิด เพราะหากเกิดความบกพร่องในกระบวนการดังกล่าว บล./บลจ. อาจมีความเสี่ยงต่อการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับกฎหมาย อันอาจนำไปสู่การถูกดำเนินคดีได้

1.1.4 แนวทางการพิสูจน์และยืนยันตัวตนบนแพลตฟอร์มกลางที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตน National Digital ID (NDID)

กรณีการใช้แพลตฟอร์มกลาง เช่น NDID ถือเป็นการพึ่งพาคู่บุคคลที่สามหรือเป็นการใช้ตัวแทน¹⁸ ในการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า ซึ่งองค์กรที่ได้พิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้ารายนั้นมาแล้ว (Identity Provider : IDP) เป็นผู้ยืนยันตัวตนลูกค้าให้กับ บล./บลจ. ที่ลูกค้ากำลังทำธุรกรรมอยู่ (Relying Party : RP) ซึ่งรูปแบบการให้บริการยืนยันตัวตนนั้น จะต้องให้ลูกค้าทำการยืนยันตัวตนจาก Authenticator ที่ทางองค์กรเคยพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้ารายนั้นเป็นผู้ออกให้ และหลังจากลูกค้ารายนั้นทำการยืนยันตัวตนสำเร็จแล้ว องค์กรที่เคยพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้าจะทำการยืนยันกลับไปให้ บล./บลจ. ที่ลูกค้ารายนั้นกำลังทำธุรกรรมอยู่ว่าเป็นลูกค้ารายนั้นจริง ลูกค้าจึงจะสามารถทำธุรกรรมที่ บล./บลจ. นั้น ๆ ได้สำเร็จ

กรณีลูกค้าจะใช้บริการแพลตฟอร์มกลางลูกค้าต้องทำการลงทะเบียนเพื่อขอใช้บริการบนช่องทางที่กำหนด โดยต้องผ่านการพิสูจน์ตัวตนตามมาตรฐานทางการ (Identity Assurance Level: IAL) ได้แก่

- ต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของบัตรประจำตัวประชาชน (Dip Chip)
- นำข้อมูลที่ได้จาก Chip ในบัตรประจำตัวประชาชนไปตรวจสอบกับฐานข้อมูลของกรมการปกครองทางอิเล็กทรอนิกส์ (Online to DOPA)
- ถ่ายรูปใบหน้าลูกค้า
- เปรียบเทียบรูปถ่ายกับรูปที่ได้จาก Chip ในบัตรประจำตัวประชาชนผ่านระบบเปรียบเทียบใบหน้า (Biometric)

1.1.5 การพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้า ที่ผ่านการพิสูจน์ทราบตัวตนมาแล้ว ตามแนวทางในการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าในประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่องแนวทางการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าและการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของผู้ได้รับประโยชน์ที่แท้จริง

ในกรณีที่ บล./บลจ. ได้ทำการพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้าตามประกาศของสำนักงาน ปง. มาแล้ว บล./บลจ. สามารถบริหารความเสี่ยงโดยให้พิจารณาดังนี้

1. ให้บริหารความเสี่ยงโดยต้องพิจารณาวิธีการยืนยันตัวตนที่น่าเชื่อถือ (Authentication)
2. ต้องพิจารณาว่าข้อมูลที่ใช้ในการสมัครต้องเป็นปัจจุบัน ซึ่งอาจดำเนินการโดยอย่างไร้ร่องรอยใด ดังนี้

¹⁸ รายละเอียดเป็นไปตามแนวปฏิบัติฉบับนี้ หัวข้อที่ 6.1 เรื่องการพึ่งพาคู่บุคคลที่สาม

- ตรวจสอบข้อมูลกับระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐ โดยสามารถนำข้อมูลเดิมที่เคยให้ไว้กับ บล./บลจ. ไปตรวจสอบกับระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐได้ หรือ

- ให้ลูกค้าตรวจสอบและยืนยันข้อมูล KYC/CDD ของตนเอง แล้วตรวจสอบเทียบกับหลักฐานที่ลูกค้าได้แสดงตนไว้แล้ว โดยกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลควรขอหลักฐานในการยืนยันข้อมูลดังกล่าว หรือตรวจสอบข้อมูลกับระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐ

3. ต้องพิจารณาว่าในการพิสูจน์ทราบตัวตนในครั้งก่อนมีความเข้มข้นเพียงพอต่อการพิสูจน์ทราบตัวตนในครั้งถัดไปโดยพิจารณาตามระดับความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์

1.2) กรณีที่ลูกค้าเป็นนิติบุคคล เมื่อ บล./บลจ. ได้ดำเนินการจัดให้ลูกค้าแสดงตนตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง วิธีการแสดงตนของลูกค้าสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 แล้ว ให้ดำเนินการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า อย่างน้อยดังต่อไปนี้

(1) กรณีที่ลูกค้าที่ใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีความเสี่ยงต่ำ ต้องระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าจากข้อมูลการแสดงตนที่ครบถ้วนและจัดให้ได้มาซึ่งข้อมูลอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 โดยต้องดำเนินการอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(ก) กรณีนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย ให้ตรวจสอบหนังสือรับรองการจดทะเบียนที่นายทะเบียนออกให้ไม่เกินหกเดือน

(ข) กรณีที่ไม่ใช่นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย ให้ตรวจสอบหลักฐานการเป็นนิติบุคคลที่หน่วยงานหรือองค์กรที่น่าเชื่อถือรับรองหรือออกให้ไม่เกินหกเดือน

(ค) กรณีลูกค้าที่เป็นส่วนราชการ องค์กรของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้ตรวจสอบหนังสือแสดงความประสงค์ในการทำธุรกรรม หนังสือแต่งตั้ง หรือหนังสือมอบอำนาจ

(ง) กรณีลูกค้าที่เป็นสหกรณ์ มูลนิธิ สมาคม สโมสร วัด มัสยิด ศาลเจ้า และนิติบุคคลอื่นในลักษณะเดียวกัน ให้ตรวจสอบหนังสือแสดงความประสงค์ในการทำธุรกรรม หนังสือแสดงการจดทะเบียนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หนังสือแต่งตั้ง หรือหนังสือมอบอำนาจ

(2) กรณีที่ลูกค้านิติบุคคลที่ใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีระดับความเสี่ยงสูง ต้องระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าจากข้อมูลการแสดงตนที่ครบถ้วนและจัดให้ได้มาซึ่งข้อมูลอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 และ **ต้อง**ตรวจสอบข้อมูลและหลักฐานกับฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ โดยต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(ก) กรณีนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย ให้ตรวจสอบหนังสือรับรองการจดทะเบียนที่นายทะเบียนออกให้ไม่เกินหกเดือน

(ข) กรณีที่ไม่ใช่นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย ให้ตรวจสอบหลักฐานการเป็นนิติบุคคลที่หน่วยงานหรือองค์กรที่น่าเชื่อถือรับรองหรือออกให้ไม่เกินหกเดือน

(ค) กรณีลูกค้าที่เป็นส่วนราชการ องค์กรของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้ตรวจสอบหนังสือแสดงความประสงค์ในการทำธุรกรรม หนังสือแต่งตั้ง หรือหนังสือมอบอำนาจ

(ง) กรณีลูกค้าที่เป็นสหกรณ์ มูลนิธิ สมาคม สโมสร วัด มัสยิด ศาลเจ้า และนิติบุคคลอื่นในลักษณะเดียวกัน ให้ตรวจสอบหนังสือแสดงความประสงค์ในการทำธุรกรรม หนังสือแสดงการจดทะเบียนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หนังสือแต่งตั้ง หรือหนังสือมอบอำนาจ

ทั้งนี้ กรณีที่พบว่าความเสี่ยงโดยรวมของลูกค้าอยู่ในระดับที่มีความเสี่ยงสูง บล./บลจ. อาจพิจารณาขั้นตอนในการระบุตัวตนเพิ่มเติม โดยขอข้อมูลหรือตรวจสอบข้อมูลอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 เช่น ข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภคจากสถานที่อยู่หรือสถานที่ประกอบการ สำเนาสัญญาหรือข้อตกลงทางธุรกิจระหว่างลูกค้ากับบุคคลภายนอกเฉพาะส่วนที่พิสูจน์ถึงการดำเนินกิจการของลูกค้า ข้อมูลที่อ้างอิงได้ว่าลูกค้ามีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับสถาบันการเงินอื่นที่น่าเชื่อถือ เป็นต้น

(3) กรณีที่ลูกค้านิติบุคคลที่ใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่ใช่ระดับความเสี่งต่ำหรือสูง บล./บลจ. ต้องระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าจากข้อมูลการแสดงตนที่ครบถ้วนและจัดให้ได้มาซึ่งข้อมูลอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 และอาจตรวจสอบข้อมูลและหลักฐานกับฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ โดยต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(ก) กรณีนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย ให้ตรวจสอบหนังสือรับรองการจดทะเบียนที่นายทะเบียนออกให้ไม่เกินหกเดือน

(ข) กรณีที่ไม่ใช่นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย ให้ตรวจสอบหลักฐานการเป็นนิติบุคคลที่หน่วยงานหรือองค์กรที่น่าเชื่อถือรับรองหรือออกให้ไม่เกินหกเดือน

(ค) กรณีลูกค้าที่เป็นส่วนราชการ องค์กรของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้ตรวจสอบหนังสือแสดงความประสงค์ในการทำธุรกรรม หนังสือแต่งตั้ง หรือหนังสือมอบอำนาจ

(ง) กรณีลูกค้าที่เป็นสหกรณ์ มูลนิธิ สมาคม สโมสร วัด มัสยิด ศาลเจ้า และนิติบุคคลอื่นในลักษณะเดียวกัน ให้ตรวจสอบหนังสือแสดงความประสงค์ในการทำธุรกรรม หนังสือแสดงการจดทะเบียนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หนังสือแต่งตั้ง หรือหนังสือมอบอำนาจ

หมายเหตุ:

1) ในการตรวจสอบข้อมูลและหลักฐานกับฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ ตามข้อ (ข) – (ง) สำหรับนิติบุคคลที่ไม่มีฐานข้อมูลในการตรวจสอบของภาครัฐ บล./บลจ. อาจตรวจสอบจากเว็บไซต์ของหน่วยงานรัฐที่เป็นนายทะเบียนขององค์กรนั้น ขอตรวจสอบจากหน่วยงานรัฐดังกล่าวโดยตรง หรือตรวจสอบเอกสารที่ออกโดยหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องที่สามารถใช้ในการยืนยันตัวตนของลูกค้าได้เพิ่มเติม

2) กรณีการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของผู้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายของลูกค้าที่เป็นนิติบุคคล ให้ดำเนินการตาม ข้อ 18 แห่งกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 กล่าวคือในกรณีที่มีการมอบอำนาจให้สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวในนามของลูกค้า ให้ บล./บลจ. ตรวจสอบเพื่อทราบว่าลูกค้าได้มีการมอบอำนาจให้สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวในนามของลูกค้าจริงและต้องตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงของบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจดังกล่าวตามข้อ 17 วรรคหนึ่ง (1) และ (3) ด้วย อย่างไรก็ตามในการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของผู้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายตามข้อ 17(1) บล./บลจ. ไม่จำเป็นต้องใช้มาตรการที่เทียบเท่ากับลูกค้าที่เป็นบุคคลธรรมดา เนื่องจากมาตรการดังกล่าวกำหนดขึ้นเพื่อใช้กับลูกค้าของ บล./บลจ. เท่านั้น แต่บุคคลดังกล่าวไม่ใช่ลูกค้าของ บล./บลจ. โดยตรงเป็นเพียงผู้รับมอบอำนาจมาทำธุรกรรมแทนลูกค้า ดังนั้น บล./บลจ. ต้องดำเนินการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าที่เป็นนิติบุคคลเป็นหลักว่ามีตัวตนและประกอบกิจการจริง ในส่วนของผู้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายให้ บล./บลจ. สามารถดำเนินการตรวจสอบตามนโยบายและระเบียบวิธีการของ บล./บลจ. เองได้

1.3) กรณีการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าที่เป็นนิติบุคคล ให้ บล./บลจ. มีมาตรการในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะธุรกิจของลูกค้า ตลอดจนโครงสร้างการบริหารจัดการหรือการเป็นเจ้าของ และอำนาจในการควบคุมนิติบุคคลหรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายนั้นด้วย โดยพิจารณาจากข้อมูลหรือหลักฐานตามข้อ 19 แห่งกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563

1.4) ในกรณีที่ บล./บลจ. ต้องปฏิบัติตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการระบุตัวตนของลูกค้าและการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า ที่มีความเข้มงวดแตกต่างจากประกาศฉบับนี้ ให้ บล./บลจ. ถือปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายที่มีความเข้มงวดมากกว่า

3.2 แนวทางการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง

บล./บลจ. ต้องกำหนดวิธีการให้แก่บุคลากรผู้ใช้ดุลยพินิจเพื่อระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงและใช้มาตรการที่เหมาะสมในการพิสูจน์ทราบ “ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า” โดยระบุวิธีการหาตัวผู้ได้รับผลประโยชน์ดังกล่าว จากข้อมูล ข้อเท็จจริง หลักฐานต้นฉบับหรือเอกสารอ้างอิงใดบ้าง และระบุขั้นตอนต่อไปในกรณีที่วิธีการแรกไม่ทำให้เกิดผลลัพธ์ได้ ทั้งนี้ ควรกำหนดตามหลักการในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 และประกาศสำนักงาน ปปง. ที่เกี่ยวข้อง

กรณีผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ายุติบุคคลธรรมดา ให้สันนิษฐานว่า ลูกค้ายุติบุคคลธรรมดา ที่สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเพื่อประโยชน์ของตนเอง อย่างไรก็ตามปัจจุบันมีการใช้ Nominee ในการทำธุรกรรมมากขึ้น หากสถาบันการเงินตรวจพบก็สามารถระบุบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงได้

สำหรับกรณีลูกค้ายุติบุคคล วิธีการในการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง และพิสูจน์ทราบ “ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง” ของลูกค้ายุติบุคคล ให้ดำเนินการดังนี้

วิธีที่ 1 ตรวจสอบจากข้อมูลการรับประโยชน์จากการถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 25 ขึ้นไปตามที่ปรากฏ ในหลักฐานหรือเอกสารอ้างอิง กรณีที่ไม่พบในการถือหุ้นทอดแรก ให้เรียกข้อมูลในทอดต่อไปจากลูกค้ายกกว่า จะพบตัว “ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง” ที่เป็นบุคคลธรรมดา หากไม่สามารถตรวจสอบด้วยวิธีนี้ได้ ด้วยเหตุจำเป็น ให้พิจารณาวิธีที่ 2

วิธีที่ 2 ตรวจสอบจากข้อมูลหรือข้อเท็จจริงในการครอบงำการบริหารองค์กรลูกค้าย โดยอาจ แสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถืออื่น ๆ ทั้งนี้ บล./บลจ. อาจตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือเอง หรืออาจให้ลูกค้ายระบุข้อมูลว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ายแล้วนำข้อมูลมาตรวจสอบกับ แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือก็ได้ โดยหากขาดแหล่งข้อมูลหรือไม่พบข้อมูล ให้พิจารณาวิธีที่ 3

วิธีที่ 3 ให้พิจารณาโดยนัยว่า บุคคลธรรมดาผู้ที่มีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่บริหารระดับสูงของ ลูกค้ายอาจเป็น “ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง”

สำหรับกรณีลูกค้ายที่เป็นบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย วิธีการในการระบุผู้ได้รับ ผลประโยชน์ที่แท้จริง และพิสูจน์ทราบ “ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง” ของลูกค้ายที่เป็นบุคคลที่มีการตกลงกัน ทางกฎหมาย ให้ดำเนินการดังนี้

กรณีที่ 1 ในกรณีที่เป็นทรัสต์ ให้ระบุชื่อผู้ก่อตั้งทรัสต์และทรัสต์ ผู้คุ้มครอง ผู้รับประโยชน์หรือ ประเภทของผู้รับประโยชน์ และบุคคลธรรมดาซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจควบคุมทรัสต์ ซึ่งรวมถึงบุคคลที่อยู่ในสาย การควบคุมหรือการเป็นเจ้าของด้วย

กรณีที่ 2 ในกรณีที่เป็นทรัสต์ตามกฎหมายว่าด้วยทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุนให้ระบุชื่อ ผู้ก่อตั้งทรัสต์และทรัสต์ ผู้รับประโยชน์ วัตถุประสงค์ของทรัสต์ และทรัพย์สินที่จะให้เป็นกองทรัสต์

กรณีที่ 3 ในกรณีที่เป็นบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายประเภทอื่น ให้ระบุตัวตนของบุคคลที่อยู่ ในตำแหน่งเทียบเท่าบุคคลตามกรณีที่ 1 หรือกรณีที่ 2 ตามประเภทของบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมายนั้น

ทั้งนี้ บล./บลจ. ต้องกำหนดวิธีการจัดให้ทรัสต์หรือบุคคลที่มีฐานะเทียบเท่าทรัสต์ เปิดเผย สถานะของตนต่อ บล./บลจ. ตั้งแต่เริ่มสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือมีการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้าย

นอกจากนี้ บล./บลจ. ต้องกำหนดประเภทข้อมูลผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงที่ต้องได้มา เพื่อนำไปใช้ตรวจสอบกับรายชื่อที่กฎหมายกำหนดในขั้นตอนต่อไป เช่น เมื่อตรวจสอบและทราบถึง “ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ำ” แล้ว บล./บลจ. ต้องกำหนดให้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ได้รับผลประโยชน์ดังกล่าว โดยอย่างน้อยต้องได้ ชื่อเต็มที่ถูกต้อง และเลขประจำตัวประชาชน และในกรณีที่ ไม่สามารถให้ข้อมูลเลขประจำตัวประชาชนด้วยอุปสรรคเกี่ยวกับแหล่งที่มาของข้อมูล ก็ควรกำหนดมาตรการ ในการดำเนินการอื่น ๆ และหาข้อมูลแวดล้อมของผู้ได้รับผลประโยชน์นั้น เช่น สัญชาติ ชื่อนิติบุคคลอื่นที่ผู้รับ ประโยชน์ถือหุ้นอยู่ด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตรวจสอบกับรายชื่อตามที่กฎหมายกำหนดในขั้นตอน ต่อไป

บล./บลจ. ต้องให้ความอิสระในการใช้ดุลยพินิจของบุคลากรผู้ตรวจสอบ แต่ต้องมั่นใจได้ว่า บุคลากรนั้นเข้าใจหลักการและวิธีปฏิบัติอย่างแท้จริง และปฏิบัติหน้าที่ภายใต้หลักการนั้นอย่างเคร่งครัด และ จำเป็นอย่างยิ่งที่ บล./บลจ. ต้องกำหนดให้ บุคลากรผู้ใช้ดุลยพินิจตรวจสอบข้อมูลการระบุตัวตนที่เพิ่มเติมของ ลูกค้ำ สามารถปฏิเสธคำขอสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมของลูกค้ำได้ หากปรากฏเหตุสงสัย ที่อาจเสี่ยงต่อการฟอกเงินหรือสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพ ทำลายล้างสูง ให้จัดทำรายงานข้อเท็จจริงส่งให้ผู้ตรวจสอบที่มีตำแหน่งสูงกว่าเป็นผู้กลั่นกรองรายงานและ ร่วมพิจารณาว่า เห็นควรรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงานหรือไม่

กรณีที่ตรวจสอบหรือได้รับแจ้งจากลูกค้ำจนทราบว่าตัวผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง บล./บลจ. ต้องกำหนดข้อมูลของ “ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง” ดังนี้

- (ก) ข้อมูลชื่อเต็ม
- (ข) ข้อมูลหมายเลขประจำตัวที่รัฐออกให้ หรือ
- (ค) ข้อมูลที่อยู่ หรือ ประเทศเจ้าของสัญชาติ
- (ง) วันเดือนปีเกิด

กรณีที่ลูกค้ำไม่สามารถแจ้งข้อมูลในข้อ (ข) หรือ (ค) หรือ (ง) หรือทั้งสามข้อได้ บล./บลจ. อาจ พิจารณากำหนดมาตรการในการหาข้อมูลแวดล้อมอื่นที่เป็นประโยชน์ในการตรวจสอบ เช่น ข้อมูลอาชีพอื่นหรือ ตำแหน่งที่ผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง ดำรงอยู่ในนิติบุคคลอื่น เป็นต้น

หากปฏิบัติครบทุกวิธีอย่างเคร่งครัดแล้ว ยังไม่พบ “ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง” ของลูกค้ำ ประกอบกับผลการประเมินเบื้องต้นว่า ลูกค้ำมีปัจจัยเสี่ยงอันต้องขอข้อมูลนี้เพิ่มเติมอย่างแน่แท้ บล./บลจ. ต้องปฏิเสธคำขอสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมของลูกค้ำรายดังกล่าวในที่สุด

อย่างไรก็ตาม บล./บลจ. ไม่ต้องระบุและพิสูจน์ทราบผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง¹⁹ เมื่อมีการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้า ดังต่อไปนี้

(1) รัฐบาล ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

(2) มูลนิธิชัยพัฒนา มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ หรือมูลนิธิสายใจไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

(3) สถาบันการเงินเฉพาะกิจตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(4) บริษัทที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(5) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่จัดตั้งขึ้นและจดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

(6) กองทุนรวมที่จัดตั้งขึ้นและจดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(7) กองทุนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ

(8) รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ ของต่างประเทศ

(9) บริษัทที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือที่มีหลักทรัพย์ซื้อขายในศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ ในต่างประเทศ ที่ไม่ใช่พื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงตามที่เลขาธิการประกาศกำหนด

(10) ลูกค้าอื่นตามที่เลขาธิการประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้าดังกล่าว เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ให้ บล./บลจ. ระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงด้วย

3.3 การตรวจสอบรายชื่อลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้า กับรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

¹⁹ ข้อ 21 แห่งกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 และประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง ลูกค้าที่สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ไม่ต้องระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง

ตามข้อบัญญัติในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำ พ.ศ. 2563 กำหนดให้ “กระบวนการตรวจสอบข้อมูลลูกค้ำรวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง” เป็นส่วนสำคัญในขั้นตอนก่อนการอนุมัติรับลูกค้ำหรือทำธุรกรรมกับลูกค้ำ **ลูกค้ำที่ต้องดำเนินการตรวจสอบ**

- ลูกค้ำบุคคลธรรมดาที่ขอสร้างความสัมพันธ์ หรือบุคคลธรรมดาที่ขอทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว
- บุคคลที่รับมอบอำนาจจากลูกค้ำบุคคลธรรมดาที่ขอสร้างความสัมพันธ์หรือบุคคลธรรมดาที่ขอทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว (กรณีที่มี)
- ลูกค้ำนิติบุคคลที่ขอสร้างความสัมพันธ์หรือนิติบุคคลที่ขอทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว
- บุคคลหรือนิติบุคคลที่มีนัยสำคัญภายในองค์กรลูกค้ำนิติบุคคล ในที่นี้ หมายถึง กรรมการผู้มีอำนาจทุกราย รวมถึง ผู้รับมอบอำนาจทอดสุดท้ายที่มาดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับ บล./บลจ. (กรณีที่มี)
- ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ำบุคคลธรรมดา (กรณีที่มี)
- ผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ำนิติบุคคล

3.4 ขอข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมจากลูกค้ำ เพื่อนำมาพิจารณาความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้ำ

โดย บล./บลจ. ต้องขอข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ตั้งแต่เริ่มสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือทำธุรกรรมจากลูกค้ำ ให้ชัดเจนและเพียงพอ ตัวอย่างเช่น

- เพื่อการออมเงิน
- วัตถุประสงค์ด้านการลงทุน
- วัตถุประสงค์ด้านการกู้ยืม
- วัตถุประสงค์ด้านการชำระหนี้ระหว่างประเทศ
- วัตถุประสงค์ด้านการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- วัตถุประสงค์ด้านการลงทุนในหลักทรัพย์
- วัตถุประสงค์ด้านการลงทุนในการซื้อสินค้าล่วงหน้า
- วัตถุประสงค์ด้านการลงทุนในกองทุน
- เพื่อหมุนเวียนทางธุรกิจ
- เพื่อการลงทุนอื่นใด
- เพื่อรับบริจาค
- เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

ทั้งนี้ เพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับการทำธุรกรรมและความเคลื่อนไหวทางการเงินของลูกค้า ซึ่งมูลค่าและรูปแบบการทำธุรกรรม จะทำให้ บล./บลจ. สามารถเชื่อมโยงถึงผลลัพธ์ในขั้นนี้ได้ เนื่องจากมูลค่าในการทำธุรกรรมและวิธีการทำธุรกรรม ไม่ว่าจะเป็ผลติภคณ์ทางการเงินประเภทบริการหรือช่องทางการใช้บริการ จะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินความสัมพันธ์เสมอ เพียงแต่จะตรงกับข้อมูลวัตถุประสงค์ที่ลูกค้าแจ้งไว้ขณะสร้างความสัมพันธ์หรือไม่

หากนำผลการประเมินทั้งหมดมาพิจารณาแล้ว พบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์อื่นที่ต่างไปจากวัตถุประสงค์เดิมที่ลูกค้าแจ้งความประสงค์ไว้ในขณะสร้างความสัมพันธ์ หรือในการประเมินรอบก่อน บล./บลจ. ต้องกำหนดแนวทางการประเมินเพื่อพิจารณาความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นจากวัตถุประสงค์ที่เพิ่มขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไป

บล./บลจ. ควรกำหนดแบบแผนความเชื่อมโยงระหว่าง รูปแบบการธุรกรรม กับ วัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และรูปแบบธุรกรรมที่มีอยู่

ตัวอย่าง

วัตถุประสงค์ด้านการลงทุน

สอดคล้องกับรูปแบบธุรกรรมประเภท

ซื้อขายหลักทรัพย์

ซื้อขายหุ้นกู้ หุ้นกู้อนุพันธ์

ซื้อขายกองทุน

สอดคล้องกับช่องทางการทำธุรกรรมประเภท

การทำธุรกรรม ณ สาขา หรือสำนักงาน

การทำธุรกรรมผ่านตัวแทน

การทำธุรกรรมผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์

สอดคล้องกับมูลค่าในการทำธุรกรรม

ไม่จำกัดมูลค่าธุรกรรม โดยขึ้นอยู่กับรายได้ของลูกค้า

3.5 วิธีปฏิบัติในการอนุมัติรับลูกค้า

บล./บลจ. ต้องกำหนดวิธีหรือขั้นตอนการพิจารณาเพื่ออนุมัติคำขอสร้างความสัมพันธ์ของลูกค้า โดยต้องจำแนกประเภทความสัมพันธ์ และกำหนดระดับตำแหน่งของบุคลากรที่มีอำนาจอนุมัติให้สอดคล้องกับประเภทความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรม หรือกลุ่มลูกค้า เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการอนุมัติสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมกับลูกค้า บล./บลจ. ได้กลั่นกรองอย่างรอบคอบ สอดคล้องกับระดับการประเมินความเสี่ยงเพื่อขอข้อมูลลูกค้าเพิ่มเติม และตลอดจนถึงการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงของลูกค้า ณ ขั้นตอนก่อนอนุมัติ

สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมนั้นด้วย เช่น ในกรณีลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง บล./บลจ. ต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับที่เข้มข้นที่สุดสำหรับลูกค้าดังกล่าว โดยอย่างน้อยต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดขั้นตอนที่เพิ่มขึ้น หรือการขอหรือหาข้อมูลเพิ่มเติมจากลูกค้า เกี่ยวกับข้อมูลหรือหลักฐานในการประกอบกิจการของลูกค้า ข้อมูลแหล่งที่มาของเงินหรือรายได้ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือในการทำธุรกรรม การกำหนดขั้นตอนให้มีการอ้างถึงความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือในการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินที่มีความน่าเชื่อถือด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(2) กำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้อนุมัติการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมกับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงและอนุมัติผลการตรวจทานข้อมูลตามกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ในกรณีที่ลูกค้ามีความเสี่ยงสูงจนอาจเป็นเหตุให้ บล./บลจ. ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง บล./บลจ. ต้องปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือไม่ทำธุรกรรมหรือยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าดังกล่าว และรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

(3) กำหนดกระบวนการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินของลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงอย่างเข้มข้นที่สุด โดยอาจพิจารณาเพิ่มความถี่ ขั้นตอน หรือลักษณะในการติดตามความสัมพันธ์ทางธุรกิจและความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรม และเพิ่มความถี่ในการตรวจสอบและตรวจทานข้อมูลการระบุตัวตนและการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้าและให้ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ

แม้ว่า บล./บลจ. จะได้กำหนดนโยบายรับลูกค้า ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอน หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติ หรือแนวทางในการตรวจสอบอื่น ๆ อย่างครบถ้วนแล้ว บล./บลจ. ยังมีหน้าที่ในการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงของลูกค้าควบคู่ไปกับการอนุมัติรับลูกค้าด้วย หมายความว่า เมื่อมีการอนุมัติรับลูกค้าแล้ว ลูกค้ารายดังกล่าวจะต้องได้รับการจัดระดับความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ซึ่งเป็นไปตามนโยบาย หรือ มาตรการ หรือหลักเกณฑ์ในการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ที่ บล./บลจ. ได้จัดทำขึ้นภายใต้ขอบเขตของกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า และกฎระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

หัวข้อที่ 4

การทบทวนข้อมูลและตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า

การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงในส่วนนี้ หมายถึง ขั้นตอนในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรม หรือความเคลื่อนไหวในการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้า ขั้นตอนดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า เป็นขั้นตอนที่จะทำให้ทราบว่า ลูกค้าแต่ละรายมีโอกาสเสี่ยงต่อการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (ความเสี่ยง) มากน้อยเพียงใด และต้องดำเนินมาตรการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมสำหรับลูกค้าแต่ละรายต่อไปอย่างไร

การตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรม หรือความเคลื่อนไหวในการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้า เป็นขั้นตอนที่ บล./บลจ. ต้องดำเนินการต่อจากขั้นตอนการสร้างความสัมพันธ์และการจัดระดับความเสี่ยงในครั้งแรก และต้องดำเนินขั้นตอนนี้ตลอดไปจนกว่าจะยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า

4.1 การทบทวนข้อมูลของลูกค้าให้เป็นปัจจุบัน (สำหรับลูกค้าที่ผ่านการพิสูจน์ทราบตัวตนมาแล้วตามแนวทางในการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าในประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าและการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนของผู้ได้รับประโยชน์ที่แท้จริง)

บล./บลจ. ต้องตรวจทานและปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ ของลูกค้าที่ใช้ในการแสดงตน การระบุตัวตน และข้อมูลที่น่ามาพิจารณาในการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงให้เป็นข้อมูลปัจจุบันและดำเนินการอย่างสม่ำเสมอจนกว่าจะยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า เช่น ตรวจสอบวันหมดอายุของบัตรประจำตัวประชาชนจากฐานข้อมูลของ บล./บลจ. หรือตรวจสอบข้อมูลผ่านระบบการตรวจสอบทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐ หรือตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ หรือให้ลูกค้ายืนยัน หรือแก้ไข ข้อมูลจากฐานข้อมูลของ บล./บลจ. หรือการให้ลูกค้าทบทวน ยืนยัน หรือแก้ไข ข้อมูลผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือเว็บไซต์ หรือส่งจดหมายไปยังที่อยู่ของลูกค้า หรือโทรศัพท์ หรืออีเมล หรือส่งข้อความอิเล็กทรอนิกส์ หรือการเดินทางไปพบลูกค้า หรือการเดินทางไปตรวจสอบธุรกิจของลูกค้า เป็นต้น

ในกรณีที่ลูกค้าสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวไว้ก่อนแล้ว และลูกค้าประสงค์จะทำธุรกรรมครั้งต่อไป บล./บลจ. อาจใช้ข้อมูลการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าที่ได้จัดทำไว้แล้วสำหรับลูกค้ารายนั้นได้ โดยนำข้อมูลมาทบทวนและปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน เว้นแต่กรณีสงสัยในความถูกต้องของข้อมูลนั้น ให้ดำเนินการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้ารายนั้นใหม่

อย่างไรก็ตาม ในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า หาก บล./บลจ. ได้รับข้อมูล ไม่ครบถ้วนให้ติดตามและตรวจสอบข้อมูลลูกค้าตามระดับความเสี่ยงลูกค้าให้ครบถ้วน และในกรณีที่ลูกค้าไม่มีการเคลื่อนไหวในการเดินบัญชี หรือไม่มีการทำธุรกรรมมาเป็นเวลานาน (Dormant Account) หรือ บล./บลจ. ได้ใช้ความพยายามติดต่อลูกค้าเพื่อตรวจทานและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอย่างเต็มที่แล้ว แต่ไม่สามารถติดต่อลูกค้าได้ ให้กำหนดมาตรการที่สามารถทบทวนข้อมูลลูกค้าให้เป็นปัจจุบันเมื่อลูกค้ามาทำธุรกรรม หรือ ในโอกาสแรกที่สามารถติดต่อลูกค้าได้ เว้นแต่กรณีที่การทำธุรกรรมมีความผิดปกติ ทำให้ลูกค้ามีความเสี่ยงสูงขึ้น บล./บลจ. ต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงของลูกค้าแบบเข้มข้นทันที หากไม่สามารถดำเนินการ ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าได้ ให้ บล./บลจ. ปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ไม่ทำ ธุรกรรม ยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือไม่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้าดังกล่าว และพิจารณารายงาน เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

4.2 ตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า

1) **วัตถุประสงค์** บล./บลจ. ต้องเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของขั้นตอนการตรวจสอบและตรวจทาน ความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า และการกำหนดวิธีการตรวจสอบและตรวจทาน ความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจ จึงจะสามารถกำหนด วิธีการที่เหมาะสมกับลูกค้าและธุรกิจของตนได้ โดยวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน มีดังต่อไปนี้

(1) เพื่อทราบว่า ลูกค้ายังคงมีการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับสถาบันการเงินและ ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ในรูปแบบที่เป็นปกติ ไม่มีพฤติกรรมหรือความเคลื่อนไหวที่มีเหตุอันควรสงสัย เช่น มีการหมุนเวียนเงินในการทำธุรกรรมในระดับปกติและสม่ำเสมอเมื่อเทียบกับ อาชีพและการดำเนิน ความสัมพันธ์ในช่วงแรก ๆ หรือในรอบก่อนที่ได้ตรวจสอบและบันทึกไว้

(2) เพื่อทราบว่า ลูกค้ายังดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งไว้ ในขั้นตอนการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือไม่พบวัตถุประสงค์แอบแฝงอื่น ๆ ที่ทำให้แนวทางการดำเนิน ความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไป (ซึ่งจะดูได้จากความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือธุรกรรมในภาพรวม และการขอ สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจเพิ่มในบริการอื่น ๆ หรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ)

(3) ดำเนินการตรวจสอบเพื่อให้ข้อมูลของลูกค้าโดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่มา ของรายได้เป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

(4) เพื่อทราบว่า ลูกค้าควรเข้าสู่ขั้นตอนการปรับปรุงความเสี่ยงเป็นระดับอื่นหรือไม่ ซึ่งหาก ผลจากข้อ (1) - (3) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเป็นปกติ ก็มักจะไม่ต้องปรับปรุงระดับความเสี่ยงของลูกค้า

แต่หากผลจากข้อ (1) - (3) อาจจะมีข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอาจส่งผลต่อการปรับปรุงระดับความเสี่ยงของลูกค้าได้

(5) เพื่อทราบว่า บล./บลจ. สมควรที่จะคงความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าต่อไปหรือควรยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้า

2) การกำหนดขั้นตอนการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้า

บล./บลจ. ต้องกำหนดวิธีการตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการดำเนินความสัมพันธ์กับลูกค้าให้สอดคล้องกับประเภทธุรกิจและแนวทางการทำธุรกรรมของลูกค้า โดยต้องกำหนดวิธีการเพื่อตรวจสอบข้อมูลต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบมูลค่าการทำธุรกรรมของลูกค้าตลอดระยะเวลาที่ดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

บล./บลจ. ต้องกำหนดวิธีการในการตรวจสอบหรือวิเคราะห์ทางการเงินในการทำธุรกรรมของลูกค้า ตั้งแต่เมื่อเริ่มสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ โดยเมื่อดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจมาแล้วเป็นระยะเวลาหนึ่ง บล./บลจ. ต้องตรวจทานการทำธุรกรรมในระยะเวลาตั้งแต่เริ่มสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจจนถึงยุติความสัมพันธ์ โดยในขณะที่ดำเนินการตรวจทาน ต้องสามารถสรุป มูลค่าหรือสถิติหรือระดับความเข้มข้นของการทำธุรกรรมของลูกค้ายานั้น ๆ เพื่อที่จะเป็นหลักในการประเมินในครั้งต่อไปว่า ลูกค้ายังมีการทำธุรกรรมในภาพรวมที่เท่ากับหรือใกล้เคียงกับ มูลค่าหรือสถิติหรือระดับที่ได้ประมาณการไว้ในครั้งก่อนหรือไม่ และหากมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เห็นได้ชัด บล./บลจ. ต้องกำหนดขั้นตอนในการตรวจทานข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ได้ว่า มูลค่าหรือสถิติหรือระดับความเข้มข้นที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้น อาจเกี่ยวข้องกับปัจจัยใดที่จะใช้พิจารณาเพื่อปรับปรุงระดับความเสี่ยงให้เพิ่มขึ้นหรือลดลง โดยวิธีการต่าง ๆ ในขั้นตอนนี้ ต้องสอดคล้องกับรูปแบบการให้บริการและวิธีการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้ากับ บล./บลจ.

ตัวอย่างที่ 1

บล./บลจ. ให้บริการกับลูกค้าผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์เป็นวิธีการหลัก ควรจัดทำระบบเพื่อรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรม หรือ

ตัวอย่างที่ 2

บล./บลจ. ให้บริการทางธุรกิจที่ลูกค้ามีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา ไม่ควรกำหนดวิธีการประเมินผลจากการทำธุรกรรมในช่วงเวลาสั้น ๆ เพียงช่วงเดียวโดย บล./บลจ. ต้องกำหนดวิธีการที่จะสามารถเห็นผลการทำธุรกรรมของลูกค้าทั้งหมดในช่วงเวลาหนึ่งที่ยาวนานพอจะเห็นรูปแบบพฤติกรรมของลูกค้าและนำมาประมาณการหามูลค่าหรือข้อมูลกลาง หรือ

บล./บลจ. ให้บริการทางธุรกิจแบบครั้งเดียว หรือเป็นรูปแบบที่ลูกค้าไม่สามารถหมุนเวียนเงินที่นำมาดำเนินการความสัมพันธ์ได้ โดยมีเงื่อนไขกำหนด ทำให้ลูกค้ามีการทำธุรกรรมน้อยครั้ง หรืออาจครั้งเดียวแต่มีผลผูกพันระยะยาว บล./บลจ. ก็ไม่จำเป็นต้องนำวิธีการในตัวอย่างที่ 2 มาใช้ แต่กำหนดวิธีการตรวจสอบเป็นครั้งคราวที่มีกำหนดเวลาแน่นอนสำหรับลูกค้าแต่ละรายหรือตามเงื่อนไขเมื่อมีการทำธุรกรรมก็ได้ แต่ต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอและเคร่งครัด เป็นต้น

(2) ตรวจสอบรูปแบบการทำธุรกรรมของลูกค้าตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการความสัมพันธ์

ทางธุรกิจ

บล./บลจ. ต้องกำหนดวิธีการตรวจสอบ ในกรณีที่ลูกค้ามีการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำธุรกรรม ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของผลิตภัณฑ์ทางการเงิน รูปแบบของบริการ หรือรูปแบบของช่องทางการใช้บริการ เนื่องจาก รูปแบบการทำธุรกรรมเป็นส่วนหนึ่งในการนำมาพิจารณาเป็นปัจจัยความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อการบริหารความเสี่ยงของลูกค้า

บล./บลจ. ต้องกำหนดวิธีการตรวจสอบให้สอดคล้องกับรูปแบบธุรกรรมเกี่ยวกับกิจการของตน หาก บล./บลจ. มีการให้บริการหลายประเภทผลิตภัณฑ์ บริการหรือช่องทางบริการ ควรต้องมีระบบที่สามารถบันทึกได้ว่า ลูกค้ามีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ บริการ หรือช่องทางบริการใดบ้าง (ซึ่งในที่นี้หมายความรวมถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบปฏิบัติการโดยบุคลากร) และสามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงอันเกิดจากการทำธุรกรรมเหล่านั้น โดยอย่างน้อยที่สุด ควรตอบใจได้ว่า “ลูกค้า มีการทำธุรกรรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการรวมถึงมีการใช้ช่องทางการบริการที่แตกต่างไปจากในช่วงแรกของการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือในการตรวจทานและวิเคราะห์ในครั้งก่อน และข้อมูลความแตกต่างในการทำธุรกรรมดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ บริการและช่องทางบริการ มากขึ้นจากช่วงแรกในการดำเนินการความสัมพันธ์หรือการประเมินในครั้งก่อนหรือไม่”

ตัวอย่าง

กรณี บล./บลจ. มีการให้บริการและช่องทางบริการหลายประเภท อาจตรวจพบได้ว่าเมื่อแรกความสัมพันธ์ ลูกค้ามีการทำธุรกรรมการฝากเงินผ่านสาขาของ บล./บลจ. ในประเทศ แต่เมื่อมีการประเมินในภาพรวมพบว่า ในระยะเวลาช่วงต่อมา ลูกค้ามีการเปลี่ยนช่องทางการทำธุรกรรมโดยเลือกใช้บริการทำธุรกรรมผ่านเครื่องถอนเงินอัตโนมัติในต่างประเทศ ดังนั้น บล./บลจ. ควรต้องวิเคราะห์ได้ว่า เกิดความเสี่ยงเกี่ยวกับการใช้ช่องทางการบริการในต่างประเทศ และตรวจสอบว่าประเทศดังกล่าวมีความเสี่ยงมากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะสรุปว่า ในรอบการประเมินครั้งนี้ ลูกค้ามีความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมในด้านรูปแบบ

การทำธุรกรรม และตรงกับปัจจัยความเสี่ยงสูงบางประการ ในเรื่องช่องทางการใช้บริการ และอาจเกี่ยวข้องกับพื้นที่หรือประเทศเสี่ยง เมื่อวิเคราะห์กับข้อมูลอื่น ๆ ประกอบ บล./บลจ. อาจประเมินว่า

- ลูกค้ำมีการทำธุรกรรมในรูปแบบที่แตกต่างไปจากที่ระบุไว้กับสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 การทำธุรกรรมในขณะที่สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

- รูปแบบธุรกรรมเกี่ยวกับช่องทางการให้บริการที่เปลี่ยนไป โดยลูกค้าเลือกใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ในต่างประเทศที่มีความเสี่ยงมากขึ้น

- รูปแบบธุรกรรมที่เปลี่ยนไปอาจส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์การดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจที่เปลี่ยนไปด้วย โดยลูกค้าทำธุรกรรมในพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยง (ตรวจสอบกับข้อมูลปัจจัยเสี่ยงเรื่องพื้นที่หรือประเทศเสี่ยงแล้ว)

- ปัจจัยด้านอื่นยังคงที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

- ข้อเสนอแนะ : อาจกำหนดมาตรการในการสอบถามข้อมูลลูกค้าเพิ่มเติมหากไม่สามารถตรวจสอบหรือไม่ได้รับแจ้งข้อมูลที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ ผลการประเมินจะแสดงว่าลูกค้าต้องได้รับการปรับปรุงความเสี่ยงให้มีระดับความเสี่ยงสูงขึ้น

(3) วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

จากข้อมูลผลการประเมินเรื่อง การตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน หรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจเรื่อง มูลค่า ความถี่ และรูปแบบการทำธุรกรรม จะทำให้ บล./บลจ. สามารถเชื่อมโยงถึงผลลัพธ์ในข้อนี้ได้ เนื่องจาก มูลค่าในการทำธุรกรรมและวิธีการทำธุรกรรม ไม่ว่าจะเป็ผลิตรายการทางการเงิน ประเภทบริการหรือช่องทางการใช้บริการจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจเสมอ เพียงแต่จะตรงกับข้อมูลวัตถุประสงค์ที่ลูกค้าแจ้งไว้ขณะสร้างความสัมพันธ์หรือไม่

หากนำผลการประเมินทั้งหมดมาพิจารณาแล้ว พบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์อื่นที่ต่างไปจากวัตถุประสงค์เดิมที่ลูกค้าแจ้งความประสงค์ไว้ในขณะสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือในการประเมินรอบก่อน บล./บลจ. ต้องกำหนดแนวทางการประเมินเพื่อพิจารณาความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นจากวัตถุประสงค์ที่เพิ่มขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไป

บล./บลจ. อาจพิจารณากำหนดแบบแผนความเชื่อมโยงระหว่าง รูปแบบการทำธุรกรรมกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และรูปแบบธุรกรรมที่มีอยู่ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการทำธุรกรรมกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมที่ลูกค้าแจ้งไว้

ตัวอย่าง

วัตถุประสงค์ด้านการลงทุน	<u>สอดคล้องกับรูปแบบธุรกรรมประเภท</u> ซื้อขายหลักทรัพย์ ซื้อขายหุ้นกู้ หุ้นกู้อนุพันธ์ ซื้อขายกองทุน <u>สอดคล้องกับช่องทางการทำธุรกรรมประเภท</u> การทำธุรกรรม ณ สาขา หรือสำนักงาน การทำธุรกรรมผ่านตัวแทน การทำธุรกรรมผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ <u>สอดคล้องกับมูลค่าในการทำธุรกรรม</u> ไม่จำกัดมูลค่าธุรกรรม โดยขึ้นอยู่กับรายได้ของลูกค้า
วัตถุประสงค์ด้านการกู้ยืม	
วัตถุประสงค์ด้านการชำระหนี้ระหว่างประเทศ	
วัตถุประสงค์ด้านการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	
วัตถุประสงค์ด้านการลงทุนในหลักทรัพย์	
วัตถุประสงค์ด้านการลงทุนในการซื้อสินค้าล่วงหน้า	
วัตถุประสงค์ด้านการลงทุนในกองทุน	เป็นต้น

(4) การตรวจสอบข้อมูลด้านอื่น ๆ ประกอบผลการวิเคราะห์จากการตรวจสอบและตรวจทาน**ความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรม**

เมื่อดำเนินการตามขั้นตอนที่ (1) – (3) แล้ว บล./บลจ. ต้องกำหนดขั้นตอนในการตรวจสอบข้อมูลอื่น ๆ เพื่อหาข้อเท็จจริงมาสนับสนุนผลการวิเคราะห์ที่ได้จากทั้ง 3 ขั้นตอน เพื่อจะได้ประเมินผลการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงของลูกค้าในแต่ละครั้งได้

บล./บลจ. ไม่ควรเจาะจงการหาข้อมูลเพิ่มเติมว่าต้องเป็นข้อมูลประเภทใด ควรให้บุคลากรผู้เกี่ยวข้องสามารถหาข้อมูลได้โดยอิสระ แต่อาจกำหนดกรอบการหาข้อมูลไว้ โดยเฉพาะเรื่องความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ตัวอย่าง

บล./บลจ. ต้องกำหนดหน้าที่สำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้หาข้อเท็จจริงหรือข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนผลการวิเคราะห์การตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้า โดยเฉพาะในกรณีต่อไปนี้

(1) กรณีที่ผลการวิเคราะห์พบว่า ลูกค้ามีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจช่วงแรก หรือจากการประเมินครั้งก่อน

(2) กรณีที่ผลการวิเคราะห์มีแนวโน้มว่า ควรมีการปรับปรุงความเสี่ยงของลูกค้าในระดับที่สูงขึ้น บล./บลจ. ควรกำหนดแนวทางในการหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงมาสนับสนุนผลการวิเคราะห์

ตัวอย่าง

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ในการตรวจทานผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้า ควรหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงมาประกอบผลการวิเคราะห์ ในกรณีที่วิเคราะห์ว่า ลูกค้ามีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงหรือผิดปกติ โดยข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่นำมาสนับสนุน ควรเป็นไปตามหลักการต่อไปนี้

- เป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบถามลูกค้าโดยตรง
- เป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากฝ่ายดูแลผลิตภัณฑ์หรือบริการ ภายในองค์กร
- เป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากสถาบันการเงินอื่นโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย
- เป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น ฐานข้อมูลที่รัฐจัดทำขึ้น
- กรณีที่ข้อมูลที่ได้มา บุคลากรไม่มั่นใจว่าน่าเชื่อถือหรือไม่ ควรระบุแหล่งที่มาและความเห็นว่าได้มาจากแหล่งข้อมูลเปิดทั่วไป และควรสืบค้นข้อมูลที่ตรงกันจากหลายแหล่งข้อมูล เป็นต้น

(5) การสรุปผลการประเมิน

เมื่อได้ดำเนินการตามขั้นตอนข้างต้นครบถ้วนแล้ว บล./บลจ. ต้องกำหนดให้ มีขั้นตอนสรุปผลการประเมิน ซึ่งการสรุปผลการประเมิน บล./บลจ. ควรต้องตอบโจทย์ดังต่อไปนี้ได้

(1) ความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้ารายนั้น ๆ มีความเปลี่ยนแปลงหรือไม่ หากเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับใด (อาจแบ่งเป็นกี่ระดับก็ได้ ตามความเหมาะสมกับโครงสร้างลูกค้าทั้งหมด โดยอาจพิจารณาจากร้อยละของการเปลี่ยนแปลงจากการประเมินครั้งแรก หรือครั้งก่อน)

(2) ผลลัพธ์ใน (1) ส่งผลต่อการปรับปรุงความเสี่ยงของลูกค้าหรือไม่ หากส่งผลให้ปรับปรุง ผู้ประเมินพบว่าปัจจัยข้อใดที่เป็นส่วนสำคัญให้มีการปรับปรุงความเสี่ยงของลูกค้า

(3) กรณีที่มีการปรับปรุงความเสี่ยงของลูกค้า ควรเข้าสู่ขั้นตอนการอนุมัติของผู้บริหารที่มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานนี้หรือไม่

(4) เห็นควรดำเนินการประเมินความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าดังกล่าวต่อไปหรือไม่ กรณีที่ไม่จำเป็นต้องคงความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าต้องแสดงเหตุผลว่า ความเสี่ยงของลูกค้านั้น จะกระทบต่อกิจการขององค์กร และอาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือไม่ (ความผิดฐานฟอกเงิน หรือความผิดมูลฐาน หรือความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง)

เมื่อดำเนินการสรุปผลเสร็จสิ้นในแต่ละครั้ง ควรจัดเก็บบันทึกเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงสำหรับลูกค้านั้น ๆ และเก็บรักษาไว้เป็นเวลา 10 ปีนับแต่วันที่มีการปิดบัญชีหรือยุติความสัมพันธ์กับลูกค้า

3) การกำหนดขั้นตอนในการอนุมัติผลการประเมินและบันทึกผลการอนุมัติการประเมิน

บล./บลจ. ต้องกำหนดขั้นตอนในการพิจารณาและอนุมัติโดยผู้บริหารที่มีอำนาจในการกำกับดูแลการปฏิบัติงาน ในกรณีที่พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ระบุผลการประเมินว่า

(1) ลูกคามีผลการประเมินจากการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงิน ที่ทำให้ต้องปรับปรุงเป็นระดับความเสี่ยงสูง และ/หรือ อาจต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

(2) ลูกคามีผลการประเมินจากการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงิน ที่ทำให้ต้องปรับปรุงระดับความเสี่ยงจากระดับความเสี่ยงสูง ลงสู่ระดับความเสี่ยงต่ำ

(3) ลูกคามีผลการประเมินจากการตรวจสอบและตรวจทานความเคลื่อนไหวทางการเงิน ที่ระบุว่าควรยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจเนื่องจากมีความเสี่ยงสูงอันจะกระทบต่อความเสี่ยงในการปฏิบัติงานขององค์กร (ระบุเหตุแห่งความเสี่ยง) และ/หรือ อาจต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

บล./บลจ. อาจกำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงคนใดคนหนึ่ง หรือคณะทำงานที่มีผู้บริหารระดับสูงรวมอยู่ด้วยและเป็นผู้มีอำนาจลงนามอนุมัติผลการประเมิน โดยพิจารณาตามเงื่อนไขข้างต้น ก่อนที่จะดำเนินการปรับปรุงความเสี่ยงหรือยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน แล้วแต่กรณี

*** การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน ให้นับ 7 วัน จากวันที่ผู้บริหารระดับสูง วิเคราะห์และอนุมัติให้รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย²⁰ ทั้งนี้ กระบวนการในการพิจารณาตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยทั้งหมดควรอยู่ในระยะเวลาที่เหมาะสมในแต่ละกรณี

²⁰ แนวปฏิบัติ เรื่อง การรายงานธุรกรรม สำหรับธุรกิจต่าง ๆ ที่สำนักงาน ปปง. เผยแพร่

หัวข้อที่ 5

การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับลูกค้าความเสี่ยงสูง (Enhanced CDD)

และมาตรการตอบโต้กับลูกค้าหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของ

ลูกค้าที่มาจากพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูง

5.1 ลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง

สำหรับประเภทของลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงตามกฎหมายกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ซึ่งต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้น (Enhanced CDD) ตามข้อ 12 ของกฎหมายดังกล่าว มี 3 ประเภท ดังนี้

1) ลูกค้าที่ได้รับการประเมินความเสี่ยงตามกฎหมายฯ ข้อ 10 และมีผลการประเมินความเสี่ยงในระดับสูง

2) ลูกค้าที่เป็นบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองต่างประเทศ ตามกฎหมายฯ ข้อ 13 วรรคสอง

3) ลูกค้าที่มาจากหรือมีความเกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมที่มาจากหรือไปยังประเทศที่มีความเสี่ยงสูงที่ต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นและใช้มาตรการตอบโต้ตามกฎหมายฯ ข้อ 14

5.2 ขั้นตอนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับลูกค้าความเสี่ยงสูง (Enhanced CDD)

กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงสำหรับกลุ่มลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง คือ การเพิ่มระดับความเข้มข้นในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่ขั้นตอนการระบุตัวตน ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง ขั้นตอนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือธุรกรรม จนถึงขั้นตอนการทบทวนข้อมูลของลูกค้า

ในการพิจารณานำกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงซึ่งต่อไปนี้จะใช้คำว่า “การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าอย่างเข้มข้น” มาปรับใช้ บล./บลจ. ต้องกำหนดนโยบายหรือมาตรการหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้วยการกำหนดปัจจัยการพิจารณาความเสี่ยงที่สอดคล้องกับข้อบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าและประกาศที่เกี่ยวข้อง และในการกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าอย่างเข้มข้น ควรพิจารณากำหนดขั้นตอนให้สอดคล้องกับแนวทางฉบับนี้ ได้แก่

1. ขั้นตอนการพิสูจน์ทราบข้อมูลและสถานะของลูกค้าที่เข้มข้น
2. ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงที่เข้มข้น
3. ขั้นตอนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือธุรกรรมที่เข้มข้น
4. ขั้นตอนการทบทวนข้อมูลที่เข้มข้น

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการพิสูจน์ทราบข้อมูลและสถานะของลูกค้าที่เข้มข้น

ดังที่ได้กล่าวมาในเรื่อง การอนุมัติรับลูกค้า บล./บลจ. ต้องมีขั้นตอนในการประเมินผลเบื้องต้นว่า ลูกค้ารายที่ขอสร้างความสัมพันธ์นั้น ควรขอข้อมูลเพิ่มเติมในขั้นตอนการระบุตัวตนหรือไม่ ซึ่งในขั้นตอนนี้ เป็นการพิจารณาเบื้องต้นว่า ข้อมูลของลูกค้าที่ให้ความถูกต้องแท้จริง เช่น ที่อยู่ อาชีพ สถานที่ทำงาน ลักษณะของการประกอบธุรกิจ และวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ เป็นต้น โดยพิจารณาจากเงื่อนไข หรือปัจจัยที่ยกตัวอย่างไว้ใน หัวเรื่องดังกล่าว

กรณีที่ บล./บลจ. ได้ดำเนินการประเมินผลเบื้องต้นพบว่า ควรขอข้อมูลเพิ่มเติมจากลูกค้า เนื่องจาก ลูกค้าอาจมีข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ตรงกับเงื่อนไขการประเมินเบื้องต้น บล./บลจ. ต้องกำหนดแนวทางให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ขอข้อมูลหรือตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าเพิ่มเติม ไม่ว่าจะลูกค้าจะเป็นบุคคลธรรมดา นิติบุคคล บุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย หรือผู้จัดการทรัพย์สินตามกฎหมาย

(1) ความเข้มข้นในการขอข้อมูลของลูกค้าบุคคลธรรมดา

กรณีที่ลูกค้าเป็นบุคคลธรรมดา และ บล./บลจ. ประเมินผลว่าเป็นลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง ควรได้รับการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม โดยการขอข้อมูลเพิ่มเติม หรือตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายของลูกค้า โดยอย่างน้อยได้แก่ข้อมูลหรือข้อเท็จจริง เช่น

(1.1) แหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สิน

(1.2) แหล่งที่มาของฐานะความมั่งคั่ง หรือข้อมูล/หลักฐานแสดงฐานะทางการเงิน (รายได้)

(1.3) วัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ที่เฉพาะเจาะจงในแต่ละครั้ง (กรณีที่สงสัยว่า ลูกค้าขอใช้บริการเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง เช่น ขอใช้บริการโอนเงินข้ามประเทศ เนื่องจากต้องการลงทุนเกี่ยวกับผลกำไรจากเพิ่มหรือลดค่าเงินตราต่างประเทศ หรือขอใช้บริการเปิดบัญชีเพื่อลงทุนในกิจการบางอย่างในลักษณะบุคคลธรรมดา เป็นต้น)

(1.4) ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบกิจการของลูกค้า อาชีพ ชื่อและสถานที่ตั้งของที่ทำงาน หรือลายมือชื่อของผู้ทำธุรกรรม

(2) ความเข้มข้นในการขอข้อมูลของลูกค้านิติบุคคล หรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย หรือผู้จัดการทรัพย์สินตามกฎหมาย

กรณีที่ลูกค้าเป็นนิติบุคคล หรือบุคคลที่มีการตกลงกันทางกฎหมาย โดย บล./บลจ. ประเมินผลว่าเป็นลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง ควรได้รับการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม บล./บลจ. ควรขอข้อมูลเพิ่มเติมนอกจากข้อมูลตามข้อ (1) ข้างต้นแล้ว หรือตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมอื่น ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายของลูกค้า เช่น

(2.1) แหล่งที่มาของรายได้ เช่น ลักษณะของการประกอบธุรกิจ สถานที่ในการประกอบธุรกิจ

(2.2) แหล่งที่มาของฐานะความมั่งคั่ง เช่น ข้อมูล/หลักฐานแสดงฐานะทางการเงิน

(2.3) ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการที่แท้จริง (กรณีพบว่า ลูกค้ำมีการดำเนินกิจการหลายอย่างและมีกิจการที่ทำให้เกิดรายได้หลักและรายได้เสริม หรือลูกค้ำไม่ระบุวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในเอกสารขอสมัครใช้บริการ)

(2.4) ข้อมูลโครงสร้างสำคัญของลูกค้ำ ได้แก่ ข้อมูลที่แสดงถึงโครงสร้างหลักอันทำให้กิจการของลูกค้ำดำเนินอยู่ได้ เช่น โครงสร้างผู้บริหารตั้งแต่ระดับสูงจนถึงระดับปฏิบัติงาน หรือโครงสร้างผู้ถือหุ้นรายสำคัญ หรือโครงสร้างบริษัทและบริษัทในเครือ ทั้งนี้ ข้อมูลในข้อนี้จะเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบไปถึงข้อมูลผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ำ

(2.5) ข้อมูลของผู้บริหารที่มีอำนาจสูงสุด ได้แก่ ข้อมูลบุคคลธรรมดาหรือเป็นคณะบุคคลที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งด้านงานบริหารและมีอำนาจสูงสุด อาจเป็นบุคคลที่มีตำแหน่ง ซึ่งมีอำนาจสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานและการเงินของลูกค้ำ เช่น ข้อมูลชื่อเต็ม หมายเลขประจำตัวหรือสัญชาติ ที่ทำให้สามารถตรวจสอบกับข้อมูลรายชื่อตามที่กฎหมายกำหนด รวมถึงฐานข้อมูลรายชื่ออื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการบริหารความเสี่ยงของลูกค้ำ

ขั้นตอนที่ 2 การบริหารความเสี่ยงและประเมินผลความเสี่ยงสูง

การที่ บล./บลจ. จะดำเนินการตามขั้นตอนนี้ได้ บล./บลจ. ต้องกำหนดนโยบาย หรือมาตรการ หรือหลักเกณฑ์ในการบริหารความเสี่ยง โดยประกอบไปด้วยปัจจัยในการพิจารณาความเสี่ยงของลูกค้ำ (ดูสาระสำคัญในเรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย)

ตามหลักการเบื้องต้น ส่วนใหญ่ลูกค้ำที่ผ่านขั้นตอนการระบุตัวตนอย่างเข้มข้น มักจะมีข้อเท็จจริงหรือข้อมูลที่ตรงกับปัจจัยความเสี่ยงสูง ซึ่งเมื่อเข้าสู่ขั้นตอนนี้แล้วอาจได้รับการประเมินความเสี่ยงในระดับปกติหรือระดับสูง (ขึ้นอยู่กับข้อมูลด้านอื่น ๆ และการกำหนดระดับและปัจจัยความเสี่ยงของแต่ละองค์กร บล./บลจ.) แต่ส่วนมากแล้วจะไม่อยู่ในกลุ่มลูกค้ำที่มีความเสี่ยงต่ำ เพราะหากมีคุณสมบัติที่ตรงกับปัจจัยความเสี่ยงต่ำ ก็มักจะไม่ใช่สู่กระบวนการระบุตัวตนอย่างเข้มข้น เว้นแต่จะพบข้อมูลที่ตรงกับปัจจัยเสี่ยงสูงในภายหลัง

ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงและประเมินผลความเสี่ยงสูงจะต้องสอดคล้องกับผลการระบุตัวตนที่ปรากฏว่า

(1) ลูกค้ำมีข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ตรงกับปัจจัยเสี่ยงสูงและไม่มีปัจจัยอื่นที่สำคัญกว่า มาลดทอนความเสี่ยงดังกล่าว เช่น ลูกค้ำบุคคลธรรมดาที่มีพฤติการณ์ที่ระบุได้ชัดเจนว่า สร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น เพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ ซึ่งยังไม่ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงร้ายแรงแก่ บล./บลจ. ถึงขั้นที่ต้องปฏิเสธ หรือลูกค้ำนิติบุคคลมีการดำเนินกิจการตรงกับอาชีพเสี่ยงและเกี่ยวข้องกับพื้นที่หรือประเทศที่เสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายอย่างสำคัญ

(2) ลูกค้ำมีข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ตรงกับปัจจัยเสี่ยงสูง (ดูปัจจัยความเสี่ยงประเภทนี้ ในเรื่องการบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หัวข้อ ปัจจัยความเสี่ยงสูง)

เช่น ลูกค้าเป็นบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง (ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองภายในประเทศ หรือต่างประเทศหรือระหว่างประเทศ) บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองในประเทศหรือในองค์การระหว่างประเทศ เหลือเพียงเป็นปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความเสี่ยงสูง หรือลูกค้ามีข้อมูลตรงกับรายชื่อผู้มีคำสั่ง ถูกยึด आयัดทรัพย์สินหรือยับยั้งธุรกรรม หรือศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินหรือเป็นลูกค้านิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรายชื่อบุคคลที่ถูกระงับการดำเนินการทางทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

กรณีพบว่า ลูกค้ามีข้อมูลตรงกับปัจจัยความเสี่ยงสูง ซึ่งสงสัยได้ว่าอาจเกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดมูลฐานหรือการฟอกเงิน ให้ บล./บลจ. รายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ขั้นตอนที่ 3 การได้รับอนุมัติจากผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจในขั้นตอนสำคัญ

เนื่องจาก ขั้นตอนการระบุตัวตนและขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงในครั้งแรก มักจะกระทำควบคู่หรือในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน และต้องดำเนินการให้เรียบร้อยก่อนอนุมัติรับลูกค้า และ/หรือ รับทำธุรกรรมครั้งแรก บล./บลจ. ต้องกำหนดหลักการพิเศษสำหรับการรับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง คือ

(1) กำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจ เป็นผู้อนุมัติการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้าดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้บริหารผู้มีอำนาจเปรียบเสมือนตัวแทนของคณะกรรมการที่ควรใช้อำนาจในการใช้ดุลยพินิจรับหรือไม่รับลูกค้าที่มีความเสี่ยงระดับสูง ในขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งก่อนจะอนุมัติรับลูกค้าหรือไม่นั้น ผู้บริหารดังกล่าวควรได้รับข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับลูกค้านั้น ๆ

(2) กำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจ เป็นผู้ตัดสินใจขั้นตอนสุดท้ายในการปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ ยุติความสัมพันธ์ ระงับการดำเนินการทางทรัพย์สิน แจ้งเรื่องการระงับการดำเนินการฯ ต่อสำนักงาน รวมถึงพิจารณาให้รายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยในกรณีปฏิเสธหรือยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าด้วย

(3) กำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจ เป็นผู้รับทราบและอนุมัติ กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยงของลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง ในขั้นตอนการตรวจสอบและทบทวนความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรม หรือการดำเนินความสัมพันธ์ หรือข้อมูลการระบุตัวตน หรือขั้นตอนในการรับทำธุรกรรมที่มีขนาดใหญ่ หรือธุรกรรมที่สงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง หรือการกระทำ ความผิดมูลฐาน

ขั้นตอนที่ 4 แนวทางในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์ที่เข้มข้น

การดำเนินการในข้อนี้ ให้พิจารณาใช้กับลูกค้ากลุ่มที่ได้รับการประเมินความเสี่ยงในระดับสูง (กรณีที บล./บลจ. กำหนดระดับความเสี่ยงสูงออกเป็นหลายระดับ ต้องพิจารณาปรับความเข้มข้นให้สอดคล้องกับกลุ่มลูกค้าความเสี่ยงสูงแต่ละระดับ)

ในการกำหนดมาตรการสำหรับขั้นตอนการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรมหรือการดำเนินความสัมพันธ์อย่างเข้มข้น บล./บลจ. ต้องกำหนดวิธีการหรือลักษณะการตรวจสอบที่ชัดเจนและมีความเข้มข้นกว่ามาตรการตรวจสอบฯ สำหรับลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำกว่า โดยต้องคำนึงถึงรูปแบบหรือลักษณะของความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้ากับ บล./บลจ. ด้วย

การตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงิน การทำธุรกรรม หรือการดำเนินความสัมพันธ์ที่เข้มข้น อย่างน้อยควรพิจารณาถึงแนวทาง ดังต่อไปนี้ (ทั้งนี้อาจพิจารณาดำเนินการทุกข้อหรือเลือกเฉพาะข้อที่เหมาะสมกับรูปแบบความสัมพันธ์ทางธุรกิจที่สามารถดำเนินการได้จริง)

- (1) การกำหนดระบบหรือขั้นตอนในการกลั่นกรอง ตรวจสอบและตรวจทานข้อมูลที่เข้มข้นกว่าลูกค้ากลุ่มอื่น
- (2) การกำหนดระยะเวลาในการทบทวนข้อมูล และการติดตามความสัมพันธ์ทางธุรกิจและความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมที่สั้นหรือถี่กว่าลูกค้ากลุ่มอื่น
- (3) การกำหนดระบบการอนุมัติรายงานการสรุปผลวิเคราะห์ ข้อเท็จจริง หรือการประเมินผลข้อมูล ที่เข้มข้นหรือซับซ้อนกว่าลูกค้ากลุ่มอื่น และกำหนดให้ผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจ เป็นผู้อนุมัติผลลัพธ์สำหรับลูกค้ากลุ่มนี้
- (4) การตรวจสอบและทบทวนข้อมูลการระบุตัวตนของลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงที่เข้มข้นกว่าลูกค้ากลุ่มอื่น โดยอาจตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม ตามลักษณะของความเสี่ยงสูงที่พบ

โดย บล./บลจ. สามารถกำหนดแนวทางในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงที่เข้มข้น เพิ่มเติมจากแนวทางที่กำหนดนี้ก็ได้ แต่ยังคงต้องคำนึงถึงการรักษาความลับหรือการพยายามดำเนินการมิให้ลูกค้าล่วงรู้ถึงการตรวจสอบของ บล./บลจ.

5.3 มาตรการตอบโต้ (Countermeasures)

ในกรณีที่ลูกค้าหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ามาจากพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูง ตามที่เลขาธิการประกาศกำหนด หรือมีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับประเทศดังกล่าว ให้ บล./บลจ. ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้น โดยเลขาธิการอาจกำหนดให้ บล./บลจ. ดำเนินการตามมาตรการตอบโต้กับลูกค้า ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ ข้อ 14 ประกอบกับประกาศ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง พื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงที่ต้องดำเนินการ ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นและใช้มาตรการตอบโต้ ได้ดังต่อไปนี้

- (1) จำกัดการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรม เช่น กำหนดให้เปิดได้ไม่เกิน 1 บัญชีให้ใช้ได้เฉพาะผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงต่ำ หรือ จำกัดวงเงินการทำธุรกรรม เป็นต้น
- (2) ทบทวนการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ เช่น อาจพิจารณายุติการให้บริการผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงสูง เป็นต้น
- (3) ปฏิเสธไม่ให้จัดตั้งสาขาหรือบริษัทในเครือ หรือสำนักงานตัวแทนของสถาบันการเงินจาก ประเทศที่มีความเสี่ยงสูง

นอกจากนี้ บล./บลจ. ต้องมีมาตรการในด้านควบคุมภายในเกี่ยวกับประเทศที่ต้องมีมาตรการตอบโต้ โดยเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับที่เข้มข้นสูงสุด (Enhanced Customer Due Diligence) สำหรับการสร้างความสัมพันธ์ของ บล./บลจ.

- (1) ห้ามไม่ให้จัดตั้งสาขาหรือบริษัทในเครือในประเทศที่มีความเสี่ยงสูง
- (2) ห้ามไม่ให้พึ่งพาบุคคลที่สามที่เป็นสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 ซึ่งอยู่ในประเทศที่มีความเสี่ยงสูงให้ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า
- (3) กำหนดให้มีการทบทวน แก่ไข หรือกรณีหากจำเป็นให้ยกเลิกความสัมพันธ์ในลักษณะสถาบันการเงินตัวแทนกับสถาบันการเงินในประเทศที่มีความเสี่ยงสูง
- (4) กำหนดให้มีการตรวจสอบภายในในระดับเข้มข้นสำหรับสาขาหรือบริษัทในเครือของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 ที่ตั้งอยู่ในประเทศที่มีความเสี่ยงสูง

ทั้งนี้ กรณีหากมีการเปลี่ยนแปลงรายชื่อประเทศที่มีความเสี่ยงสูง หรือพื้นที่หรือประเทศที่ คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (FATF) เรียกร้องให้ประเทศสมาชิก ดำเนินมาตรการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นและใช้มาตรการตอบโต้กับ ประเทศที่มีความเสี่ยงสูงตามเอกสารเผยแพร่ของ FATF เพื่อป้องกันระบบการเงินระหว่างประเทศจากความเสี่ยง ด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงที่อาจเกิดจากพื้นที่หรือประเทศดังกล่าว เลขาธิการจะออกประกาศเพื่อเปลี่ยนแปลงรายชื่อ ประเทศหรือมาตรการตอบโต้ที่ต้องดำเนินการต่อพื้นที่หรือประเทศดังกล่าวต่อไป

หัวข้อที่ 6

การตรวจสอบสถาบันการเงินตัวแทน

การพึ่งพาบุคคลที่สาม การควบคุมภายในและนโยบายสำหรับสาขาและบริษัทในเครือ

6.1 การพึ่งพาบุคคลที่สาม

“พึ่งพาบุคคลที่สาม” หมายความว่า การที่สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 พึ่งพาสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 ซึ่งเป็นบุคคลที่สาม ให้ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ทั้งนี้ ไม่หมายความรวมถึงการจัดจ้างบุคคลภายนอกหรือการจัดตั้งความสัมพันธ์ในลักษณะตัวแทน ดังนั้น เพื่อความมั่นใจว่าการพึ่งพาดังกล่าว จะไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงในด้านการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรม ต้องพิจารณาพึ่งพาบุคคลที่สามที่มีสถานภาพเป็นผู้มีหน้าที่รายงานที่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวง เรื่อง การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ซึ่งมีระบบปฏิบัติงานตามกฎหมายดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อ บล./บลจ. ให้บริการแก่ลูกค้า โดยอาศัยข้อตกลงทางธุรกิจกับสถาบันการเงินอื่นในการขายผลิตภัณฑ์หรือควมรวมการให้บริการของทั้งสองฝ่ายแก่ลูกค้า เพื่อประโยชน์ของ บล./บลจ. สถาบันการเงินที่ตกลงร่วม และตัวลูกค้า อาจทำให้ต้องมีการพึ่งพาหรือเกิดภาระแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในการปฏิบัติตามกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ในขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการพบหน้าหรือขอข้อมูลจากลูกค้า ดังนั้น กรณีที่มีการตกลงร่วมกันให้บริการแก่ลูกค้ารายเดียวกัน สถาบันการเงินที่ตกลงร่วมอาจรับหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการหลักในการให้บริการลูกค้าและรับลูกค้า ทำให้ผู้มีหน้าที่รายงานต้องพึ่งพาสถาบันการเงินนั้น ในขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าเมื่อเริ่มสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

หลักการสำคัญในการพึ่งพาบุคคลที่สาม มีดังต่อไปนี้

(1) พึ่งพาได้เฉพาะในกระบวนการจัดให้ลูกค้าแสดงตน การระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนลูกค้า รวมทั้ง การประเมินผลเบื้องต้นในการขอข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า ข้อมูลการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงและข้อมูลในการพิสูจน์ทราบผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงอย่างเหมาะสม วัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์หรือในการทำธุรกรรมและการตรวจสอบการมอบอำนาจให้สร้างความสัมพันธ์หรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวจนถึงขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลรายชื่อตามที่กฎหมายกำหนด โดยการพึ่งพาอาจอยู่บนเงื่อนไขการปฏิบัติการของบุคคลที่สาม กล่าวคือ บล./บลจ. อาจไม่มีอำนาจในการกำหนดระบบปฏิบัติการในการจัดให้ลูกค้าแสดงตน ระบุตัวตน หรือดำเนินการตรวจสอบกับรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนด เนื่องจากเป็นการพึ่งพาที่ผู้มีหน้าที่รายงานต้องอาศัยบุคคลที่สาม ในการช่วยดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าว ตามระบบปฏิบัติการที่บุคคลที่สามถือปฏิบัติหรือมีนโยบายกำหนดไว้อยู่แล้ว (ซึ่งต่างจากการจ้างตัวแทนหรือผู้ให้บริการภายนอกมาดำเนินการให้ ซึ่งกรณีนี้ บล./บลจ. มีอำนาจในการกำหนดกรอบข้อตกลงให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของตนได้) ดังนั้นผู้มีหน้าที่รายงานต้องมั่นใจได้ว่า บุคคลที่สามที่ได้ทำการพึ่งพานั้น

มีระบบปฏิบัติการในการดำเนินการข้างต้น รวมถึงมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามกระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าตามกฎหมายและต้องได้รับการกำกับและตรวจสอบจากสำนักงาน ป.ป.ช. หรือหน่วยกำกับ หรือจากหน่วยงานที่มีอำนาจอย่างเหมาะสม

(2) บล./บลจ. ต้องมีข้อกำหนดให้บุคคลที่สามส่งข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า ข้อมูลการระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงและข้อมูลในการพิสูจน์ทราบผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงอย่างเหมาะสม วัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์หรือในการทำธุรกรรม ข้อมูลการมอบอำนาจให้สร้างความสัมพันธ์หรือทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวจนถึงขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดโดยทันที และต้องมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดส่งเอกสาร หลักฐานของข้อมูลข้างต้น หรือข้อมูลอื่นของลูกค้าในทันทีเมื่อมีการร้องขอ

(3) การพึ่งพาในการเก็บรักษาข้อมูล บล./บลจ. สามารถพึ่งพาให้บุคคลที่สามเก็บรักษาข้อมูลลูกค้าที่ได้ในขั้นตอนการดำเนินการตามข้อ (1) เพื่อตนได้ หากบุคคลที่สามยินยอม ทั้งนี้ความรับผิดชอบในการเก็บรักษาข้อมูลยังคงตกอยู่แก่ บล./บลจ. ดังนั้น ในการพึ่งพาบุคคลที่สาม ควรมีความมั่นใจได้ว่า บุคคลที่สามจะดำเนินการเก็บรักษาข้อมูลที่ได้ดำเนินการตามข้อ (1) และสามารถส่งข้อมูลดังกล่าวให้แก่ผู้มีหน้าที่รายงานได้เมื่อร้องขอ ตาม (2) หรือให้สำเนาข้อมูลดังกล่าวส่งให้ บล./บลจ. (ถ้าบุคคลที่สามยินยอม)

(4) บุคคลที่สามที่ตั้งและดำเนินการอยู่ในต่างประเทศ ให้ บล./บลจ. นำระดับความเสี่ยงของประเทศนั้น มาประกอบการพิจารณาความน่าเชื่อถือของบุคคลที่สามดังกล่าวด้วย

(5) บล./บลจ. ต้องตระหนักเสมอว่า ตนยังคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบในกรณีที่ กระบวนการในข้อ (1) เกิดความบกพร่อง แม้ว่าความบกพร่องนั้นจะเกิดจากระบบการปฏิบัติการของบุคคลที่สามก็ตาม เนื่องจาก บล./บลจ. ยังคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการตามกฎหมายในข้อ (1) กับลูกค้าอยู่เสมอ ดังนั้น บล./บลจ. ควรขอข้อมูลหรือตรวจสอบให้มั่นใจได้ว่า การพึ่งพาบุคคลที่สามรายหนึ่งรายใดนั้น จะไม่ทำให้ตนเกิดความเสี่ยงในการรับผิดชอบต่อการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (ทั้งนี้ หากพบว่า มีระบบปฏิบัติการที่บกพร่องต่อหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการตามข้อ (1) นอกจากผู้มีหน้าที่รายงานจะต้องรับผิดชอบในส่วนของการดำเนินการต่อลูกค้าตนแล้ว บุคคลที่สามก็ย่อมต้องรับผิดชอบในความผิดเดียวกันด้วย เพราะด้วยข้อตกลงที่ร่วมให้บริการแก่ลูกค้า บุคคลที่สามก็ยังคงมีความรับผิดชอบกรณีเกิดความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ในข้อ (1) เช่นกัน)

6.2 นโยบายและมาตรการควบคุมภายใน

บล./บลจ. ต้องกำหนดและดำเนินนโยบายและระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการควบคุมภายในให้เหมาะสมกับความเสี่ยงภายในองค์กรและขนาดธุรกิจของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ข้อ 49 และประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง การกำหนดและดำเนินการตามนโยบายและระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการควบคุมภายในของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 โดยมีรายละเอียดของนโยบายและระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการควบคุมภายในดังต่อไปนี้

(1) การกำหนดโครงสร้างในการกำกับดูแลโดยให้มีส่วนงานหรือพนักงานผู้รับผิดชอบที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และมีพนักงานระดับผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานนั้น ทั้งนี้ บล./บลจ. ควรจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมเพื่อดำเนินการกำกับดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว

(2) การคัดเลือกพนักงานก่อนการว่าจ้างให้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ให้มีขั้นตอนและวิธีการที่มีมาตรฐานในระดับสูงในการคัดเลือกบุคคล เช่น การตรวจสอบประวัติอาชญากรรม การตรวจสอบรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนด เป็นต้น

(3) จัดให้มีการอบรมพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ตั้งแต่ก่อนเริ่มปฏิบัติงานและอบรมอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติงานนั้น เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง (พนักงานในความหมายของข้อนี้หมายถึงพนักงานที่ได้รับการบรรจุโดยผ่านขั้นตอนของการทดลองงานเรียบร้อยแล้ว)

(4) กำหนดให้มีส่วนงานหรือพนักงานผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบภายในที่เป็นอิสระจากการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กร เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานและการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง โดยส่วนงานหรือพนักงานผู้รับผิดชอบนั้นอาจเป็นบุคลากรภายในหรือภายนอกองค์กรก็ได้

และจัดให้มีรายงานผลการตรวจสอบภายในนั้นต่อพนักงานระดับผู้บริหารที่มีหน้าที่ในการพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจทราบด้วย

การกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการควบคุมภายในข้างต้นนั้น บล./บลจ. ต้องมีกระบวนการในการทบทวนและปรับปรุงนโยบายและระเบียบวิธีการควบคุมภายในที่เหมาะสมกับความเสี่ยงภายในองค์กรและขนาดธุรกิจของ บล./บลจ. อย่างสม่ำเสมอให้สอดคล้องกับความเสี่ยงซึ่งได้จากผลประเมินความเสี่ยงภายในองค์กรของ บล./บลจ.

6.3 นโยบายและมาตรการสำหรับสาขาและบริษัทในเครือของ บล./บลจ.

ตามกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำ พ.ศ. 2563 ได้ให้นิยามเกี่ยวกับ “บริษัทในเครือ” และ “กลุ่มธุรกิจเดียวกัน” ไว้ดังต่อไปนี้

บริษัทในเครือ หมายถึง บริษัทที่จดทะเบียนในประเทศหรือต่างประเทศ ซึ่งสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ถือหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงเกินกว่าร้อยละห้าสิบของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัทนั้นไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม

กลุ่มธุรกิจเดียวกัน หมายถึง กลุ่มสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 และสาขาหรือบริษัทในเครือที่ตั้งอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศ ซึ่งประกอบธุรกิจทางการเงิน ธุรกิจที่เป็นการสนับสนุนธุรกิจทางการเงิน หรือธุรกิจอื่นตามมาตรา 16 และอยู่ภายใต้นโยบายและระเบียบวิธีการด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงของกลุ่มธุรกิจ ทั้งนี้ ขอบเขตของกลุ่มธุรกิจดังกล่าวต้องเป็นไปตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง ขอบเขตการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 และสาขาหรือบริษัทในเครือที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน

สำนักงานสาขา หมายถึง สำนักงานสาขาที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศของ บล./บลจ. (ไม่รวมสาขาภายในประเทศ เนื่องจากถือเป็นส่วนหนึ่งภายในองค์กรสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบวิธีการของสำนักงานใหญ่อย่างเคร่งครัด)

บล./บลจ. มีหน้าที่ต้องกำกัควบคุมดูแลให้สำนักงานสาขาและบริษัทในเครือ ซึ่งไม่ว่าจะตั้งอยู่ในต่างประเทศหรือในประเทศไทย ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอย่างเคร่งครัดเช่นเดียวกับผู้มีหน้าที่รายงานซึ่งเป็นสำนักงานใหญ่หรือบริษัทแม่ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี เพื่อมิให้เกิดความสับสนในการกำหนดนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศไทยและประเทศ ที่สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือตั้งอยู่ด้วยนั้น จึงขอให้ บล./บลจ. พิจารณากำหนดแนวทางดังต่อไปนี้ ในการกำกัควบคุมดูแลสำนักงานสาขาและบริษัทในเครือ

ขอบเขตของการประกอบธุรกิจหรือบริษัทในเครือฯ ที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกันตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง ขอบเขตการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 และสาขาหรือบริษัทในเครือที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน ประกอบด้วย

(1) ธุรกิจทางการเงิน ได้แก่

(ก) ธุรกิจ บล./บลจ. พาณิชย์ ธุรกิจเงินทุนและธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(ข) ธุรกิจหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(ค) ธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล

(ง) ธุรกิจประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยประกันชีวิต

(จ) ธุรกิจประกันวินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วยประกันวินาศภัย

(ฉ) ธุรกิจสหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ เฉพาะสหกรณ์ที่มีทุนดำเนินการซึ่งมีมูลค่าหุ้นรวมตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไปและมีวัตถุประสงค์ดำเนินการเกี่ยวกับการรับฝากเงิน ให้อู่ ให้อินเชื่อ รับจำนอง หรือรับจํานำทรัพย์สิน หรือจัดให้ได้มาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินต่าง ๆ โดยวิธีใด ๆ

(ช) ธุรกิจการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์

(ซ) ธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินต่างประเทศตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

(ฌ) ธุรกิจบริหารสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์

(ญ) ธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

(ฎ) ธุรกิจเกี่ยวกับการดำเนินการ การให้คำแนะนำ หรือการเป็นที่ปรึกษาในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือการเคลื่อนย้ายเงินทุนตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ไม่ใช่สถาบันการเงินตามมาตรา 13

(ฏ) ธุรกิจการให้เช่าซื้อรถยนต์

(ฐ) ธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับสำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ หรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(ฒ) ธุรกิจเกี่ยวกับบัตรเครดิตที่มีใช้สถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต หรือตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(ณ) ธุรกิจเกี่ยวกับบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

(ด) ธุรกิจเกี่ยวกับระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

(๒) ธุรกิจอื่น ได้แก่

(ก) ธุรกิจค้าอัญมณีเพชรพลอย ทองคำ หรือเครื่องประดับที่ประดับด้วยอัญมณี เพชรพลอย หรือทองคำ

(ข) ธุรกิจคาร์ถยนต์

(ค) ธุรกิจนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายอสังหาริมทรัพย์

(ง) ธุรกิจค้าของเก่าตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า

การกำกับดูแลและกำหนดนโยบายสำหรับสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือ

(1) กำหนดนโยบายในการพิจารณาตั้งสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือ บล./บลจ. จะต้องพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านด้านภูมิศาสตร์ โดยการตั้งสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือในต่างประเทศ บล./บลจ. ต้องไม่ตั้งสาขาหรือบริษัทในเครือในพื้นที่หรือสำนักงานตัวแทน ในประเทศที่มีความเสี่ยงสูงตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง พื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงที่ต้องดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าในระดับเข้มข้นและใช้มาตรการตอบโต้ ซึ่งปัจจุบันตามประกาศฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี และสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน เป็นประเทศที่มีความเสี่ยงสูง อนึ่ง ในกรณีที่ บล./บลจ. จัดตั้งสาขาหรือบริษัทในเครือในพื้นที่หรือสำนักงานตัวแทนในประเทศที่มีความเสี่ยงสูงตามประกาศข้างต้นอยู่ก่อนแล้ว ให้ บล./บลจ. ต้องกำหนดมาตรการเพื่อบริหารและบรรเทาความเสี่ยงอย่างเหมาะสม และต้องแจ้งให้สำนักงาน ปปง. ทราบ ทั้งนี้สำนักงาน ปปง. อาจพิจารณายุติการดำเนินกิจการของสาขาหรือบริษัทในเครือในพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงหากพบว่า มาตรการเพื่อบริหารและบรรเทาความเสี่ยงดังกล่าวยังไม่เหมาะสมเพียงพอ

สำหรับการพิจารณาตั้งสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือในพื้นที่หรือประเทศที่รับการประเมินจากคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force : FATF) ว่าเป็นพื้นที่หรือประเทศที่ไม่มีมาตรการ หรือไม่มีการใช้หรือประยุกต์ใช้ มาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอย่างเพียงพอ บล./บลจ. ต้องกำหนดมาตรการเพื่อบริหารและบรรเทาความเสี่ยง โดยต้องกำหนดให้สำนักงานสาขาและบริษัทในเครือที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หรือประเทศดังกล่าว ได้รับการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงจากสำนักงานใหญ่/บริษัทแม่อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งหากพบว่า สำนักงานสาขาและบริษัทในเครือมีความเสี่ยงสูงในการดำเนินกิจการ และอาจส่งผลให้สำนักงานใหญ่/บริษัทแม่ ได้รับความเสียหาย อันเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย (ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายไทยหรือกฎหมายแห่งประเทศที่ตั้งอยู่) สำนักงานใหญ่ จำเป็นต้องกำหนดมาตรการพิเศษเพื่อแก้ไขปัญหา เช่น ปรับเปลี่ยนคณะผู้บริหารประจำสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือ เพิ่มความเข้มข้นในการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด เป็นต้น

นอกจากพื้นที่หรือประเทศที่มีความเสี่ยงสูงและพื้นที่หรือประเทศที่รับการประเมินจากคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force : FATF) ว่าเป็นพื้นที่หรือประเทศที่ไม่มีมาตรการ หรือไม่มีการใช้หรือประยุกต์ใช้ มาตรฐานสากลด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอย่างเพียงพอ ซึ่งเป็นปัจจัยความเสี่ยงด้านภูมิศาสตร์ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว บล./บลจ. อาจกำหนดให้พื้นที่หรือประเทศดังต่อไปนี้ เป็นพื้นที่หรือประเทศที่มีปัจจัยความเสี่ยงด้านภูมิศาสตร์

- พื้นที่หรือประเทศที่ถูกกีดกัน หรือใช้มาตรการบังคับ หรือห้ามค้าขายระหว่างประเทศ โดยองค์การระหว่างประเทศ

- พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศหรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่ามีอัตราการทุจริตคอร์รัปชันหรือการประกอบอาชญากรรมร้ายแรงในระดับสูงมาก

- พื้นที่หรือประเทศที่ได้รับการประเมินจากองค์การระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศหรือแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่าเป็นแหล่งสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง แหล่งก่อการร้ายหรือมีองค์กรผู้ก่อการร้ายปฏิบัติการอยู่

(2) กำหนดมาตรการในการตรวจสอบความเข้มข้นของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงในพื้นที่หรือประเทศที่สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือตั้งอยู่ การตรวจสอบความเข้มข้นในการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้ผู้มีหน้าที่รายงานพิจารณาถึงความเป็นไปได้ที่สำนักงานสาขาและบริษัทในเครือจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายของพื้นที่หรือประเทศที่ตั้งอยู่ในกรณีที่พื้นที่หรือประเทศนั้น มีกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงที่เข้มข้นมากกว่ากฎหมายไทย หรือในกรณีที่กฎหมายไทยมีความเข้มข้นกว่า ก็ต้องพิจารณาว่า การปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศซึ่งเข้มข้นกว่านั้น มีส่วนใดที่อาจเป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจการในพื้นที่หรือประเทศนั้นหรือไม่

(3) กำหนดนโยบายในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงของไทยเป็นหลัก แม้ว่า สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือของ บล./บลจ. จะตั้งอยู่ในพื้นที่หรือประเทศอื่น แต่โดยหลักการกำกับดูแลแล้ว สำนักงานสาขาและบริษัทในเครือยังคงอยู่ภายใต้อำนาจการบังคับใช้กฎหมายไทยตามหลักสัญชาติของผู้มีหน้าที่รายงานซึ่งเป็นเจ้าของ ดังนั้น จึงต้อง

กำหนดให้สาขาหรือบริษัทในเครือปฏิบัติตามนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหารและบรรเทา ความเสี่ยงที่เป็นลายลักษณ์อักษรและต้องมีการปรับปรุงให้เป็นไปตามกฎหมายที่มีการแก้ไขเป็นระยะ รวมถึง มาตรการในการควบคุมภายในเช่นเดียวกับ บล./บลจ. อย่างเคร่งครัด

(4) กำหนดแนวทางปฏิบัติหรือมาตรการในกรณีที่มีข้อกฎหมายแตกต่างกันของสองประเทศกรณีที่มี บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ที่แตกต่างกันระหว่างประเทศไทย กับพื้นที่หรือประเทศที่สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือตั้งอยู่ นอกจากนี้ให้ พิจารณาปฏิบัติตามกฎหมายไทยแล้วโดยหลักอำนาจอธิปไตย สำนักงานสาขาและบริษัทในเครือยังต้องปฏิบัติ ตามกฎหมายแห่งพื้นที่หรือประเทศ ที่ตั้งอยู่ด้วย ดังนั้น ในกรณีที่กฎหมายไทยมีบทบัญญัติที่เข้มกว่า ผู้มีหน้าที่ รายงานย่อมีหน้าที่กำกับดูแลให้สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือปฏิบัติตามมาตรการแห่งกฎหมายไทย อย่างเคร่งครัด แต่หากพบว่าไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยได้ ให้ บล./บลจ. กำหนดมาตรการในการกำกับดูแล รวมทั้งใช้มาตรการอื่นที่เหมาะสมในการบริหารจัดการความเสี่ยงเพิ่มเติม และต้องแจ้งสำนักงาน ปปง. ทราบ ทั้งนี้หากสำนักงาน ปปง. พิจารณาแล้วเห็นว่าการกำหนดมาตรการ ดังกล่าวยังไม่เพียงพอ บล./บลจ. อาจพิจารณายุติการดำเนินการของสาขาหรือบริษัทในเครือที่ตั้งอยู่ ในต่างประเทศนั้นได้ตามความเหมาะสม สำหรับกรณีที่ถูกกฎหมายในพื้นที่หรือประเทศที่ตั้งอยู่นั้น มีบทบัญญัติ ที่เข้มกว่า ผู้มีหน้าที่รายงานต้องมีภาระในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถปฏิบัติ ตามกฎหมายแห่งพื้นที่หรือประเทศที่สำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือตั้งอยู่ด้วย

(5) กำหนดให้มีนโยบายและขั้นตอนในการดำเนินงานเกี่ยวกับการร่วมใช้ข้อมูลระหว่าง บล./บลจ. กับ สาขาหรือบริษัทในเครือที่ตั้งอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศและอยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน โดยข้อมูลที่ใช้ ร่วมใช้ระหว่าง บล./บลจ. กับสาขาหรือบริษัทในเครือดังกล่าว ได้แก่ ข้อมูลบัญชี หมายเลขบัญชี ประเภทของบัญชี วัตถุประสงค์ในการเปิดบัญชี ชื่อเจ้าของบัญชี (กรณีชื่อบัญชีกับเจ้าของบัญชีไม่ตรงกัน) ข้อมูลการทำธุรกรรม ของลูกค้า (เฉพาะธุรกรรมที่ข้อมูลมีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน การฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง) ผลการวิเคราะห์การทำธุรกรรมหรือกิจกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับความผิด มูลฐานการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพ ทำลายล้างสูง หรือข้อมูลอื่นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามนโยบายด้านการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

(6) กำหนดให้มีมาตรการในการรักษาความลับจากการร่วมใช้ข้อมูลตาม (5) อย่างเคร่งครัดและ ห้ามเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันอาจทำให้ลูกค้าทราบเกี่ยวกับการร่วมใช้ข้อมูล

ดังกล่าว ทั้งนี้ เว้นแต่มีกฎหมายภายในประเทศหรือต่างประเทศกำหนดเกี่ยวกับการใช้การเปิดเผย หรือการร่วมใช้ข้อมูลของลูกค้าไว้แล้วก็ให้ถือปฏิบัติตามนั้น

ทั้งนี้ หาก บล./บลจ. ได้จัดตั้งสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือ ไม่ว่าจะตั้งอยู่ในประเทศไทยหรือต่างประเทศ บล./บลจ. ต้องกำหนดนโยบายและมาตรการควบคุมภายในให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่ได้จากผลการประเมินความเสี่ยงของสาขาหรือบริษัทในเครือ โดยเฉพาะในประเด็นของการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอย่าง บล./บลจ. ต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอและอาจกำหนดความเข้มข้นในการตรวจสอบที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความเสี่ยงหรือปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับแต่ละสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หรือประเทศที่ปัญหาแตกต่างกัน แนวทางในการพิจารณาขอบเขตของกลุ่มธุรกิจ ให้เป็นไปตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง ขอบเขตการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 และสาขาหรือบริษัทในเครือที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน

หัวข้อที่ 7

การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า

การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า เป็นกระบวนการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ ความเคลื่อนไหวทางการเงินหรือการทำธุรกรรมของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ ความเข้มข้นของกระบวนการ ดังกล่าว ต้องสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้าที่ได้รับการประเมินจากข้อมูลและปัจจัยต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า จะทำให้สถาบันการเงิน ทราบได้ว่า ลูกค้ามีการดำเนินความสัมพันธ์กับสถาบันการเงินที่เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ มีความเคลื่อนไหว ทางการเงินผิดปกติหรือไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือฐานะทางเศรษฐกิจของลูกค้าหรือไม่ อันนำไปสู่ การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยที่มีคุณภาพ ซึ่งในกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ได้กำหนดให้ บล./บลจ. รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยเนื่องจากกรณี ที่ไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าได้ (โดยมีสาเหตุเกิดจากลูกค้า) ในกรณี ดังต่อไปนี้

1) กรณีที่ บล./บลจ. ตรวจสอบธุรกรรมของลูกค้าเพื่อบริหารและบรรเทาความเสี่ยง แล้วสงสัยว่า ธุรกรรมดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน หรือการฟอกเงิน หรือการสนับสนุน ทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง²¹

2) กรณีที่ บล./บลจ. ไม่สามารถดำเนินการตามข้อ 17²² แห่งกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 กล่าวคือ ไม่สามารถดำเนินการระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของ

²¹ กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ข้อ 5 กำหนดให้ สถาบันการเงินและ ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ตรวจสอบธุรกรรมที่ลูกค้าได้ทำขึ้นเพื่อบริหารและบรรเทาความเสี่ยง ในกรณีที่สงสัยว่า เป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับความผิดมูลฐาน การฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงให้รายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

²² กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ข้อ 17 กำหนดให้ สถาบันการเงินและ ผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าโดยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) ระบุตัวตนและพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้าโดยใช้เอกสาร ข้อมูล หรือข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือ นอกเหนือจากการขอข้อมูลจากลูกค้าก็ได้

(2) ระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงและใช้มาตรการที่เหมาะสม ในการพิสูจน์ทราบผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงโดยใช้ เอกสาร ข้อมูล หรือข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือ นอกเหนือจากการขอข้อมูลจากลูกค้าก็ได้

(3) ตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ากับข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

ลูกค้า ไม่สามารถระบุผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงและพิสูจน์ทราบผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง ไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลของลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้ากับข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ไม่สามารถขอวัตถุประสงค์ในการทำธุรกิจจากลูกค้า ไม่สามารถตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางการเงินของลูกค้า²³

3) กรณีที่ บล./บลจ. มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการใช้กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าจะทำให้ลูกค้าหรือผู้ที่จะมาเป็นลูกค้าทราบถึงการดำเนินการ ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า²⁴

สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการในตรวจสอบการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยทั้ง 3 กรณีข้างต้นให้นำรายละเอียดในแนวทางปฏิบัติ เรื่อง การรายงานธุรกรรม ที่สำนักงาน ป.ง. ได้เผยแพร่มาใช้เป็นข้อมูลในการทำแนวปฏิบัติ หรือวิธีปฏิบัติ หรือคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องรายงานธุรกรรมของ บล./บลจ. ซึ่งให้ครอบคลุมในเรื่องของแบบ ระยะเวลา หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

(4) ขอข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการทำธุรกรรมจากลูกค้า เพื่อนำมาพิจารณาความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้า

(5) ตรวจสอบความเคลื่อนไหวของการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจของลูกค้าตลอดช่วงเวลาที่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจยังคงดำเนินอยู่อย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจข้อมูลทางธุรกิจของลูกค้า ระดับความเสี่ยงของลูกค้าที่ได้ประเมินไว้และข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่มาของรายได้รวมถึงข้อมูลอื่นของลูกค้าที่มีอยู่หรือไม่

การระบุตัวตนของลูกค้าและผู้ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงของลูกค้าตามวรรคหนึ่ง (1) และ (2) ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการประกาศกำหนด

²³ กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ข้อ 23 กำหนดให้ ในกรณีที่สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ไม่สามารถตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าตามข้อ 17 ได้ให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจไม่ทำธุรกรรม ยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือไม่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวกับลูกค้าดังกล่าว และพิจารณารายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน

²⁴ กฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. 2563 ข้อ 26 กำหนดให้ ในกรณีที่สงสัยว่าธุรกรรมใดอาจเกี่ยวข้องจากความผิดมูลฐาน การฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ระมัดระวังในการใช้กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าเป็นพิเศษ หากมีเหตุอันควรสงสัยเชื่อได้ว่าการใช้กระบวนการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าจะเป็นการทำให้ลูกค้าหรือผู้ที่จะมาเป็นลูกค้าทราบถึงการดำเนินการดังกล่าว สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 อาจไม่ดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าว และรายงานเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงานต่อไป

ภาคผนวก

ข้อเสนอแนะและตัวอย่าง

การประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์หรือบริการ

ด้านการฟอกเงิน การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

ตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์หรือบริการ
ด้านการฟอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย
และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (ธุรกิจบริษัทหลักทรัพย์)

ลักษณะผลิตภัณฑ์และบริการในธุรกิจหลักทรัพย์

การประกอบธุรกิจหลักทรัพย์และสัญญาซื้อขายล่วงหน้า เป็นธุรกิจบริการซึ่งให้บริการแก่ลูกค้า โดยต้องได้รับใบอนุญาตหรือความเห็นชอบในการประกอบธุรกิจจากสำนักงาน ก.ล.ต. ดังนั้น ในการพิจารณา ความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพ ทำลายล้างสูงของลูกค้า พื้นที่หรือประเทศ ผลิตภัณฑ์/บริการ และช่องทางการให้บริการ จึงพิจารณา จากธุรกรรมที่ให้บริการตามใบอนุญาตประกอบธุรกิจเป็นหลัก ที่ส่งผลให้ลูกค้านำเงินหรือทรัพย์สิน มาหมุนเวียนในระบบหรือผ่านระบบ ซึ่งประกอบด้วย

1. การเป็นตัวแทนนายหน้า (Brokerage) เป็นบริการในการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์หรือ สัญญาซื้อขายล่วงหน้า (ตามนิยามของ พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และ พ.ร.บ.สัญญาซื้อขาย ล่วงหน้า) ให้แก่ลูกค้าโดยหลักจะกระทำในศูนย์ซื้อขายซึ่งได้แก่ตลาดหลักทรัพย์ ตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. การเป็นผู้ค้าหลักทรัพย์/สัญญาซื้อขายล่วงหน้า (Dealing) เป็นบริการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยน หลักทรัพย์/สัญญาซื้อขายล่วงหน้า กับลูกค้าในนามของบริษัทเองเป็นทางการค้า และกระทำนอกศูนย์ซื้อขาย หลักทรัพย์

3. การจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ (Underwriting) เป็นบริการรับหลักทรัพย์ (อาทิ หุ้น หุ้นกู้ เป็นต้น) ของเจ้าของหลักทรัพย์ไปเสนอขายต่อประชาชน

4. การจัดการกองทุนส่วนบุคคล (Private Fund Management) เป็นบริการจัดการบริหารเงิน หรือทรัพย์สินของลูกค้าเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากธุรกรรมหลักทรัพย์ประเภทต่าง ๆ

5. การเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน (Financial Advisor) เป็นบริการให้คำแนะนำปรึกษาทางการเงิน ในรูปแบบต่าง ๆ แก่ลูกค้า เช่น การระดมทุน การควบรวมกิจการ

6. การเป็นตัวแทนขายหน่วยลงทุน (Selling Agent) เป็นบริการที่นำเสนอผลิตภัณฑ์ด้านกองทุนรวม เสนอขายแก่ลูกค้าซึ่งมีสองรูปแบบคือ

- กรณีเสนอขายหน่วยลงทุนให้ลูกค้าในรูปแบบ Omnibus account ซึ่งลูกค้าเป็นลูกค้า ของบริษัทหลักทรัพย์เอง ที่บริษัทหลักทรัพย์ไม่เปิดเผยชื่อให้ผู้บริหารกองทุนรวม (บริษัทหลักทรัพย์ จัดการกองทุน "บลจ.") ทราบ การซื้อขายจะระบุในนามของบริษัทหลักทรัพย์เป็นผู้ซื้อขายให้กับลูกค้า ของบริษัทหลักทรัพย์

- กรณีเสนอขายหน่วยลงทุนให้ลูกค้าในรูปแบบ Segregated account บริษัทหลักทรัพย์ เป็นเพียงตัวแทนของ บลจ. ในการแนะนำลูกค้าเพื่อเปิดบัญชีและทำธุรกรรม กับ บลจ. กรณีเช่นนี้ บริษัทหลักทรัพย์จะรู้จักลูกค้าในตอนเปิดบัญชีหรือทำธุรกรรมแต่ละครั้งเท่านั้น และเนื่องจากเป็นลูกค้า

ของ บลจ. ซึ่งลูกค้าสามารถทำธุรกรรมได้กับหลายตัวแทน ดังนั้น บลจ. จึงเป็นผู้นำหน้าที่ตรวจสอบการเคลื่อนไหวทางบัญชีของลูกค้า

7. การยืมและให้ยืมหลักทรัพย์ (Securities Borrowing and Lending) เป็นบริการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์แก่ลูกค้าซึ่งอาจเป็นการยืมเพื่อส่งมอบ หรือยืมเพื่อขายชอร์ตในตลาดหลักทรัพย์

8. การให้สินเชื่อเพื่อซื้อหลักทรัพย์ (Credit Balance Financing) เป็นบริการให้สินเชื่อเพื่อวัตถุประสงค์ในการซื้อหลักทรัพย์

ทั้งนี้ ยกเว้นใบอนุญาตการเป็นที่ปรึกษาการลงทุน (Investment Advisor) เป็นบริการให้คำแนะนำแก่ประชาชนเกี่ยวกับคุณค่าของหลักทรัพย์หรือตราสาร หรือความเหมาะสมในการลงทุนที่เกี่ยวกับตราสารนั้นที่เป็นทางคำปกติที่ได้รับค่าธรรมเนียมตอบแทน

ตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์และบริการในธุรกิจหลักทรัพย์

ปัจจัยประเมินความเสี่ยง

1. ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถให้ รับ หรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้

ในการรับหรือจ่ายเพื่อการชำระค่าหลักทรัพย์ไม่ว่าในธุรกรรมประเภทใด บริษัทหลักทรัพย์มีข้อกำหนดที่ลูกค้าต้องชำระหรือรับชำระผ่านบัญชีธนาคารของลูกค้าเท่านั้น ตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ของสำนักงาน ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งสามารถระบุผู้รับเงินโอนได้ครบถ้วนทุกรายการ และไม่มีการทำธุรกรรมรับหรือจ่ายเป็นเงินสดในทันทีผ่านบริษัทหลักทรัพย์ ประกอบกับกระบวนการชำระราคาและส่งมอบที่ทำผ่านศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์กำหนดให้ลูกค้าได้รับชำระเงินภายในเวลาอย่างน้อย 2 หรือ 4 วันทำการ แล้วแต่ประเภทผลิตภัณฑ์

2. ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถโอนหรือเปลี่ยนมือให้แก่บุคคลอื่นได้

ในการซื้อขายผลิตภัณฑ์ในตลาดหลักทรัพย์ ผลิตภัณฑ์สามารถโอนหรือเปลี่ยนมือให้กับบุคคลอื่นได้ โดยมูลค่าอาจมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ตามภาวะการลงทุน อย่างไรก็ตาม ผู้ลงทุนที่ซื้อขายผลิตภัณฑ์ในตลาดหลักทรัพย์ต้องเปิดบัญชีกับบริษัทหลักทรัพย์ก่อนใช้บริการ และผ่านกระบวนการแสดงตนระบุตัวตน และพิสูจน์ทราบตัวตนตามที่กฎหมายกำหนดมาแล้ว ประกอบกับ ในการซื้อขายหรือโอนหลักทรัพย์ต้องเป็นคำสั่งที่มาจากตัวลูกค้าหรือบุคคลที่ลูกค้ามอบหมายเท่านั้น ตามมาตรฐานการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ที่สำนักงาน ก.ล.ต. กำหนด จึงสามารถตรวจสอบผู้ทำรายการซื้อขายหลักทรัพย์ได้ครบถ้วนทุกรายการ นอกจากนี้ ในส่วนของการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผ่านระบบของตลาดหลักทรัพย์ (AOM) เป็นช่องทางที่ไม่สามารถโอนหรือเปลี่ยนมือแบบเฉพาะเจาะจงบุคคลใดได้ รวมถึง ในส่วนของโอนหลักทรัพย์มีหลักเกณฑ์กำหนดให้ต้องระบุผู้โอนและผู้รับโอนทุกครั้ง ไม่สามารถโอนโดยไม่ระบุผู้โอน/ผู้รับโอนได้ และบริษัทหลักทรัพย์สามารถให้บริการโอนหลักทรัพย์ให้กับบุคคลอื่นได้เฉพาะคู่สมรสและบุตรตามกฎหมายเท่านั้น โดยการโอนหลักทรัพย์ให้กับบุคคลอื่นต้องมีการแสดงตัวตนของผู้โอนและผู้รับโอนพร้อมเอกสารประกอบตามหลักเกณฑ์ของศูนย์รับฝากหลักทรัพย์

3. ผลិតภัณฑ์หรือบริการที่สามารถใช้หรือนำไปใช้ได้ในประเทศ

3.1 ผลิตภัณฑ์หรือบริการทั่วไป (Onshore) ที่บริษัทหลักทรัพย์ให้บริการ ไม่สามารถนำไปใช้ข้ามประเทศได้

3.2 การให้บริการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ (Offshore) ลูกค้าต้องทำการโอนและรับโอนเงินที่ซื้อขายผ่านบัญชีธนาคารเป็นสำคัญโดยต้องจัดให้มี Custodian หรือ Broker ต่างประเทศ เป็นผู้ดูแลเก็บรักษาทรัพย์สินของลูกค้า และการโอนหลักทรัพย์ต้องเป็นบัญชีชื่อเดียวกัน อยู่ภายใต้ระบบตรวจสอบการทำธุรกรรมของธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบกับเมื่อต้องรับหรือชำระค่าหลักทรัพย์ ต้องดำเนินการผ่านบัญชีธนาคารโดยไม่สามารถรับเป็นเงินสดโดยตรง รวมถึงการโอนหลักทรัพย์ของลูกค้าในต่างประเทศ ต้องดำเนินการผ่านสถาบันการเงินที่มีหน่วยกำกับดูแลที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล (เช่น IOSCO) และเป็นสถาบันการเงินซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่รายงานที่ต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการฟอกเงินของหน่วยงาน AML ต่างประเทศ

ปัจจัยที่อาจทำให้เกิดผลิตภัณฑ์และบริการมีความเสี่ยงสูง

1. ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถให้ รับ หรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ในมูลค่าสูง

ผลิตภัณฑ์หรือบริการในธุรกิจหลักทรัพย์อาจสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดผ่านการซื้อขายหลักทรัพย์ได้ในมูลค่าสูง อย่างไรก็ตาม ธุรกรรมที่ผ่านบริษัทหลักทรัพย์นั้นลูกค้าไม่สามารถให้ รับเป็นเงินสดได้ในทันที การรับชำระมูลค่าการซื้อขายต้องทำผ่านบัญชีธนาคารของลูกค้าเท่านั้น และมีกำหนดระยะเวลาการชำระราคาตามที่ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์กำหนด ประกอบกับบริษัทหลักทรัพย์มีมาตรการในการบริหารและบรรเทาความเสี่ยงที่เข้มงวด เช่น การจำกัดวงเงินการทำธุรกรรมซื้อขายหลักทรัพย์ตามข้อมูลทรัพย์สินหรือฐานะทางการเงินของลูกค้า ซึ่งมีการทบทวนข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ มีข้อกำหนดในการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลให้สามารถระงับธุรกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้าได้อย่างครบถ้วน และมีราคาของผลิตภัณฑ์ที่เป็นมาตรฐานจากตลาดหลักทรัพย์ ดังนั้น จึงไม่ใช่ปัจจัยที่มีความเสี่ยงสูงในธุรกิจหลักทรัพย์

2. ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีลักษณะเป็นการรับโอนมูลค่าเงินที่ไม่จำเป็นต้องระบุผู้โอนหรือผู้รับโอน

ผลิตภัณฑ์หรือบริการของธุรกิจหลักทรัพย์ไม่สามารถระบุโอนมูลค่าเงินโดยไม่ต้องระบุผู้โอนหรือผู้รับโอนได้ ดังนั้น จึงไม่ใช่ปัจจัยที่มีความเสี่ยงสูงในธุรกิจหลักทรัพย์

3. ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีการทำธุรกรรมแบบไม่เปิดเผยชื่อ

ผลิตภัณฑ์หรือบริการของธุรกิจหลักทรัพย์ไม่มีการทำธุรกรรมแบบไม่เปิดเผยชื่อ แม้ในกรณีการให้บริการเป็นบัญชีที่ไม่เปิดเผยชื่อผู้ลงทุน (Omnibus Account) บริษัทหลักทรัพย์ผู้ให้บริการต้องมีรายชื่อผู้ลงทุนเพื่อแยกทรัพย์สินของผู้ลงทุนออกจากทรัพย์สินของบริษัทหลักทรัพย์ และต้องทำรายงานให้ถูกต้องครบถ้วน โดยการชำระราคาของลูกค้ายังคงต้องทำผ่านบัญชีธนาคารของลูกค้าเช่นเดียวกับบัญชีทั่วไป ดังนั้น จึงไม่ใช่ปัจจัยที่มีความเสี่ยงสูงในธุรกิจหลักทรัพย์

ปัจจัยที่อาจพิจารณาผลิตภัณฑ์และบริการมีความเสี่ยงต่ำ

1. ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือถอนหรือคืนเป็นเงินสดได้ในระยะเวลาอันสั้น หรือแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือถอนหรือคืนเป็นเงินสดได้ในมูลค่าต่ำ หรือ

2. ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่ใช่บริการข้ามประเทศและไม่เกิดมูลค่าในต่างประเทศ หรือเป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการข้ามประเทศหรือเกิดมูลค่าในต่างประเทศเฉพาะกรณีที่เป็นการชำระหนี้ หรือค่าสินค้าหรือบริการที่มีมูลค่าต่ำ หรือ

3. ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่สามารถสะสมมูลค่าเงินได้ในจำนวนมาก และไม่สามารถโอนมูลค่าให้แก่ผู้อื่นได้หรือโอนได้ในมูลค่าต่ำ

ทั้งนี้ มูลค่าในการทำธุรกรรมตาม (1) (2) และ (3) เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 50,000 บาท ต่อเดือน

สำหรับผลิตภัณฑ์บริการของของธุรกิจหลักทรัพย์ที่อาจจะพิจารณาเป็นผลิตภัณฑ์บริการที่มีความเสี่ยงต่ำ จะมีในผลิตภัณฑ์การจองซื้อหลักทรัพย์ประเภท IPO / PP / PO / RO และ Tender Offer เนื่องจาก การทำธุรกรรมที่มีข้อกำหนดการซื้อขาย ระยะเวลา และราคาที่ชัดเจน โดยในกรณีจองซื้อผู้ออกหลักทรัพย์จะทำการจัดสรรหลักทรัพย์ตามข้อกำหนดที่ระบุไว้เท่านั้น จึงไม่สามารถใช้เป็นช่องทางในการสะสมมูลค่าเงินได้ และหากต้องการทำธุรกรรมซื้อขายเพิ่มเติมภายหลังกำหนดระยะเวลาจองซื้อ จะเข้ากระบวนการทำธุรกรรมซื้อขายหลักทรัพย์ตามปกติทั่วไปผ่านตลาดหลักทรัพย์

ตัวอย่าง เกณฑ์และตารางประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการ

เกณฑ์ในการกำหนดค่าคะแนนความเสี่ยง

ค่าคะแนนความเสี่ยงในแต่ละปัจจัยจากความเสี่งต่ำสุดไปความเสี่ยงสูงสุด คือ 1 - 4 คะแนน

- 1) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถให้ รับ หรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้
 - ไม่ใช่เงินสดเลย = 1 คะแนน
 - ใช้ แต่จำกัดวงเงินไม่สูง = 2 คะแนน
 - ใช้ แต่มีการกำหนดวงเงินค่อนข้างสูง = 3
 - ใช้เงินสดได้โดยไม่จำกัดวงเงิน = 4 คะแนน
- 2) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถโอนหรือเปลี่ยนมือให้แก่บุคคลอื่นได้ และสะสมมูลค่าได้
 - ไม่ได้ = 1 คะแนน
 - ได้ แต่กำหนดเงื่อนไขยุ่งยากหรือวงเงินไม่สูง = 2 คะแนน
 - ได้ แต่กำหนดเงื่อนไขหรือวงเงินค่อนข้างสูง = 3 คะแนน
 - ได้ โดยไม่กำหนดเงื่อนไขหรือวงเงิน = 4 คะแนน
- 3) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถใช้หรือนำไปใช้ได้ในประเทศ
 - ไม่ได้ = 1 คะแนน
 - ได้ แต่จำกัดวงเงินไม่สูง = 2 คะแนน
 - ได้ แต่มีการกำหนดวงเงินค่อนข้างสูง = 3 คะแนน
 - ได้ โดยไม่จำกัดวงเงิน = 4 คะแนน

การกำหนดวงเงินตามค่าคะแนนความเสี่ยงข้างต้นผู้มีหน้าที่รายงานควรกำหนดให้สอดคล้องกับลักษณะของผลิตภัณฑ์ รูปแบบการให้บริการ และลูกค้าที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยการจำกัดวงเงินสำหรับค่าคะแนน 2 หรือ 3 (ความเสี่ยงกลาง) สำหรับปัจจัยหรือผลิตภัณฑ์ดังต่อไปนี้

1) โอนเงิน หรือฝาก-ถอนเงินระหว่างประเทศ สำหรับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีลักษณะเป็นครั้งคราว ควรกำหนดวงเงินไม่เกิน 50,000 บาท¹ ต่อครั้ง และสำหรับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีลักษณะสร้างความสัมพันธ์ ควรกำหนดวงเงินไม่เกิน 500,000 บาท ต่อเดือน ไม่ว่าจะเป็นการใช้เงินสดหรือไม่

2) ปัจจัยการโอนเปลี่ยนมือ ธุรกิจการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือธุรกรรมการซื้อขายสินค้ากับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ควรกำหนดวงเงินไม่เกิน 500,000 บาท ต่อครั้ง² ไม่ว่าจะเป็นการใช้เงินสดหรือไม่

จากคะแนนในแต่ละปัจจัยข้างต้น ผู้มีหน้าที่รายงานต้องนำคะแนนของผลิตภัณฑ์ในแต่ละปัจจัยมาพิจารณาร่วมกันโดยการกำหนดค่าคะแนนรวม โดยอาจกำหนดเกณฑ์พิจารณาค่าคะแนนรวมขึ้นอยู่กับค่าคะแนนที่กำหนด โดยมีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง ค่าคะแนนการประเมินความเสี่ยงโดยรวม

ผลิตภัณฑ์/บริการ ความเสี่ยงสูง	10 - 12	คะแนน
ผลิตภัณฑ์/บริการ ความเสี่ยงปานกลาง	6 - 9	คะแนน
ผลิตภัณฑ์/บริการ ความเสี่ยงต่ำ	3 - 5	คะแนน

¹ อ้างอิงจากเกณฑ์วงเงินการแสดงผลของลูกค้ำที่ทำธุรกรรมครั้งคราวของผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์และการให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

² อ้างอิงจากเกณฑ์วงเงินการแสดงผลของลูกค้ำที่ทำธุรกรรมของผู้ให้บริการรับชำระเงินแทน และการรายงานธุรกรรมของธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ตัวอย่างตารางการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์และบริการ

ผลิตภัณฑ์/บริการ	(1) สามารถให้ รับ หรือ เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ 1 = ไม่ได้เลย 2 = ได้แต่วงเงินไม่สูง 3 = ได้ในวงเงินค่อนข้างสูง 4 = ได้ไม่จำกัด	(2) สามารถโอนหรือเปลี่ยนมือ ให้แก่บุคคลอื่นได้ 1 = ไม่ได้ 2 = ได้แต่มีเงื่อนไขยุ่งยาก 3 = ได้แต่เมื่อเงื่อนไข 4 = ได้โดยไม่มีข้อจำกัด	(3) สามารถใช้หรือนำไปใช้ได้ ในต่างประเทศ 1 = ไม่ได้ 2 = ได้แต่มีเงื่อนไขยุ่งยาก 3 = ได้แต่จำกัดวงเงิน 4 = ได้	คะแนน รวม	ระดับ ความเสี่ยง	ความสอดคล้องกับ ลักษณะผลิตภัณฑ์ เสี่ยงสูงตามกฎหมายฯ	ความสอดคล้องกับ ลักษณะผลิตภัณฑ์เสี่ยง ต่ำตามกฎหมายฯ	ผลการประเมิน ความเสี่ยง
1. Brokerage (Stocks/Derivatives)								
- Onshore	1	3	1	5	ต่ำ	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	กลาง
- Offshore	1	3	3	7	กลาง	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	กลาง
2. Dealing	1	2	1	4	ต่ำ	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	กลาง
3. Underwriting								
- IPO / PP / PO	1	2	1	4	ต่ำ	ไม่สอดคล้อง	สอดคล้อง	ต่ำ
- Tender Offer / RO	1	1	1	3	ต่ำ	ไม่สอดคล้อง	สอดคล้อง	ต่ำ
4. Private Fund Management	1	1	1	3	ต่ำ	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	กลาง
5. Securities Borrowing and Lending	1	2	1	4	ต่ำ	ไม่สอดคล้อง	สอดคล้อง	ต่ำ
6. Credit Balance Financing	1	1	1	3	ต่ำ	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	กลาง

หมายเหตุ เนื่องจากนอกจากปัจจัยในการประเมินความเสี่ยง 3 ปัจจัยตามที่กำหนดในประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ทั้งนี้ต้องพิจารณาปัจจัยของผลิตภัณฑ์เสี่ยงสูงและลักษณะผลิตภัณฑ์เสี่ยงต่ำตาม ประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงด้วย ดังนั้นเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีปัจจัยเดียวที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจตลาดทุน ได้แก่ ปัจจัยการสะสมมูลค่าได้

คำอธิบายประกอบการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์และบริการ

ประเภทบริการ	ความเสี่ยงสูง	ความเสี่ยงกลาง	ความเสี่ยงต่ำ
1. Brokerage (Stocks/Derivatives)			
- Onshore	-	การซื้อขายบัญชีเงินสดและ Cash Balance	
- Offshore	-	การซื้อขายบัญชีเงินสดและ Cash Balance	-
2. Dealing	-	- การซื้อขายหลักทรัพย์/สัญญาซื้อขายล่วงหน้า - การซื้อขายหุ้นกู้ หุ้นกู้อนุพันธ์ พันธบัตร หรือตราสารหนี้ทั่วไป มีข้อจำกัดสิทธิในการโอนเปลี่ยนมือ ไม่มีสภาพคล่องในการซื้อขาย มากนักมีกำหนดอายุของตราสาร และสามารถสะสมมูลค่าได้	-
3. Underwriting - IPO / PP / PO - Tender Offer / RO	-	-	มีโอกาสดำเนินการความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับลูกค้าในเวลาอันสั้น และจำกัดผู้ลงทุนในบางกรณี ประกอบกับการจัดสรรต้องเป็นไปตามเกณฑ์ Fair allocation / Small lot first เป็นต้น
4. Private Fund Management	-	Fund Manager ตามกรอบนโยบายการลงทุนที่ตกลงกันไว้แต่แรก และสามารถสะสมมูลค่าได้	-
5. Selling Agent - Omnibus Account - Segregate Account		การซื้อขายกองทุนไม่สามารถโอนเปลี่ยนมือได้ง่ายและสามารถสะสมมูลค่าได้	-
6. Securities Borrowing and Lending	-	-	การยืมโดยมีหลักประกันมาวาง เช่น หลักทรัพย์ ตราสารหนี้ หรือทรัพย์สินอื่น

ประเภทบริการ	ความเสี่ยงสูง	ความเสี่ยงกลาง	ความเสี่ยงต่ำ
7. Credit Balance Financing	-	การให้สินเชื่อเพื่อซื้อขายหลักทรัพย์ ที่กรณีบัญชี Credit Balance ของบริษัทหลักทรัพย์และสามารถ สะสมมูลค่าได้	-

การประเมินความเสี่ยงปัจจัยช่องทางการให้บริการ

ในการสร้างความสัมพันธ์ไม่พบหน้าต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงาน ปง. และสำนักงาน ก.ล.ต. กำหนด ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า การยืนยันตัวตนเพื่อเข้าทำธุรกรรมในระบบออนไลน์ด้วย ซึ่งสามารถพิจารณาความเสี่ยงของช่องทางการสร้างความสัมพันธ์ ได้ดังนี้

ช่องทางการสร้างความสัมพันธ์	ค่าความเสี่ยง
พบหน้าที่สำนักงาน หรือสาขาของผู้มีหน้าที่รายงาน หรือผ่านตัวแทนหรือนายหน้า	1
ไม่พบหน้าแต่มีระดับการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตนที่เข้มข้นสูงสุด รวมถึงมีระบบตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมของลูกค้า (Customer monitoring system) ที่เหมาะสม	2
ไม่พบหน้า แต่มีมีระดับการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตน รวมถึงมีระบบตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมของลูกค้า (Customer monitoring system) แต่อาจไม่เข้มงวดมากนัก	3
ไม่พบหน้า แต่ไม่มีระดับการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตน รวมถึงมีระบบตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมของลูกค้า (Customer monitoring system) ที่ยังไม่สมบูรณ์และเหมาะสม	4

ตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์หรือบริการ
ด้านการพอกเงิน และการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย
และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (ธุรกิจหลักทรัพย์จัดการกองทุน)

ลักษณะผลิตภัณฑ์และบริการในธุรกิจหลักทรัพย์จัดการกองทุน

ธุรกิจจัดการกองทุน การเป็นผู้จัดการกองทรัสต์ และการเป็นทรัสต์ของกองทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน เป็นธุรกิจบริการซึ่งให้บริการแก่ลูกค้าโดยต้องได้รับใบอนุญาตหรือความเห็นชอบในการประกอบธุรกิจจากสำนักงาน ก.ล.ต. ในการพิจารณาความเสี่ยง จึงพิจารณาจากธุรกรรมที่สำนักงาน ก.ล.ต. อนุญาตหรือให้ความเห็นชอบให้ประกอบธุรกิจได้ ที่ส่งผลให้ลูกค้านำเงินหรือทรัพย์สินมาหมุนเวียนในระบบหรือผ่านระบบได้แก่

1. การจัดการกองทุนรวม เป็นการให้บริการผลิตภัณฑ์ด้านกองทุนรวมให้แก่ลูกค้า (ซึ่งรวมถึงกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ และกองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน) โดยบริษัทจัดการจะระดมเงินโดยการเสนอขายหน่วยลงทุนกับลูกค้า และนำเงินที่ขายหน่วยลงทุนได้ไปลงทุนตามนโยบายการลงทุน ตามที่ระบุไว้ในหนังสือชี้ชวนลูกค้าที่สนใจลงทุนจะต้องเปิดบัญชีกับบริษัทจัดการ หรือผ่านตัวแทนผู้สนับสนุนการขายและรับซื้อคืนหน่วยลงทุน (Distributor) ซึ่งอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์เงื่อนไขตาม พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

2. การจัดการกองทุนส่วนบุคคล เป็นการให้บริการด้านจัดการและบริหารเงินหรือทรัพย์สินของลูกค้าผ่านการทำสัญญาจัดการกองทุนส่วนบุคคล โดยไปลงทุน ตามนโยบายการลงทุนตามเงื่อนไขในสัญญาจัดการกองทุนส่วนบุคคลที่ลูกค้ากำหนด ซึ่งอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์เงื่อนไขตาม พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

3. การจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นการให้บริการด้านจัดการและบริหารเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนที่นายจ้างและลูกจ้างร่วมกันจัดตั้งขึ้นด้วยความสมัครใจ เพื่อให้ลูกจ้างมีเงินออมไว้ใช้จ่ายยามเกษียณอายุออกจากงาน ทูพพลภาพ หรือเป็นหลักประกันให้แก่ครอบครัว กรณีที่ลูกจ้างเสียชีวิต โดยบริษัทจัดการจะนำเงินไปลงทุนตามนโยบายการลงทุนตามเงื่อนไขในสัญญาจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่ลูกค้ากำหนด ทั้งนี้การส่งเงินลงทุนเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพจะต้องอยู่ภายในสัดส่วนตามเกณฑ์ซึ่งอยู่ภายใต้ พ.ร.บ. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 และ พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

4. การเป็นผู้จัดการกองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ (Real Estate Investment Trust : REIT) เป็นผลิตภัณฑ์กองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ โดยมีการระดมทุนจากลูกค้าเพื่อนำไปลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ต่างๆ ตามสัญญาก่อตั้งทรัสต์ บริษัทจัดการจะทำหน้าที่ในการบริหารจัดการเพื่อให้ผลตอบแทนแก่ลูกค้า ซึ่งอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์เงื่อนไขตาม พ.ร.บ. ทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน พ.ศ. 2550

5. การเป็นทรัสต์ของกองทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน เป็นบริการดูแลทรัพย์สินของกองทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน ซึ่งอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์เงื่อนไขตาม พ.ร.บ. ทรัสต์เพื่อธุรกรรมในตลาดทุน พ.ศ. 2550

ตัวอย่างการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์และบริการในธุรกิจหลักทรัพย์จัดการกองทุน

ปัจจัยประเมินความเสี่ยง

1. ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถให้ รับ หรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้

ในการรับหรือจ่ายชำระค่าหน่วยลงทุน และการทำธุรกรรมประเภทอื่นใด บริษัทจัดการ มีข้อกำหนดที่ลูกค้าต้องชำระหรือรับชำระผ่านบัญชีธนาคารหรือจ่ายเช็คในนามของลูกค้าเท่านั้น โดยกรณีรับชำระลูกค้าจะได้รับเงินค่าขายคืนหน่วยลงทุนจากการโอนเข้าบัญชีธนาคารของลูกค้าหรือจ่ายเป็นเช็ค ในชื่อบัญชีลูกค้าภายในระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่ระบุในหนังสือชี้ชวน/สัญญาบริหารกองทุน ทำให้สามารถตรวจสอบผู้รับเงินได้ครบถ้วนทุกรายการ และการเปลี่ยนผลิตภัณฑ์เป็นเงินสดในขั้นตอนสุดท้าย จะไม่สามารถกระทำได้จากผลิตภัณฑ์หรือการให้บริการของบริษัทจัดการ ต้องดำเนินการผ่านบัญชีธนาคาร โดยไม่สามารถรับเป็นเงินสดโดยตรง

2. ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถโอนหรือเปลี่ยนมือให้แก่บุคคลอื่นได้

ผลิตภัณฑ์หรือบริการกองทุนไม่สามารถโอนเปลี่ยนมือได้ทันที โดยลูกค้าผู้โอนหน่วยลงทุน ต้องมีคำสั่งลงลายมือชื่อชัดเจนพร้อมแสดงเอกสารการแสดงตน (ถ้ามี) ส่วนผู้รับโอนหน่วยลงทุนต้องผ่าน ขั้นตอนการเปิดบัญชีและผ่านกระบวนการแสดงตน ระบุตัวตน และพิสูจน์ทราบตัวตนก่อนจึงสามารถรับโอนได้ ส่วนเงินค่าขายคืนหรือผลประโยชน์จากบัญชีลูกค้าจะไม่สามารถโอนให้บุคคลอื่นได้ และไม่มีกรรับทำธุรกรรม เงินสดแก่ลูกค้าหรือให้บริการโอนเงินค่าขายคืนของลูกค้าไปยังบัญชีของบุคคลอื่น

3. ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถใช้หรือนำไปใช้ได้ในประเทศ

ผลิตภัณฑ์หรือบริการกองทุนรวม กองทุนส่วนบุคคล หรือกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พิจารณา จากการที่กองทุนสามารถซื้อหรือขายในต่างประเทศได้หรือไม่

ปัจจัยที่อาจทำให้เกิดผลิตภัณฑ์และบริการที่มีความเสี่ยงสูง

1. ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถให้ รับ หรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ในมูลค่าสูง

ในการรับหรือชำระค่าหน่วยลงทุนและการทำธุรกรรมประเภทใด บริษัทจัดการกองทุน มีข้อกำหนดที่ลูกค้าต้องชำระหรือรับชำระผ่านบัญชีธนาคาร โดยลูกค้าจะได้รับเงินค่าขายคืนหน่วยลงทุน จากการโอนเข้าบัญชีธนาคารของลูกค้าหรือจ่ายเป็นเช็คในชื่อบัญชีลูกค้าภายในเวลาที่กำหนดเวลา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่ระบุในหนังสือชี้ชวน/สัญญาบริหารกองทุน ทำให้สามารถตรวจสอบผู้รับเงินได้ครบถ้วน ทุกรายการ และการเปลี่ยนผลิตภัณฑ์เป็นเงินสดในขั้นตอนสุดท้ายจะไม่สามารถกระทำได้จากผลิตภัณฑ์หรือ การให้บริการของบริษัทจัดการ ประกอบกับบริษัทจัดการมีมาตรการในการบริหารและบรรเทาความเสี่ยง ที่เข้มงวด เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีการจำกัดวงเงินการทำธุรกรรมตามเงื่อนไขของข้อบังคับกองทุนสำรอง เลี้ยงชีพ มีการทบทวนข้อมูลลูกค้าให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ มีข้อกำหนดในการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลให้สามารถ ระบุธุรกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้าได้อย่างครบถ้วน ดังนั้น จึงไม่ใช่ปัจจัยที่มีความเสี่ยงสูงในธุรกิจ หลักทรัพย์จัดการกองทุน

2. ผลិតภัณฑ์หรือบริการที่มีลักษณะเป็นการรับโอนมูลค่าเงินที่ไม่จำเป็นต้องระบุผู้โอนหรือผู้รับโอน
ผลิตภัณฑ์หรือบริการของธุรกิจหลักทรัพย์จัดการกองทุนไม่สามารถรับโอนมูลค่าเงินโดยไม่ต้องระบุ
ผู้โอนหรือผู้รับโอนได้ ดังนั้น จึงไม่ใช่ปัจจัยที่มีความเสี่ยงสูงในธุรกิจหลักทรัพย์จัดการกองทุน

3. ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีการทำธุรกรรมแบบไม่เปิดเผยชื่อ

ผลิตภัณฑ์หรือบริการของธุรกิจหลักทรัพย์จัดการกองทุน ไม่มีการทำธุรกรรมแบบไม่เปิดเผยชื่อ
แม้ในกรณีการให้บริการเป็นบัญชีที่ไม่เปิดเผยชื่อผู้ลงทุน (Omnibus Account) บริษัทหลักทรัพย์ผู้ให้บริการ
ต้องมีรายชื่อผู้ลงทุนเพื่อแยกทรัพย์สินของผู้ลงทุนออกจากทรัพย์สินของบริษัทหลักทรัพย์ และต้องทำรายงาน
ให้ถูกต้องครบถ้วน โดยการชำระค่าหน่วยลงทุนของลูกค้ายังคงต้องทำผ่านบัญชีธนาคารเช่นเดียวกับบัญชีทั่วไป
ดังนั้น จึงไม่ใช่ปัจจัยที่มีความเสี่ยงสูงในธุรกิจหลักทรัพย์จัดการกองทุน

ปัจจัยที่อาจพิจารณาผลิตภัณฑ์และบริการมีความเสี่ยงต่ำ

1. ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือถอนหรือคืนเป็นเงินสดได้
ในระยะเวลาอันสั้น หรือแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือถอนหรือคืนเป็นเงินสดได้ในมูลค่าต่ำ หรือ

2. ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่ใช่บริการข้ามประเทศและไม่เกิดมูลค่าในต่างประเทศ
หรือเป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการข้ามประเทศหรือเกิดมูลค่าในต่างประเทศเฉพาะกรณีที่เป็นการชำระหนี้
หรือค่าสินค้าหรือบริการที่มีมูลค่าต่ำ หรือ

3. ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่สามารถสะสมมูลค่าเงินได้ในจำนวนมาก และไม่สามารถโอนมูลค่าให้แก่
ผู้อื่นได้หรือโอนได้ในมูลค่าต่ำ

ทั้งนี้ มูลค่าในการทำธุรกรรมตาม (1) (2) และ (3) เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 50,000 บาท
ต่อเดือน

สำหรับผลิตภัณฑ์บริการของธุรกิจหลักทรัพย์จัดการกองทุนที่อาจพิจารณาเป็นผลิตภัณฑ์บริการ
ที่มีความเสี่ยงต่ำ จะมีในการจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เนื่องจากการทำธุรกรรมที่มีข้อกำหนดตั้งแต่
การจัดตั้งและบริหารกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการออมไว้ใช้จ่ายยามเกษียณอายุของลูกค้า
ออกจากงาน ทูพลาภาพ หรือเป็นหลักประกันให้แก่ครอบครัว กรณีที่ลูกค้าเสียชีวิต มีการกำหนดวงเงิน
การนำส่งเงินสะสมเข้ากองทุนเป็นอัตราที่แน่นอนตามสัญญาและข้อบังคับกองทุนตามที่กฎหมายกำหนด
ระยะเวลา และราคาที่ชัดเจน จึงไม่สามารถใช้เป็นช่องทางในการสะสมมูลค่าเงินได้ในจำนวนมาก

ตัวอย่าง เกณฑ์และตารางประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการ

เกณฑ์ในการกำหนดค่าคะแนนความเสี่ยง

ค่าคะแนนความเสี่ยงในแต่ละปัจจัยจากความเสี่ยงต่ำสุดไปความเสี่ยงสูงสุด คือ 1 - 4 คะแนน

1) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถให้ รับ หรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้	
- ไม่ใช้เงินสดเลย = 1 คะแนน	- ใช้ แต่จำกัดวงเงินไม่สูง = 2 คะแนน
- ใช้ แต่มีการกำหนดวงเงินค่อนข้างสูง = 3	- ใช้เงินสดได้โดยไม่จำกัดวงเงิน = 4 คะแนน

2) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถโอนหรือเปลี่ยนมือให้แก่บุคคลอื่นได้ และสะสมมูลค่าได้

- ไม่ได้ = 1 คะแนน
- ได้ แต่กำหนดเงื่อนไขยุ่งยากหรือวงเงินไม่สูง = 2 คะแนน
- ได้ แต่กำหนดเงื่อนไขหรือวงเงินค่อนข้างสูง = 3 คะแนน
- ได้ โดยไม่กำหนดเงื่อนไขหรือวงเงิน = 4 คะแนน

3) ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สามารถใช้หรือนำไปใช้ได้ในประเทศ

- ไม่ได้ = 1 คะแนน
- ได้ แต่จำกัดวงเงินไม่สูง = 2 คะแนน
- ได้ แต่มีการกำหนดวงเงินค่อนข้างสูง = 3 คะแนน
- ได้ โดยไม่จำกัดวงเงิน = 4 คะแนน

การกำหนดวงเงินตามค่าคะแนนความเสี่ยงข้างต้นผู้มีหน้าที่รายงานควรกำหนดให้สอดคล้องกับลักษณะของผลิตภัณฑ์ รูปแบบการให้บริการ และลูกค้าที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยการจำกัดวงเงินสำหรับค่าคะแนน 2 หรือ 3 (ความเสี่ยงกลาง) สำหรับปัจจัยหรือผลิตภัณฑ์ดังต่อไปนี้

1) โอนเงิน หรือฝาก-ถอนเงินระหว่างประเทศ สำหรับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีลักษณะเป็นครั้งคราว ควรกำหนดวงเงินไม่เกิน 50,000 บาท³ ต่อครั้ง และสำหรับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีลักษณะสร้างความสัมพันธ์ ควรกำหนดวงเงินไม่เกิน 500,000 บาท ต่อเดือน ไม่ว่าจะเป็นการใช้เงินสดหรือไม่

2) ปัจจัยการโอนเปลี่ยนมือ ธุรกิจการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือธุรกรรมการซื้อขายสินค้ากับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ควรกำหนดวงเงินไม่เกิน 500,000 บาท ต่อครั้ง⁴ ไม่ว่าจะเป็นการใช้เงินสดหรือไม่

จากคะแนนในแต่ละปัจจัยข้างต้น ผู้มีหน้าที่รายงานต้องนำคะแนนของผลิตภัณฑ์ในแต่ละปัจจัยมาพิจารณาร่วมกันโดยการกำหนดค่าคะแนนรวม โดยอาจกำหนดเกณฑ์พิจารณาค่าคะแนนรวมขึ้นอยู่กับค่าคะแนนที่กำหนด โดยมีตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง ค่าคะแนนการประเมินความเสี่ยงโดยรวม

ผลิตภัณฑ์/บริการ ความเสี่ยงสูง	10 - 12	คะแนน
ผลิตภัณฑ์/บริการ ความเสี่ยงปานกลาง	6 - 9	คะแนน
ผลิตภัณฑ์/บริการ ความเสี่ยงต่ำ	3 - 5	คะแนน

³ อ้างอิงจากเกณฑ์วงเงินการแสดงผลของลูกค้ำที่ทำธุรกรรมครั้งคราวของผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์และการให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

⁴ อ้างอิงจากเกณฑ์วงเงินการแสดงผลของลูกค้ำที่ทำธุรกรรมของผู้ให้บริการรับชำระเงินแทน และการรายงานธุรกรรมของธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ตัวอย่างตารางการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์และบริการ

ผลิตภัณฑ์/บริการ	(1) สามารถให้ รับ หรือ เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ 1 = ไม่ได้เลย 2 = ได้แต่วงเงินไม่สูง 3 = ได้ในวงเงินค่อนข้างสูง 4 = ได้ไม่จำกัด	(2) สามารถโอนหรือเปลี่ยนมือ ให้แก่บุคคลอื่นได้ 1 = ไม่ได้ 2 = ได้แต่มีเงื่อนไขยุ่งยาก 3 = ได้แต่มีเงื่อนไขหรือ วงเงินค่อนข้างสูง 4 = ได้โดยไม่มีข้อจำกัด	(3) สามารถใช้หรือนำไปใช้ได้ ในต่างประเทศ 1 = ไม่ได้ 2 = ได้แต่มีเงื่อนไขยุ่งยาก 3 = ได้แต่จำกัดวงเงิน 4 = ได้	คะแนน รวม	ระดับ ความเสี่ยง	ความสอดคล้องกับ ลักษณะผลิตภัณฑ์ เสี่ยงสูงตามกฎหมายฯ	ความสอดคล้องกับ ลักษณะผลิตภัณฑ์เสี่ยง ต่ำตามกฎหมายฯ	ผลการประเมิน ความเสี่ยง
7. การจัดการกองทุนรวม/การซื้อขาย หน่วยลงทุน (กองทุนรวม)								
- Omnibus Account	1	2	1	4	ต่ำ	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	กลาง
- Non-omnibus Account (Segregate Account)	1	2	1	4	ต่ำ	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	กลาง
8. การจัดการกองทุนส่วนบุคคล	1	2	1	4	ต่ำ	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	กลาง
9. การจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ								
- จัดตั้งกองทุน/จัดตั้งนายจ้างใหม่	1	1	1	3	ต่ำ	ไม่สอดคล้อง	สอดคล้อง	ต่ำ
- รับโอนการบริหารกองทุน	1	1	1	3	ต่ำ	ไม่สอดคล้อง	สอดคล้อง	ต่ำ
10. REIT								
- REIT Manager	1	2	1	4	ต่ำ	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	กลาง
- Trustee	1	2	1	4	ต่ำ	ไม่สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง	กลาง

หมายเหตุ นอกจากปัจจัยในการประเมินความเสี่ยง 3 ปัจจัยตามที่กำหนดในประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง แนวทางในการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีการสำหรับการประเมิน บริหาร และบรรเทาความเสี่ยงด้านการฟอกเงิน หรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการแพร่ ขยายอาวูที่มีอาณุภาพทำลายล้างสูงภายในองค์กรของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ทั้งนี้ ต้องพิจารณาปัจจัยของผลิตภัณฑ์เสี่ยงสูงและลักษณะผลิตภัณฑ์เสี่ยงต่ำตาม ประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเรื่อง แนวทางในการพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงด้านการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย หรือการแพร่ขยายอาวูที่มีอาณุภาพทำลายล้างสูงด้วย ดังนั้นเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่ามียปัจจัยเดียวที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจตลาดทุนได้แก่ ปัจจัยการสะสมมูลค่าได้

คำอธิบายประกอบการประเมินความเสี่ยงผลิตภัณฑ์และบริการ

ประเภทบริการ	ความเสี่ยงสูง	ความเสี่ยงกลาง	ความเสี่ยงต่ำ
8. การจัดการกองทุนรวม และการซื้อขายหน่วยลงทุน (กองทุนรวม) - Omnibus Account - Non-omnibus Account	-	- การซื้อขายกองทุนไม่รับและชำระเป็นเงินสด - ไม่สามารถโอนเปลี่ยนมือได้ง่าย และสามารถสะสมมูลค่าได้	-
9. การจัดการกองทุนส่วนบุคคล	-	Fund Manager รับบริหารจัดการกองทุน ตามกรอบนโยบายการลงทุนที่ตกลงกันไว้แต่แรก ไม่สามารถโอนเปลี่ยนมือได้โดยง่าย และสามารถสะสมมูลค่าได้	-
10. การจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ - จัดตั้งกองทุน/จัดตั้งนายจ้างใหม่ - รับโอนการบริหารกองทุน	-	-	เป็นกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่รัฐสนับสนุนโดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการจัดตั้งกองทุนภายใต้ พรบ. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เพื่อให้เป็นแหล่งออมเงินให้แก่ลูกจ้างเมื่อเกษียณอายุ ออกจากงาน ทูพพลภาพ หรือเป็นหลักประกันให้แก่ครอบครัว กรณีที่ลูกจ้างเสียชีวิต และมีการจำกัดวงเงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุน ไม่สามารถโอนเปลี่ยนมือได้
11. REIT			
- REIT Manager		- การซื้อขายกองทุนไม่รับและชำระเป็นเงินสด - ไม่สามารถโอนเปลี่ยนมือได้ง่าย และสามารถสะสมมูลค่าได้	
- Trustee		- การซื้อขายกองทุนไม่รับและชำระเป็นเงินสด - ไม่สามารถโอนเปลี่ยนมือได้ง่าย และสามารถสะสมมูลค่าได้	

การประเมินความเสี่ยงปัจจัยช่องทางการให้บริการ

ในการสร้างความสัมพันธ์ไม่พบหน้าต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงาน ปง. และสำนักงาน ก.ล.ต. กำหนด ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการพิสูจน์ทราบตัวตนของลูกค้า การยืนยันตัวตนเพื่อเข้าทำธุรกรรมในระบบออนไลน์ด้วย ซึ่งสามารถพิจารณาความเสี่ยงของช่องทางการสร้างความสัมพันธ์ ได้ดังนี้

ช่องทางการสร้างความสัมพันธ์	ค่าความเสี่ยง
พบหน้าที่สำนักงาน หรือสาขาของผู้มีหน้าที่รายงาน หรือผ่านตัวแทนหรือนายหน้า	1
ไม่พบหน้า แต่มีมาตรการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตน มีการยืนยันตัวตน รวมถึงมีระบบตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมของลูกค้า (Customer monitoring system) ที่เหมาะสม และมีการจำกัดวงเงินการทำธุรกรรม	2
ไม่พบหน้า แต่มีการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตน มีการยืนยันตัวตน รวมถึงมีระบบตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมของลูกค้า (Customer monitoring system) แต่อาจไม่เข้มงวดมากนัก	3
ไม่พบหน้า แต่ไม่มีระดับการระบุและพิสูจน์ทราบตัวตน รวมถึงมีระบบตรวจสอบความเคลื่อนไหวในการทำธุรกรรมของลูกค้า (Customer monitoring system) ที่ยังไม่สมบูรณ์ และเหมาะสม	4